

CSENDŐRSÉGI LAPOK

SZERKESZTI: MOHÁCSY LAJOS SZÁZADOS

Szerkesztőség és kiadóhivatal BUDAPEST, I. KER., BÜSZÖRMÉNYI-ÚT 21	Megjelenik minden hó 1-én és 15-én	Előfizetési ára: Egész évre 12 pengő, félévre 6 pengő	Telefon: 501-90.	Postatakarékpénztári csekk számla: 25.342
--	--	---	---------------------	---

*Hiszek egy Istenben, hiszek egy hazában,
Hiszek egy isteni örök igazságban,
Hiszek Magyarország feltámadásában.*

Amen.

Az egyformák.

Egy tanalosztálybeli próbacsendőr bajtársunk, aki néhány évvel idősebb katona és egy csillaggal magasabb tisztas a többi próbacsendőrnél, levelet írt nekünk, hogy sétaközben észre sem veszik őt — de egymást sem — egyes bajtársai: tisztelgés nélkül kerülgetik egymást az utcán.

A kérdés katonai vonatkozására mai üzeneteink között megmondottuk a véleményünket, most inkább azzal a furcsa indokolással foglalkozunk, amit a próbacsendőrök a tisztelgés mellőzésére vonatkozóan úgy maguk között felhoztak. Azt mondták, hogy minek tisztelgének a háromcsillagos, idősebb bajtársnak és egymásnak, mikor valamennyien egyformán próbacsendőrök. A szabályzat persze mást mond s azt bizonyára rövidesen megtanulják az érdekeltek, de nézzük most már, hogyan is állunk a bizonyos egyformasággal?

Már a hangzása is kellemetlen ennek a szónak, különösen a katonai fül számára. Hordóize, piaci illata van. Benne bujkál valami merev követelődzés, izgágaság. Akinek a szótárában ez a kifejezés benne van, abban már tanyát vert valami, ami nem egészen jó. De eltekintve ettől, hamis és üres is ez a kifejezés. Olyan emberek hivatkoznak rá szívesen, akik nem érznek magukban eleendő képességet és jószándékot az előrejutásra, ezért aztán az egyformaság szűrkeségébe szeretnének burkolni maguk körül mindenkit, aki többet érő náluk.

Azonos rendfokozat, azonos szolgálati állás, azonos illetmény, azonos követelmény, azonos elbánás és sok más azonos körülmény van, de egyformaság az emberek között nincs. Például már abban sem vagyunk egyformák, hogy némely próbacsendőrök mondanak ilyen csod bogarát, mások nem, ami csak látszatra kicsi különbség, valójában nagyon is nagy. De nem vagyunk egyformák abban sem, hogy az egyik a katonai követelményeken túlmenően is tudja, mit szab meg az illet és egymás kölcsönös megbecsülése, a másik pedig nem tudja. Továbbmenve a példákkal, nem vagyunk egyformák abban sem, hogy az egyik jobban végzi a kötelességét, mint a másik, az egyik tehetségesebb, mint a másik. Aztán: van, akiben olyan szilárd a hűség és a tisztesség, mint a gránit, a másikban viszont csak látszat-buzgalom és homályos jellem bujkál. A végtelenségig sorolhatnánk fel ilyen példákat,

mindmennyi nagy-nagy különbséget s mert bátran mondhatjuk ezt a sok különbözőséget tenger-széles szakadéknak ember és ember között, hol van hát akkor az egyformaság?

Eltekintve azután az általános emberi szempontoktól, a mi magyar fajtánk különösen nem állhatja, ha egyformaságot emlegetnek neki. A magyar szereti különbnek, derekabbnak tudni magát a másikkal, ebből sarjadt voltaképpen a virtus. A magyar nem hajlamos arra, hogy szürke tömeganyagba gyúrossa magát, amiből aztán úgy szakítják ki az emberadagokat, mint a kelt tésztából a kenyeret.

Amelyik — kísérleti — országban pedig megpróbálták az egyformaságot megvalósítani, most visszatáncolnak. Kítűnő, de sokmillió ártatlan ember vérével és gyötrelmével terhelt példa az orosz szovjet. Ott aztán csakugyan egyformára akarták az embereket mázolni, eltekintve azonban attól, hogy ez a kezdet kezdetén is csak látszat volt, ma már ott tartanak a visszatáncolásban, hogy az egyformaságot minél sürgősebben és erélyesebben igyekeznek megszüntetni az óvodától a hadseregig az egész vonalon. Ma már megkövetelik a fegyelmet, egyeniségtiszteletet az élet minden terén s ez megint csak odavezet, hogy az úgynevezett egyformaság felosztódik egyeniségekre aszerint, hogy ki-ki megnyit ér. Hiába, ez már így van: amíg két ember él a földön, a kettő sohasem lesz egyforma, de nem is akar azzá lenni, mert ez benne a legemberibb vonás.

Hagyjuk hát az egyformaságot a négy lábúaknak, azoknál csakugyan nem fontos más, mint az egyforma zabadag, bár hiszen még a lovak sem húznak egyformán. Legyünk mi csak a magunk egyeniségét megbecsülő és kiemelni akaró emberek, de ne a más hátán és holmi egyformaság-szólamokkal tiporjunk ebben a felfelé-útban. Ne rágassuk le magunkhoz a derekabbat azzal, hogy egyformák vagyunk vele, hanem ismerjük el, hogy fölöttünk áll és igyekezzünk mellé felkapaszkodni. Nem okvetlenül szükséges a különbségeknek rendfokozatban me nyilvánulniok, az egyéni értékeltérések nemcsak a külsőségekben jelentkeznek. A látszólag egyforma próbacsendőrök közül például az egyik lelkiismeretesebben tanul, mint a másik, honnan veszi hát a lustábbik a jogot, hogy egyformaságot emlegetessen?

Annyi bizonyos, hogy ezeket az „egyforma” próbacsendőröket célszerű közelebből is megnézni, hogy egyszerű tudatlanság-e ennek a magatartásnak az oka, vagy pedig talán — nem közénk valók. Ha így van, hamarosan kibujik belőlük még egy és más és akkor csakugyan e yformák lesznek abban, hogy a csendőrségnek — csak voltak tagjai.

Az új erdőtörvényről.

Írta: BODROGAI ANDRÁS őrnagy.

A régi erdőtörvényt (1879. évi XXXI. törvénycikket) folyó évi július 31-ével teljes egészében hatályon kívül helyezte „Az erdőkről és a természetvédelemről” szóló 1935. évi IV. törvénycikk, amely folyó évi augusztus 1-én lépett életbe.

Nekünk, csendőröknek, ma már ennek az új törvénynek a rendelkezéseit kell betartanunk, az új erdőtörvény pedig igen sok tekintetben eltér a régitől, sőt egészen újszerű alapelveket is találunk benne.

Az új törvényben egyesítve és feldolgozva találjuk az erdők és egyéb fásításokra, valamint a hozzájuk tartozó más területekre is érvényes rendelkezéseket, továbbá — miként a törvény címéből is kitűnik — teljes egészében felöleli a természetvédelmet szolgáló intézkedéseket is.

A természetvédelem nyilván azért kapcsolódott bele az erdőtörvény keretébe, mert a természetjárás (turistáskodás) legnagyobb részt erdősítt területeken és ott zajlik le, ahol a természet a legszebb, amit tehát meg is kell védeni és tartani a szépségében és más értékeiben.

A természetvédelem tárgyait valószínűleg hivatalból, vagy magánosok, intézmények, stb. javaslatára a földművelésügyi miniszter úr, vagy más hatóság fogja kijelölni. Ezekkel a tárgyakkal kapcsolatos egyes cselekményekre büntető rendelkezések vannak megállapítva, ha tehát valamit természetvédelem tárgyául kijelölnek, arról a csendőrségnek tudomást kell szereznie, hogy az őrsők a szükséges felügyeletet és ellenőrzést

gyakorolhassák. Várhatók tehát a rendeletek, parancsok és hatósági felhívások erre vonatkozóan.

Történelmi események emlékeinek, vagy mondáknak helyei, természeti- és műemlékek, hegy, szikla, kőzet, barlang, forrás, patak, vízesés, tó, egyes fák, fa csoportok, tájrészek vagy egész tájak, továbbá egyes vadon tenyésző állat- és növényfajok képezhetik természetvédelem tárgyát. (212. §.) A természetvédelem tárgyait elpusztítani, megrongálni, eredeti állapotukat megváltoztatni, vagy a védett állatot vagy növényt tenyésztésében megzavarni, elpusztítani, ilyen állatot bántalmazni, elfogni, vagy fogságban tartani, ilyen növényt a földtől elválasztani tilos (214. §.) és mint a későbbiekben látni fogjuk, erdei kihágást képez.

A természetvédelem körébe fogják vonni egyebek között bizonyára azokat az állatokat is, amelyek eddig a mezőgazdaságra hasznos állatokként szerepeltek, miután a mezőgazdasági törvény erre vonatkozó rendelkezéseit az új erdőtörvény hatályon kívül helyezte.

A törvény kifejezetten felemlíti, hogy a természetvédelem nem érinti a vadászat jogszerű gyakorlását, valamint, hogy a természetvédelem nem terjed ki használt épületeken rakott madárfészkekre. Védett állatnak, növénynek vagy madártojásnak tudományos célra való megszerzése a jövőben is lehetséges lesz (214. §.), éppúgy, amint arra a mezőgazdasági törvénynek e törvény alapján hatályon kívül helyezett 57. §-a a multban módot nyújtott; azonban az engedélyt ehhez most már nem az alsóbb hatóság, hanem a földművelésügyi miniszter úr fogja megadni.

Az új erdőtörvény az első §-ában annak a meghatározását tárgyalja, hogy milyen területek tartoznak a

SIRHANTOK A VÉGEKEN.

A Kárpátokban szerteszórva
S a Dunu mentén, Délre lenn,
Pihen sok hősiünk elhagyatva,
Jeltelen sírban, nértelen.

Tán fejja hantjukon nem is volt,
Vagy hogyha volt is itt-amott,
Elhordta réy a záporosz
S a nyargalászó viharok.

Mej, azelőtt mindnek jutott még
Egy kis virág s egy mély fohász,
De most fakó göröngyök közt már
Csak a fagyos szél dudorász.

Magyar imát ott elzokogni
S virágot szórni nem szabad,
Mióta annyi szép magyarföld
Vérző hazánktól „elszakadt”.

De itt, széttépett kis hazánkban
Rájuk gondoljunk egyre csak,
Kik Magyarhomban, haj, de mégis
Idegen földön nyugszanak.

Egy sorról imát mondjunk értük,
Kik sohse jönnek haza már
S hantjukra elviszi a szellő
Vagy elviszi egy kis madár.

Imánk előljá ott a szellő
S a madár arról énekel.
Szellő szárnyán s madár dalával
Száll hő imánk az égbe fel.

S Isten meghallja a magasban,
Mért szívünk könyörg, eped:
A holtaknak ad édes álmat
S nekünk is még majd ünnepet.

Feleld Sándor

Kettőt szól az ágyú.

Írta: KOMÁROMI JÁNOS.

Hetek óta ősz volt.

Ezen a délelőttön ott szorongtunk Niszko városka előtt, a sánchan. Alig egy órával előbb menekültünk be az árokba a Szan irányából, miután előbb hajnali félháromtól féltíz óráig utcai harcban dulakodtunk keservesen. Istenem, alig maradtunk nehányan!

törvény hatálya alá, vagyis, miket kell és miket nem kell erdőnek tekinteni.

A törvényes rendelkezések gyűjteményes kivonatában közölt régi erdőtörvényben az erdő fogalmát nem találjuk megírva, így többé-kevésbé újdonság lesz előttünk, amit a törvény szempontjából erdőnek kell tekinteni: erdő, vagy erdőterület az, amit a földadókataszterben vagy az erdők törzskönyvében erdőként nyilvántartanak, de erdő az a terület is, ami ezekben nem szerepel ugyan, de erdőjellegű faállomány borítja, úgyazintén azok a területek, amelyeket valamely törvényes rendelkezés erdősitésre kijelöl. (1. §.)

Ennek ellenében nem tartoznak a törvény hatálya alá az erdőjellegű faállománnyal borított belsőségek, közterületek, Isten-tiszteleti vagy kegyeleti helyek, továbbá engedélyvel az erdőgazdasági művelés alól kivont erdők, egyes fásított legelők, erdők nem minősülő karácsonyfa, bot- és fűzveszőtermelő területek, vadtenyésztési célra telepített csenderesek és egyes államerdészeti kezelésbe nem tartozó erdők. (2. §.)

Érdekes és a mi szempontunkból is figyelemreméltó a 2. §-nak az a rendelkezése, mely szerint a fentebb említett s nem erdők tekintendő termelőtelepek, csenderesek, egyes fásított legelők és egyes államerdészeti kezelésbe nem tartozó erdők területein egyébként erdei kihágásnak minősülő eseteket erdei kihágásnak kell tekinteni.

Itt csupán egyes fásított legelők és egyes államerdészeti kezelésbe nem tartozó erdők vannak felemlítve minden különösebb körülírás nélkül, mint amelyek nem tartoznak a törvény hatálya alá. Ezeknek a részletezésébe és magyarázásába felesleges is akár a csendőrnek

a helyszínen, akár az oktatónak a tanításnál belebocsátkozni s itt is mellőzzük ezt, mert bármily hozzáértéssel és alaposággal történnék is ez, nemcsak, hogy nehéz volna megérteni a több más törvényekben is elszórtan feltalálható erre vonatkozó rendelkezéseket, de az e tekintetben legnagyobb felkészültséggel rendelkező csendőr is hiába tenné ezt, sőt céltalan lenne, ha például ezt a területet erdőnek, vagy amazit nem erdőnek értelmezné és magyarázná, mert ezt nem a csendőr szabja meg és nem ő írja elő, hanem még az ügyben eljárni hivatott hatóságok is más szakhatóságokat vagy szakiratokat lesznek kénytelenek igénybe venni az ilyen eldöntésénél. Ezeknek az elméleti ismereteknek az elsajátításával tehát kár volna nekiünk bajlódniuk.

Igen ám, de adott esetben mégis csak a helyszínen kell a járőrnek eldönteni, hogy ez vagy az a fásított terület a törvény hatálya alá tartozik-e vagy sem, különben a vonatkozó cselekménnyel nem tudna a csendőr mit kezdeni. Ezért szükséges lesz valamilyen módon e téren az őrsök és járőrök segítségére lenni. Legcélravezetőbbnek ígérkezik, ha erre a célra az őrskörletek térképét használjuk fel.

Nem okozhat ugyanis nehézséget, sőt könnyű lesz megállapítani a helyi hatóságoknál (községi előjáróság, erdőfelügyelőség stb.-nél) meglévő iratokból (földadókataszter, erdők törzskönyve stb.-ből) azokat a faállománnyal borított, vagy fásított területeket, amelyek a törvény hatálya alá tartoznak. És ha ezt minden őrs a saját területére nézve megtette s annak helyességéről és tökéletességéről a szárnyparancsnok is meggyőződött, e parancsnok az őrskörletet feltüntető térképeken ezeket a területeket vízfestéssel megfelelő színre — mond-

Most ott ültünk az árokban, hátunkat a sánc oldalának támasztottuk, álfogott térdel. És sokan, igen sokan hiányozván a sorainkból megint, leengedtük a fejünket szótalanul és búsulni kezdtünk.

November első napja volt ez a nap.

Messze-délről hamuszábnben tetszetek föl a Beszkidék, melyek legmagasabb pontjáról a Magas-Tátra sejtett felénk. Tudtuk, hogy arrafelé van Magyarország. És rá gondolván az eshetőségre, hogy holnap vagy holnapután mi is holtan vágódunk az őszi avarra, úrrá lett fölöttünk az elszontyolódás, amitől még mélyebbre csuklott a fejünk. Jaj, hanyadszor már a hazátlanságban!

Késő ősz volt.

A Beszkidék alig ködlöttek idáig, mivel hideg párák táboroztak közeli és távoli vidéken. Fel-felütközött még a napocska, de bágyadtan. Nem hittünk többé a szabadságban.

Féltizenkettő lehetett délelőtt.

És híre futott ekkor, hogy valami idegen regement fog felváltani bennünket. A vezénylő-generális ugyanis, mikor hírére vette zászlóaljunk hajnali pusztulásának, könnyekre fakadt. Így adták ezt szájról-szájra a lövészárókban.

De egyéb baj is volt.

Tépett ezredünknek a kora-szürkületi órákban kellett volna hátramentnie a niszközi rengetegbe s valamivel előbb kellett volna felvonulnia a minket főváltó regementnek. Ez azonban képtelenségnek látszott egyelőre. Tudni kell, hogy mi a vasúti-töltés megett elvonult sáncban húztuk meg magunkat, hátunkban pedig az erdő szélében, az eperjesi tüzérek hallgattak mélyen.

Odáig lehetett egy kilométer a távolság. Az ágyúkhöz jutni lehetetlen volt, miután velünk szemben, a niszközi kaszárnyában, egész géppuskaosztag fészkelte be magát. Városszálon állt az egyemeletes kaszárnya, oroszok tanyáztak benne és ha valamelyikünk az útegekhez próbált volna eljutni, nyomban csattogni kezdtek az ellenséges géppuskák. Sok-sok katona próbált elhatni az ágyúig, hogy megkérje a tűzérőket: löjjeék halomba azt a kaszárnyát, de valamennyit lekaszálták az ellenséges gépfegyverek s ezek a morész katonáink ott csücsültek most egytől-egyig azon a szabad mezőn, mely köztünk és az útegek közt terült el.

Hát ezért nem hittük, hogy hátrábbvonulhassunk egyelőre.

Féltizenkettő mulhatott már ebéd után, mikor az önkénteseket gyűjtötte maga köré a zászlóaljparancsnok:

— Fiúk, telefonunk nincsen és így nem tudjuk értesíteni saját tüzéreinket, hogy gyujtsák föl azt a lakatanyáépületet! Arról lenne szó, hogy közületek jelentkeznék valaki a súlyos feladatra... Hiszen rövidesen tisztek lesztek valamennyien...

Valamennyi önkéntes jelentkezett.

Felcsillant szemmel nézett szét a kemény katona:

— Nem, fiúk, csak egynek kell menni!

*

Egyszer, késő ősszel, ott szorongtunk a niszközi vasútvonal nyugati oldalában. Egy osztrák közöszrednek kellett volna főváltania bennünket, vékonylábú honvédeket. A sógoroknak azt a parancsot adták: előre!, a mi parancsunk így hangzott: hátra!... De ki mert volna akkor mozdulni ottan, mikor a vasút és az erdő-

jük például világoszöldre — befestené. Erről a térkép-ről azután ezek a színezések átnásolhatók volnának azokra a térképekre, amiket a járőrök szolgálatba magukkal visznek. Természetesen kötelezni kellene az őrsparancsnokokat, hogy bizonyos időközönként — például évenként január 15-ig — ellenőrizték az említett hatóságoknál, hogy történt-e és ha igen, milyen változás vagy módosítás ezekben az adatokban, hogy a térképekre a szükséges helyesbítés átvihető legyen és így az adatok pontosságában a folyamatosság állandóan fennálljon. Ezzel a segédlettel felszerelve nem lesz nehéz dolga a járőrnek, amidőn azt kell az őrjáratban megállapítania erdei kihágás esetében, vajjon ez, vagy az a terület a törvény értelmében erdő-e vagy sem.

A törvényhozás a hazánkban meglevő erdőségek fenntartására és faállományuk minőségére és nemesítésére igen nagy súlyt helyezett. Ebből az okokból nemcsak a törvény tartalmaz több védelmi intézkedést, de a földművelésügyi miniszter úrnak is messzemenő felhatalmazást adott. Ki kell itt főbb vonásokban, részben azonban paragrafusoknak csaknem szó szerinti idézésével ezeknek az ismertetésére terjeszkedni, mert velük kapcsolatosan büntető rendelkezések állanak fenn vagy fognak életbe lépni a földművelésügyi miniszteri rendeletek kiadásakor, így tehát szoros összefüggésben vannak a járőrök szolgálati ténykedéseivel.

Az 1923. évi XIX. törvény cikk 1. §-a szerint a magyar Alföld mezőgazdasági termelésének előmozdítása, a lakosság faszükségletének fedezése, egészségügyi és klimatikus (gyógyhely, gyógytáj) viszonyok megjavítása érdekében a magyar Alföldre tartozó területeken tervszerű elosztással erdőket kell telepíteni és facsopor-

tokat kell létesíteni és erdőkként, illetve gazdasági fásításokként állandóan fenntartani. Mindez állami közeg-gek közreműködésével és üzentervek alapján történik, amire az erdőrendészeti hatóságok (a törvényhatóságok közigazgatási bizottságának gazdasági albizottsága), erdőigazgatóságok és erdőfelügyelőségek felügyelnek.

Az új erdőtörvény szerint a földművelésügyi miniszter úr rendelkezéssel szabályozhatja az erdőszítési és csemetenevelési célra való erdei fagyvak gyűjtését és forgalombahozatalát, valamint az erdei fagyvak forgalombahozatalát; erdőszítési és csemetenevelési célra való magvak gyűjtése tekintetében tiltott területeket jelölhet ki, továbbá megtilthatja külföldről származó fagyvak erdőszítési vagy csemetenevelési célra való felhasználását vagy forgalombahozatalát; azt is szabályozhatja, hogy az ország egyes vidékeinek az erdőszítésekhez fajoként milyen származású fagyvakat, illetőleg csemetét szabad használni. (24. §.)

Véderdők kijelölése tekintetében a régebbinél most sokkal tágabb keretek között történhetik intézkedés. Az általunk a régi törvényből ismert helyeken kívül véderdőül kell kijelölni minden olyan erdőt vagy erdőrészt, amelynek elpusztulása források vízbőségét, épület, ipartelep, közhasználatra szolgáló mű, vagy egyéb műtárgy biztonságát veszélyeztetné, valamint amelyet a mellette levő kórház vagy gyógyintézet érdekében kell fenntartani. (5. §.)

További fontos rendelkezése a törvénynek az, hogy a szakszerű erdőgazdálkodás érdekében állami erdőkben erdőmérnököt kell alkalmazni, míg egyes erdőket a tulajdonosai államerdészeti kezelésbe kötelesek adni. (39. §.)

széle közti mezőn ellenséges géppuskák separtek végig, miután a szélről-eső kaszányában tanyát vert az ellenség?

Sok-sok halott hevert azon a széles mezőn.

Heverték arcraborulva avagy hanyatt-terülve, szétvetett karokkal. Legtöbbjük arra vállalkozott szánandó életében, hogy hírt fog vinni az eperjesi tüzereknek: borítsák halomba azt a kaszányát! És most hallgattak-hallgattak rejtelmesen...

De a többiek is hallgattak. Ez érthető volt azonban.

A hajnali utcai-harcban, mely a városka házai közt tombolt, ők is gránáttal árasztották el Nizskót: házait, tereit és legközepét és most, hogy végeszakadt a dulkodásnak, az eperjesi tüzerek is hallgatásha takaróztak. Az öldöklő munka után mintha meg akartak volna pihenni keveset.

Mi, lerongyolt és nyomorult zászlóalj gubbasztottunk a sáncban. A parancsnok a zászlóalj egyévi-önkéntesei között tartózkodott még s zavarában a bajuszát csipegette. Így szólt aztán:

— Hát, fiúk, képtelenség, hogy egytől-egyig hátra akartok menni a halálba, inkább sorsot fogunk húzni!

Lehattunk tízennégyen összesen, de abban a pillanatban nem mukkant közülünk egyik sem. Hiszen tudtuk, hogy akinek először jön ki a neve, búcsút mondhat az életének.

A parancsnok tízennégy cédulát tett a sapkája, tízennégy névvel. Szatala önkéntes húzott. És akkor...

És akkor én jöttem ki elsőnek. Azt hiszem, hamuszínű lehettem abban a pillanatban.

A parancsnok intett felém. Tisztelegve jelentem meg előtte s így kezdte akkor, csaknem résztvevő hangon:

— Fiam, ha sikerül elérned az ágyúkat, jelentsd odaát, hogy egyik ágyújokkal vágjanak belé azonnal szemközt, a Nizskó legszélén álló saját laktanyánkba s löjjeék szét, de azonnal!... Mert a laktanya tele van géppuskákkal, amelyek elbírhatatlan tűz alatt tartják a mögöttünk lévő terepet. Ez a magyarázata, hogy az erdő szélében megbújt osztrák ezred nem tud előbbrejutni, felváltandó bennünket, mi viszont nem tudjuk elhagyni ezt a nyomorult vonalat, hogy megpihenjünk valamit az erdőben addig is, amíg kiegészítenek bennünket. Mert szükséges pihenjünk, miután csaknem teljesen elvéreztünk a hajnali tusában... Megértetted, fiam?

— Meg, őrnagy úr...

A kezét nyújtotta:

— Szervusz, fiam!

Akaratlanul is olyan hangon mondta ezt, mintha végleg búcsúzott volna tőlem. Magam olyan mozdulatot tettem, mintha indulni akartam volna abba az irányba, ahol az eperjesi tüzereknek kellett hallgatniok valahol amikor...

Amikor megfoghatatlan dolog történt!

Az eperjesi tüzerek állása táján ugyanis feldorrent valamelyik ágyú s a golyó sikongva és alacsonyan, úgy szólván a fejünk fölött szállt-szállt s egyszerre belecspódott a nizskói kaszánya emeleti-falába. Nagy füst lobant, éles csattanás hallatszott s az ellenséges géppuskák elnémultak egyszerre...

Halk hangon szólt felém a parancsnok:

— Várj csak, fiam...

Néhány nehéz szünet mulva ugyanis másodikat dörrent az ágyú s egy második golyó visított el hideg zúgással az erdő alól. Szállt-szállt jajgatva, egész-alacso-

Egyes területeket közérdekből is ki lehet jelölni erdőtelepítésre. Ha az ilyen közérdekű erdőtelepítésre kijelölt területen elrendelt munkálatokkal kapcsolatban, vagy céljainak biztosítására a kijelölt területen kívüli területen is kell végezni kiegészítő műszaki munkálatot, ennek teljesítését, a szükséges talajkötési művek felállítását és fenntartását a tulajdonos tűrni köteles. (130. §.) E műszaki munkálatokhoz és a védelmet igénylő területek bekerítéséhez szükséges fát, karót, rőzsét, tövist, meszet, követ, kavicsot, homokot vagy más nyersanyagot a közelben levő erdőből, legelőről, bányából vagy más ingatlanról a tulajdonos rendes forgalmi áron átengedni köteles, ha ilyen anyag ott a saját szükségletét meghaladó mennyiségben rendelkezésre áll. Megengedni köteles a tulajdonos azt is, hogy az érdekeltek a fent említett célra szolgáló anyagokat és eszközöket az ő területén átszállítsák a munkahelyre, vagy az ő területén rakják le és készítsék elő felhasználásra. (131. §.)

A közérdekű erdőtelepítésre kijelölt területekre vonatkozó tervhez szükséges adatokat a kijelölt és a szomszédos területek tulajdonosai az erdőfelügyelőség felhívására szolgáltatni kötelesek. (137. §.)

Ha valamely vidéken az erdei lopások igen gyakoriakká válnak, az erdőrendészeti hatóság elrendelheti, hogy a veszélyeztetett területen, valamint azon a területen, ahol az erdei termékeket értékesíteni szokták, ilyen terméket csak származási igazolvány mellett szabad eladni, venni vagy szállítani. (30. §.)

A tüzek keletkezésének megakadályozására eddig fennállott rendelkezések az új törvényben szintén lényegesen bővültek és teljesen pontos körülírást kaptak.

nyan felettünk, továbbzendült és akkor... És akkor belevágott a niszközi kaszárnya emeleti-ablakába. Abban a villanásban magasra lendült az épület, teteje alázuhant s nagy tűz csapott föl a helyén.

A tépett zászlóalj legényei talpraemelkedtek az árokban s szilaj torokkal azt kiáltozták mind-mind:

— Éljen!... Éljen!

Mindenki felengedett lélekkel lélezett föl, mivel érezte, hogy megszabadultunk. De megmenekültem első sorban magam.

Rémült tűzben recsegett a niszközi kaszárnya: onnanfelől veszély nem fenyegetett többé. Azt viszont elösmerte mindenki, hogy mesterlövés volt a két ágyúszó.

*

Vagy tíz nap mult el utána. Akkorára olyan lett az ős, hogy kétségbeesés környezett mindnyájunkat.

Abban az időben Bochnia és Vielicska között tekergettünk a világban s Krakót kellett volna elérnünk, ha igaz. Betegek és szomorúak voltunk egytől-egyig. Itt akadtam össze az eperjesi tűzérkekkel is.

Szél volt, felhők repültek s köpenycink csattogtak a kietlen őszenben.

Összejöttem hát az eperjesi tűzérkekkel, amint ágyúik körül sűrűgtek. Megkérdeztem az első tűzért: ismeri-e az öcsémet?

— De mennyire, kérem! — kiáltott lelkesen a tűzér. — Ő az ezred első tűzmeistere!

Hangomra fölfigyelt az egyik tűzértiszt is. Amikor megtudta, ki vagyok, halkan kezdett beszélni az öcsém-

Az a tág meghatározás, hogy a „szükséges óvrendszabályok megtartása mellett szabad tüzet rakni”, oda módosult, hogy erdőben, erdőhöz tartozó egyéb területen és az erdők szélétől számított 100 méternyi távolságon belül égő gyufát, szivart, szivarkát, vagy más égő vagy tűzveszélyes tárgyat eldobni, vagy kellően nem védett tűzveszélyes világító eszközt használni tilos. (26. §.)

Ezen a területen a szomszéd ingatlanok tulajdonosai is csupán engedéllyel és csakis veszélytelen helyeken rakhatnak nyílt tüzet. Tűzveszélyes helyeken az erdőtulajdonos a tűzrakást mindenkinek megtiltani köteles. Mészégetők, fátshenitők stb., vagyis akik az erdőben üzemszerűen tüzelnek, a tűz helyét és környékét a tüzelés egész ideje alatt folytonos és gondos őrizet alatt kötelesek tartani. Erdőégek megakadályozása érdekében az erdőrendészeti hatóság is adhat ki rendelkezést, így például a közutakon kívüli közlekedést az egész erdő területére kiterjedően eltilthatja. Hogy az ilyen tilalom a természetjáró (turista) utak forgalmát mennyiben érinti, azt a földművelésügyi miniszter úr rendeletben fogja szabályozni. (25. §.)

Tűzoltások tekintetében a régi rendelkezés annyiban bővült, hogy a 29. §. szerint az oltás bevégezése után az égés helyét legalább egy napig s szültség esetében tovább is kirendelt erdőőrökkel vagy lakosokkal őriztetni kell. Az őrzésre kirendeltek az erre vonatkozó rendelkezésnek kötelesek eleget tenni.

Ezek a tűzvédelmi és oltási intézkedések nem csupán az erdőkre, de az erdőhöz tartozó egyéb területekre is egyaránt vonatkoznak. Tehát olyanokra is, amelyek nincsenek befásítva. Fontos lesz ennél fogva eljárásunk

ról: hogy valamennyi üteg altisztje között ő a legkülönb s a legvakmerőbb is. Ravaruszkánál telitalálat érte a szomszédos ágyút, de az öcsémnek a szemehéja sem moccant, holott gyötrelmes tűzben állt az egész ütege. Tagadni nem lehet azonban, hogy ugyanakkor nagyot-halló lett kissé.

Azalatt előkerült az öcsém is: daliás legény volt, súlyos tüzércsizmákban. Megöleltük, megcsókoltuk egymást:

— Hogy vagy, testvér?

— Csak, csak, — mosolygott kis bánattal.

Elbeszélgettünk utána az otthoniakról: apánkról és kisebb testvéreinkről. De tovább kellett mennünk, tovább... Búcsúzóul megemlékeztem még, hogy Niszskónál, amikor a föltlen halálba kellett volna indulnom, a legeslegutolsó pillanatban szólt kettőt az eperjesi tűzérkek valamelyik ágyúja. Az a két ágyúszó mentett meg a haláltól.

Szerényen szólalt meg erre az öcsém:

— En tüzeltem mindakétszer...

Itt elhallgatott.

Magam sem tudtam szólni, mert mintha fajtogatta volna valami a torkomat. Egyszer annyit mondtam még:

— Öcsém...

Nem birtam tovább. S azóta sem beszélgettünk a dologról.

... Nehéz, igen nehéz volt az a november. A lengyel határ dörgött a szélben s repültek a felhők, alig torony-alacsonyan. És nem hittük volna, hogy egyszer hazakerüljünk még.

biztosá tétele érdekében tudnunk, hogy melyek ezek az erdőhöz tartozó egyéb területek. A következők:

1. Erdőben üzemterv szerint művelés alatt álló kő-, kavics-, homok-, agyag-, vagy egyéb bányák. (13. §.)
2. Erdőgazdasági és szállítási berendezések és személyzet részére szolgáló mezőgazdasági földek, lakóházak, kertek, valamint vadtenyésztésre igénybevett területrészek. (14. §.)

3. Az erdőtulajdonosnak az erdő belsejében fekvő más művelési ághoz tartozó területei, mint például szántó, rét, legelő stb. (15. §.)

Mindezek a területek nemcsak a tüzek megelőzése és oltása tekintetében esnek az erdőtvény rendelkezési alá, hanem az erdőrendészeti áthágások és az erdei kihágások elbírálása során is. (15. §.)

Az eddig elmondottak ismeretére szükségünk van abból a célból, hogy a járőrök a tilos és büntetni rendelt cselekedetekkel és mulasztásokkal kapcsolatos eljárásuk során a helyes utat felismerhessék és követhessék. Lássuk most már, mikor és milyen ügyekben kötelesek a járőrök fellépni az erdőtvény rendelkezési alapján.

A régi törvény ezeket több csoportba sorolta és pedig voltak erdőrendészeti áthágások, erdei kihágások, erdei lopások, erdei kártételek és veszélyes cselekmények és mulasztások. A mostani törvény csupán kettőt állapít meg:

Erdőrendészeti áthágást és

Erdei kihágást.

A törvény öt erdőrendészeti áthágást sorol fel. (239. §.) Ezek részben az erdőtelepítést és fásítást céljára a területek zavartalan igénybevételét és az erdőgazdaságok üzemtervének, valamint az erdőrendészeti és erdőirtási hatóságok rendelkezéseinek betartását, úgyszintén a telepítési és talajkötési munkálatok kijelölését és végrehajtását és erdei termékeknek magánterületeken való szükségbeli átszállítását vannak hivatva biztosítani az erdőtulajdonosokkal és más ingatlanulajdonosokkal szemben is (239. §. 1., 2. és 3. pont), részben pedig a jogos tulajdosítás, a faüsztatás érdekében kiadott hatósági rendelkezések betartását és a tilos vizeken való tulajdosítás és faüsztatás megakadályozását célozzák. (239. §. 3. és 4. pont.)

Néhány példa erdőrendészeti áthágásra:

1. a közérdekű erdőtelepítésre, vagy az Alföldhöz tartozó fásításra kijelölt egyik ingatlan tulajdonosa elmulasztotta a faültetést a kitűzött határidőre elvégezni;

2. a közérdekű erdőtelepítésre kijelölt területre valamilyen célból meszet és homokot kell szállítani s mint-hogy oda közút nem vezet, más tulajdonos ingatlanán át kell azokat fuvarozni s ezt az ingatlan tulajdonosa megakadályozta;

3. egy folyóvíz igen alkalmasnak kínálkozik arra, hogy a kitermelt fát a közúti léusztatásá rajta; a folyóvíz azonban véderdőn vezet keresztül s hogy a meder környékét földomlásoktól megóvják, a hatóság azon a részen a faüsztatást eltiltotta; a fát kitermelő egyén mégis hatósági engedély nélkül több ől fát léusztatott a vízen.

A 242—245. §§-ok abban a tárgyban rendelkeznek, hogy ki felelős az erdőrendészeti áthágásokért, vagyis, hogy kit kell emiatt feljelenteni. A felelősség ugyanis nem járul mindig a tulajdonosra, hanem olykor a bértőre, haszonélvezőre, vagy favásárlóra, nevezetesen ak-

kor, amidőn az áthágást jogaik gyakorlása közben ők követték el. A tulajdonos akkor felelős, ha a cselekmény megakadályozását, bár módjában volt, szándékosan vagy gondatlanságból elmulasztotta.

Az említett paragrafusok még több tekintetben is részletesen intézkednek az erdőrendészeti áthágások miatt felelősséggel tartozó személyek megállapítása tekintetében, mindez azonban alig érinti a csendőrséget. A lehető legkritikább esetben, mondhatjuk, talán sohasem jut a csendőr abba a helyzetbe a csonkaország területén, hogy erdőrendészeti áthágás miatt feljelentést tehesen, nem lesz ugyanis módjában ilyen észlelni. A közérdekű vagy alföldi erdőtelepítéseket és fásításokat az arra hivatott erdészeti szervek végzik és állandóan ellenőrzik saját hatáskörükben, ezekről a munkálatokról a csendőrséget hivatalosan nem értesítik, legfeljebb esetleg magánúton juthat egyes járőrök tudomására, hogy ilyen telepítés valahol folyamatban van. De hogy a kijelölt terület tulajdonosa megszegte-e például az üzemtervben meghatározott kötelességét, vagy megfelelő időben tette-e annak eleget, avagy, hogy kapott-e valaki engedélyt erdei terméknek idegen tulajdonos ingatlanán való átszállítására és milyen feltétel mellett kell annak történnie, mindezt a járőr nemcsak erdészeti szakképzettség hiánya miatt, de azért sem képes megállapítani, vagy mint erdőrendészeti áthágást feljelenteni, mert az üzemtervek, vagy átszállítási engedélyek adatait nem tudatják velünk és beléjük sem tekinthetünk. De ha mégis megkapnánk adott esetben, akkor amúgy is módunk lenne azokat áttanulmányozni és szellemükben cselekedni.

Ilyen erdőrendészeti áthágásoknak az észlelése és az erdőrendészeti hatóságnál való feljelentése tehát inkább az erdőgazgatóságok, erdőfelügyelőségek és egyéb erdészeti szervek és szakközégek (erdőmérnökök) útján lehetséges. Ha pedig ezek a nyomozás lefolytatása, illetve a feljelentés megtétele végett netán a csendőrséghez fordulnának, tőlük a szükséges szakfelvilágosítást a járőrök mindig megkaphatják és ilyenkor a helyes eljárás útja és módzata is adva lesz. A tulajdosítás és faüsztatás révén elkövethető erdőrendészeti áthágásokkal pedig akként állunk, hogy csonka határaink között éppen tíz évvel ezelőtt kértek ilyesmire egyetlen engedélyt s azóta sem. Ezért az erdőrendészeti áthágásokkal kapcsolatos intézkedések további felsorolásától eltekintünk, ami azonban egyáltalán nem jelenti azt, mintha az erdőrendészeti áthágások felfedezése és feljelentése nem volna mégis törvényben előírt kötelességünk.

Arra kell még a figyelmünknek kiterjednie, hogy erdőrendészeti áthágások az elkövetéstől számított 2 év alatt évülnek el és hogy a mulasztással elkövetett ilyen áthágás mindaddig büntetendő, amíg a mulasztás nincs pótolva. (252. §.)

Erdőrendészeti áthágás miatt az eljárást hivatalból kell megindítani és a főszolgabíróhoz (rendőrkapitánysághoz) kell feljelenteni (253. §.), aki azt az erdőrendészeti hatósághoz továbbítja.

Amik bennünket a törvényből legfőképpen érdekelnek: az *erdei kihágások*. Velük már találkozunk a mindennapi szolgálatunk során, ismeretükre tehát nagy súlyt kell fektetnünk.

Nem soroljuk fel azonban az erdei kihágásokat sem teljes terjedelmükben, felesleges is lenne az, hiszen megtaláljuk azokat a törvény 258. §-ának huszonhárom pontjában felsorakoztatva.

(Folytatjuk.)

A helyszínen.

(Boidászár M. ca.6. felvétele.)

Az iratvédelem.

Irta: PINCZÉS ZOLTAN őrnagy.

(Befejező közlemény.)

Felbontás.

A Szut. értelmében a csendőrnek semmiféle zárt levelet vagy iratot nem szabad felbontania; tekintet nélkül arra, hogy az postai küldemény-e vagy sem, valamint arra is, hogy az miképpen jutott a birtokába. Ez a tilalom a Btk. 327. §-án alapszik, amely szerint: „Aki másnak szóló levelet, lepecsételt iratot vagy távsürgönyt tudva jogosulatlanul felbont, úgyszintén aki másnak szóló — habár le nem pecsételt — levél vagy távsürgöny birtokába helyezi magát evégből, hogy annak tartalmát megtudja, vagy hasonló célból másnak jogtalanul átadja; vétséget követ el és nyolc napig terjedhető fogházzal büntetendő. — Aki pedig a fentebbi módon tudomására jutott titkot közzéteszi, vagy azt a levél, irat vagy távsürgöny küldőjének vagy a címzettnek károsítására használja fel: három hónapig terjedhető fogházzal büntetendő. A bünvádi eljárás csak a sértett fél indítványára indítható meg.”

Ezt a cselekményt a csendőr is elkövetheti. A büncselekményt a büntetőtörvénykönyv úgy jelöli meg ugyan, hogy „Levél- és távsürgönytitoknak megsértése magánszemély által”, de a cselekményt közhivatalnok is elkövetheti, mert „magánszemély” alatt itt nem olyan

egyént kell érteni, aki nem közhivatalnok, hanem olyat, aki nem postatisztviselő vagy szolga, vagyis aki a levéltitok megsértése szempontjából nem tartozik a Btk. 200. és 201. §-ának hatálya alá. Ezt a felfogást igazolja az a körülmény is, hogy a levéltitoknak közhivatalnok által való megsértésére a Btk. sehol sem tartalmaz rendelkezést. Ugyanezt a büncselekményt követi el a csendőr is, aki anélkül, hogy arra jogosítva volna (mert például nem helyettesíti az őrsparancsnokot), az őrsparancsnokság címére érkező hivatalos levelet felbontja, feltéve, hogy a cselekménye nem képez a katonai Btk. 133. § 7. pontjába ütköző vétséget.

Zárt levélnek vagy lepecsételt iratnak a felbontását — ha azok nem postán vették át őrizzetbe vagy foglaltak le — a tulajdonos vagy érdekelt beleegyezése nélkül csak a vádtanács rendelheti el, erre tehát sem az ügyészség, sem a vizsgálóbíró nem jogosult. Ha azonban a tulajdonos vagy érdekelt (círozott) beleegyezett, azt a rendőri hatóság, az ügyészség és a vizsgálóbíró (járásbíró) is felbonthatja. Postán lefoglalt iratok felbon-

MUSSOLINI MONDTA:

A békeszerződés nem lehet sírgödör. A történelemben nincsen olyan szerződés, amely örökké tartott volna. El kell ismernünk, hogy a trianoni szerződés területi rendelkezései túlságosan elevenbe vágtak Magyarországnak a Duna-medencéjében ezer esztendeje igen fontos történelmi missziót töltött be.

tására a vizsgálóbíró vagy az eljáró bíróság jogosult. A felbontásnak két tanu jelenlétében kell történnie és ahhoz a terheltet, ha helyben lakik, meg kell hívni.

Ha valaki a címére érkezett, vagy tulajdonát képező zárt levelet vagy lepecsételt iratot stb. önként felbontja és a csendőrnek önként megmutatja, a titok megőrzéséről önként lemondott, büntetőjogi védelemre a csendőrről azonban tehát már csak annyiban számíthat, hogy annak tartalmát a csendőr hívatlanokkal nem közli. (Szut. 452. pont.)

Postai alkalmazott postaküldeményt semmi körülmények között nem bonthat fel. Ez csak a posta illetékes szervének van megengedve akkor, ha a küldemény kézbesíthetetlen és a címzett vagy a feladó nevét meg kell állapítani.

A bűnvádi eljárás (nyomozás) során lefoglalt iratok, levelek stb.

felhasználása

tekintetében tudni kell, hogy mentes személyektől őrizetbe vett, vagy lefoglalt iratoknak, leveleknek stb. felhasználása semmisségi ok. Ez nagyon fontos. Láttuk például, hogy a gyanúsított és hozzátartozói között váltott levelezést az utóbbiaktól csak akkor szabad őrizetbe venni, ha őket részesség, orgazdaság vagy bűnpártolás nyomatókos gyanúja terheli. Tegyük fel, hogy a csendőr figyelmen kívül hagyja ezt a rendelkezést és a gyanúsított által írt levelet annak szülőinél őrizetbe veszi, anélkül, hogy ellenük az említett bárom bűncselekmény miatt nyomatókos gyanú merült volna fel. A levél kétségtelen bizonyítékot tartalmaz, a csendőr a feljelentéssel együtt beterjeszti, de nem jelenti, hogy azt a gyanúsított szüleitől vette őrizetbe. Megtartják a főtárgyalást és a vádlottat elítélik. Erre a vádlott semmisségi panaszt jelent be azért, mert a levelet a csendőrök az ő szüleitől törvénytellenesen vették őrizetbe. Erre a felelőzést a bíróság az egész eljárást megsemmisíti és új főtárgyalást rendel el, amelyen azonban a levélnek már nem szabad szerepe. Egy látszólag csekély jelentőségű formai mulasztással a csendőr nemcsak rengeteg hiábavaló munkát és költséget okozott, de bosszantó helyzetbe hozta a kir. ügyészt és a híroságot is, amelynek a csendőr munkájáról alkotott véleménye bizonyára nem lesz kellemes.

Az őrizetbevétel különös esetei.

Vannak esetek, amikor a csendőrnek irat, nyomtatvány és postai küldemények őrizetbevételénél a rendes től eltérő szabályok szerint kell eljárnia. Ezeket fogom még ismertetni.

Sajtótermék

alatt valamely gondolatnak mesterséges többszörösítés útján, vagyis nem kézírással való kifejezését értjük. Sajtótermék a nyomdai úton vagy másként sokszorosított irat, zenemű, könyv, hírlap, folyóirat, röpirat, falragasz, képes ábrázolat (rajz, kép, szobor stb.), ha nemcsak egy példányban készült, hanem sokszorosítva van.

Sajtóterméket csak akkor szabad lefoglalni (őrizetbe venni), ha bűncselekményt tartalmaz, de a lefoglalást ilyenkor is csak vizsgálóbíró vagy bíróság rendelheti el. A lefoglalás a sajtóterméknek bárhol található összes példányára vonatkozik.

Itt azonban álljunk meg egy pillanatra. Cikkem be-

vezetésében azt írtam, hogy az iratvédelem célja az, hogy olyan bizalmi, hivatási vagy hivatali titok, amelynek nyilvánosságra jutása a közérdeket, vagy valakinek a jogos magánérdekét sértené, ne juthasson nyilvánosságra. Most azonban, hogy sajtótermékek őrizetbevételéről beszélünk, joggal felteheti a csendőr a kérdést: mi szerepe van itt a titoktartásnak? Hiszen a sajtónak éppen a nyilvánosság az éltető eleme; miféle titkot akar hát a törvény védeni azzal, hogy a sajtótermékek lefoglalását megszorításokhoz köti és pl. a csendőrnek sem engedi meg?

Hát itt, a sajtótermékek esetében a titoktartásnak nincsen semmi szerepe. Nem is lehet, mert ami egyszer a sajtóba került, már nem titok. A sajtótermékek részére biztosított eljárással a törvény a sajtószabadságot védi. A sajtótörvény ugyanis kimondja, hogy gondolatait sajtó útján mindenki szabadon terjesztheti. Mindenki azt írhatja, festheti, rajzolhatja, amit akar, írását, rajzát, festményét, szobrát minden előzetes engedély nélkül akárhány példányban okszorozhatja és szabadon árusíthatja vagy szétoszthatja. A sajtószabadságot a közszabadságok biztosítékának tekintik; védekezésnek az ellen, hogy akár a kormány, akár más, közhatalmat gyakorló hatóság vagy személy a reáruházott hatalommal visszaélhessen, mert a sajtószabadság mindenkit a nyilvánosság ellenőrzése alá helyez. De ettől eltekintve is: az irodalomnak a művészetnek, az általános művelődésnek, amely vagy kizárólag vagy jórészt a sajtó útján terjed és érvényesül, szabadságra, szabad alkotási és megnyilvánulási lehetőségre van szüksége ahhoz, hogy létezni és fejlődni tudjon. Nem szabad tehát előfordulnia annak, hogy egy közhatalom vagy közhatalmat gyakorló személy akár egyéni, akár pedig politikai indokból egyszerűen lefoglaltasson egy sajtót, lefoglaljon egy sajtóterméket csak azért, mert az neki nem tetsző közleményt tartalmaz. Ezt, mint a sajtószabadság elvét súlyosan sértő eljárást, a törvény nem engedi meg.

A sajtószabadság azonban nem arra való, nem terjed odáig, hogy a védelme alatt háborítatlanul lehessen akármilyen büntetendő cselekményt is elkövetni. Nem hivatkozhatik tehát a sajtószabadságra az, aki a sajtó útján ízgat, az állam érdekeit, mások jogos magánérdekeit, vagy a közérkölcstiszteget veszélyezteti. Ilyen esetben tehát a sajtóterméket is le lehet foglalni, de ez egyedül csak a vizsgálóbírónak, illetve az ő tennivalóit végző járásbírósnak van megengedve. Azért van ez a jog egyedül a vizsgálóbírónak, illetve a járásbírósnak fenntartva, hogy a sajtó útján elkövetett bűncselekmény fennforgása a sajtótermék lefoglalása előtt bírói, tehát hiteles megállapítást nyerjen és hogy a lefoglalásnak mindenféle mellékes befolyástól, tehát pl. politikától vagy személyes üldözéstől mentes voltát bírói függetlenség és pártatlanság biztosítsa.

Ezért nem szabad sajtóterméket a csendőrnek sem őrizetbe vennie s ezért írja elő az utasítás, hogy ha a csendőr olyan sajtóterméket talál, amely büntetendő cselekményt tartalmaz, annak azt, illetve annak egy példányát csak a törvény által megengedett módon (vétel, elkérés útján) szabad megszereznie. Az így megszerzett sajtóterméket persze haladék nélkül fel kell terjeszteni az ügyészséghez, hogy annak lefoglalását az ügyészség a vizsgálóbírónál indítványozhassa.

De nincs is szükség arra, hogy a csendőr sajtóterméket saját kezdeményezéséből vehessen őrizetbe, mert a sajtótörvény értelmében terjesztés előtt minden sajtóterméket be kell mutatni az ügyészségnek, vagyis

forgalomba elvileg csak olyan sajtótermék kerülhet, amelynek terjesztését a kir. ügyészség már engedélyezte. Különben is annak megállapítása, hogy egy sajtótermék tartalmaz-e bűncselekményt vagy sem, nem tartozik a csendőr megítélése alá.

Elv tehát: sajtóterméket a csendőr csak felhívásra, vagy bírósági rendelkezésre vegyen őrizetbe; ha pedig az a gyanúja, hogy valamelyik sajtótermék bűncselekményt tartalmaz, szerezze meg és terjessze be az ügyészséghez.

Van azonban három kivétel. Az egyik

a szeméremsertő nyomtatvány.

Az a nyomtatvány, irat, rajz, fénykép, kép, festmény, szobor, falragasz stb., amely kétséget kizáróan szeméremsertő tartalmú vagy jelentésű, a Népszövetség kezdeményezésére létrejött nemzetközi megállapodás alapján nem esik a sajtótermék fogalma alá. Ilyen szeméremsertő nyomtatványt stb. tehát nem sajtótermékként, hanem közönséges bűnjelként kell tekinteni, amit a csendőr bárhol éppen úgy őrizetbe vehet, mint például egy fesszét. Ha több példányt terjesztenek, valamennyit őrizetbe veheti, nem szükséges hozzá bírói végzés. A feljelentést (az 1929. évi VII. t.-c. 2. §-a alapján) éppen úgy kell megtenni, mint más bűncselekmény ügyében.

De azért ennél is elővigyázatosnak kell lenni, különösen akkor, ha a tartalom vagy jelentés szeméremsertő volta vitatható. Ocsmány közösülési vagy fajtalankodási jeleneteket ábrázoló fényképek vagy rajzok, teljes nyíltsággal trágárkodó írások, amelyek felett még a nem túlszemérmes ember izlése is felháborodik, többnyire nem hagynak kétséget az iránt, hogy szeméremsertő tartalmúak. Ma már azonban, hogy a sajtóban, irodalomban és a művészetben sokkal szabadabb hang és stílus uralkodik, mint csak húsz évvel ezelőtt is, sokszor nehéz — különösen a csendőrnek — meghúzni a határvonalat, hogy hol végződik az úgynevezett erotika és hol kezdődik a büntetendő szeméremsertés. Nem szabad elfelejteni azt sem, hogy a falusi ember ma is konzervatívabb gondolkodású és izlésű a városinál; néha talán olyasmí felett is megbotránkozik, amit a városi ember már nem is méltat figyelemre. A meztelen emberi test ábrázolása pl. nem szeméremsertő, ha művészi célból, művészi eszen történik. Egyszóval célszerű, ha a csendőr, mielőtt ilyen kétesen szeméremsertő dolgot őrizetbe vesz — ha nincs veszély a késedelemben — a kir. ügyészséghez vagy a rendőri hatósághoz (főszolgabíróhoz) fordul, nehogy túllőjjön a célon, mert ilyesmit az újságok szeretik kihasználni.

A másik kivételes eljárás

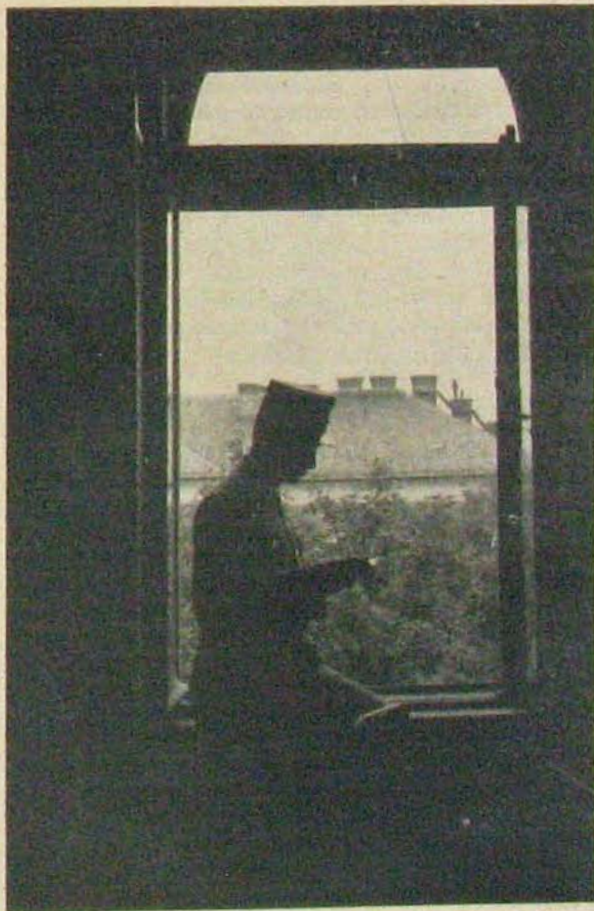
a kommunista sajtótermékekre

vonatkozik. A nyomtatott vagy sokszorosított kommunista röpirat, ha csak az előállítás módját nézzük, tulajdonképpen szintén sajtótermék. Mégsem esik a sajtótermék fogalma alá és nem részesül a sajtótörvény védelmében. Miért? Azért, mert a lefoglalásnak a sajtótörvény szerint való megszorításai csak olyan sajtótermékekre vonatkoznak, amelyeket csak azért kell lefoglalni, mert bűncselekményt (pl. izgatást) tartalmaznak. De hiszen a kommunista röpirat is bűncselekményt tartalmaz, mikor a fennálló állami és társadalmi rend ellen izgat. Ez igaz, de különbséget kell tenni a kettő között aszerint, hogy mi a célja az izgatásnak. Az első megírta az izgató cikket, de csak azért, hogy azt közzétegye, az emberek elolvassák, neki igazat adjanak és azo-

nosan vélekedjenek. Más célja nem volt s ezzel a maga részéről a büntetendő tevékenységet be is fejezte. A sajtótörvény szabályai szerint felel érte, mert sajtó útján izgatást követett el.

Mi a célja ezzel szemben annak, aki kommunista röpiratot ír? Csak az, hogy az emberek elolvassák és igazat adjanak neki? Nem. Hanem az, hogy a röpirat hatása alatt minél többen szervezkedjenek az állam és a társadalom törvényes rendjének erőszakos felforgatására. Még ha éppen az az egy röpirat véletlenül nem tartalmaz is szervezkedésre való nyílt felhívást, a cél mindig az, mert a kommunisták programja köztudomás szerint — de általuk bevallottan is — a fennálló állami és társadalmi rend erőszakos megdöntése. Hogy aztán ennek a célnak az elérése érdekében röpiratot írnak-e, puskát gyűjtenek, vagy sejteket alakítanak, mindegy: a cél nem változik, csak az eszközök változnak, amelyekkel azt megvalósítani akarják. A röpirat megírása és terjesztése tehát nem a kommunisták szervezkedéséről független, önálló sajtótevékenység, hanem csak egyik eszköze az 1921. évi III. t.-c. 1. §-ába ütköző bűncselekménynek, amely pedig már nem tartozik a sajtótörvény rendelkezései alá. A kommunista sajtóterméket tehát úgy kell felfogni, mint az állami és társadalmi rend erőszakos felforgatására irányuló szervezkedés pusztá eszközét, bűnjelét, amit a csendőr éppen úgy őrizetbe vehet, mint akármilyen más bűnjelet.

Legjobban megérthetjük ezt, ha a kommunista sajtóterméket egy másik olyan sajtótermékkal hasonlítjuk össze, amely az 1921. évi III. t.-c. 7. §-ába ütköző nemzet-

(Kiss Károly I. t. örm. felvétele.)

gyalázást tartalmaz. A törvény a nemzetgyalázást is az állami és társadalmi rend elleni bűncselekmények közé sorolja, az ezt tartalmazó sajtóterméket mégis a sajtótörvény védelmében részesíti. Miért? Azért, mert a nemzetgyalázás mögött nincs szervezkedés, nincs gyakorlati megvalósításra való közvetlen törekvés. Ha van, akkor a nemzetgyalázás sem a 7. §, hanem az 1. §. szerint minősül.

Az elővigyázat itt is helyénvaló. Sokszor még a politikában jártas embernek sem könnyű pl. egy mérsékelt hangú kommunista röpirat és egy szélsőséges szociáldemokrata röpirat tartalmának árnyalati különbségeit észrevenni, annál kevésbé, mert mindkét párt sok azonos vagy hasonló kifejezést, jelszót szokott használni. A kir. ügyészség sokszor igen éles bírálatot tartalmazó szocialista röpirat terjesztését is engedélyezi, mert aki a röpiratot írja, ismeri a törvényt és tudja, meddig lehet elmenne anélkül, hogy perbefoghatnák. „Surolja” a büntetőtörvénykönyvet, szokták mondani. Már most kellemtelenségnek, de legalább is támadásnak teheti ki magát a csendőr, ha egy ilyen, bár éleshangú, de engedélyezett röpiratot őrizetbe vesz. Legjobb, ha ilyen esetben is — feltéve, hogy nincs veszély a késedelembe — mielőtt a röpiratot stb. őrizetbe veszi, felhívást kér a kir. ügyészségtől, vagy a főszolgabírótól, a rendőri hatóságtól.

Olyan esetben azonban, amikor kétségtelenül kommunista röpirattal áll szemben, azt minden további nélkül vegye őrizetbe; a terjesztőjét pedig fogja el. Némi támpontot nyújthat ebben a tekintetben a csendőrnek, hogy a röpiratot nyíltan vagy titokban terjesztik-e, hogy az nyomdai uton van-e előállítva, vagy csak litografáltak, rajta van-e a nyomdatulajdonos neve vagy nincsen. stb. Ismétlem azonban, hogy mindezek nem biztos jelei annak, hogy engedélyezett vagy tiltott röpiratról van-e szó, mert akadhat vakmerő ember, aki a kommunista röpiratot is nyíltan terjeszti, a nyomtatványra hamis nyomdacímet írhatnak stb. A kommunista röpirat szövegét arról lehet felismerni, hogy abban a kommunizmus kedvező beállításban szerepel. Ez a lényeg. A szocialista röpiratoktól való megkülönböztetés inkább akkor nehezebb, amikor a kommunista nem lépnek nyíltan előtérbe, hanem egy másik jobb- vagy baloldali törvényes párt színezetével üzik a maguk propagandáját.

A harmadik kivételes eljárás

a kivándorlási nyomtatványokra

vonatkozik. A háború előtt Magyarország egyes részein, különösen a Dunántúlon és a Felvidéken a kivándorlás olyan nagy méreteket öltött, hogy a törvényhozásnak kellett gondoskodnia a megfélemezéséről. Ha még csak arról lett volna szó, hogy az emberek kivándorolnak Amerikába s onnan néhány év múlva párszáz vagy párezer dollárral visszatérnek, nem lett volna baj, sőt ez nemzetgazdasági szempontból talán még előnyököt is jelentett volna. A baj azonban az volt, hogy ilyen dollártulajdonos alig akadt mutatóba egy-kettő, a kivándorlók túlnyomó részét a kivándorlási ügynökök, akik a hajóvállalatoktól minden kivándorló után jutalékot kaptak, szemérmetlen lelkiismeretlenséggel csábították olyan államokba is, ahol nem munka és jólét, hanem elképzelhetetlen kizsákmányolás, nyomor, nélkülözés és végül pusztulás várt rájuk. Különösen a délamerikai államokban uralkodtak ebből a szempontból horzalmos viszonyok. Az ügynökök mindezzel persze nem törődtek, nekik csak az volt a fontos, hogy a kivándorló megváltsa a hajó-

jegyét s ők megkapják utána a jutalékot. Hogy a kivándorló majd éhenhal, azzal nem törődtek. A monarchia külképviseleteinek mindig nagyobb és nagyobb gondot okozott az ilyen félrevezetett, pusztulásba kergetett véreink ügye, míg azután az 1909. évi II. t.-c. rendezte a dolgot.

Ma már persze sokkal kisebb jelentősége van ennek a törvénynek, mint volt a háború előtt, mert a legtöbb tengerentúli állam korlátozta a bevándorlók számát, meg azután ma már nagyon kevés embernek van meg még az utiköltsége is, nemhogy a tőkéje meglesse, amit a bevándorlótól újabban szintén megkövetelnek. Mindazonáltal az ügy teljessége kedvéért megemlítem az ezzel kapcsolatos eljárást is.

A törvény rendelkezésének lényege az, hogy hajótársaságoknak vagy azok ügynökeinek nem szabad senkit kivándorlásra csábítaniok. Nem szabad tehát a tengerentúli államokat, azok gazdasági vagy munkaviszonyait ismertetniök, nem szabad az ottani megélhetési viszonyokat dicsérniök, állítólag vagyont szerzett vagy meglegedett kivándorlók hálálkodó leveleit közölniök (amelyek egyébként legtöbbször vagy meg voltak fizelve, vagy pedig hamisítottak voltak), egyszóval nem szabad semmi olyasmit terjeszteniök, ami az emberekben kedvet kelthet a kivándorlásra. Kéretlenül nem szabad senkinek levelet írniök; csak annak szabad válaszolni, aki magától fordul hozzájuk, de vele sem szabad egyebet közölni, mint azt, hogy milyen hajók, honnan és mikor indulnak, mik a szállítási feltételek, milyen az élelmezés és mennyi a hajójegy ára.

Hogy ennek a rendelkezésnek a betartását az érdekeltek zárt levelezése mellett is ellenőrizni lehessen, az 1909. évi II. t.-c. elrendelte, hogy a tiltott kivándorlási tartalom gyanújában álló postai küldeményeket nemcsak bíró, hanem rendőri hatóság (főszolgabíró) is lefoglalhatja.

A tiltott kivándorlási tartalom gyanúját a posta is köteles (a küldemény felbontása nélkül) megállapítani és a közigazgatási (rendőri) hatóságnak bejelenteni. Ilyen gyanúra adhat okot, ha a levél olyan kikötőből vagy helységről jön, ahol kivándorlással foglalkozó vállalatok vannak, vagy ahonnan kivándorlókat rendszeresen külföldre szállítanak; ha a küldeményt engedély nélkül, ismert kivándorlási vállalkozók vagy ügynökök belyegzőjével vagy feliratával látták el; ha kivándorlás tiltott közvetítésének gyanújában álló vagy olyan személyek címére küldik, akikről foglalkozásuk vagy műveltségi fokuk alapján nem tehető fel, hogy főleg külföldiekkel rendszeres levelezést folytatnak. A közigazgatási (rendőri) hatóságnak a posta bejelentésétől számított 24 óra alatt intézkednie kell, mert ennek eltelte után a posta a küldeményt kézbesíteni köteles.

A küldeményt a postán mindig hatósági személy jelenlétében kell felbontani s annak tartalmáról jegyzőkönyvet kell felvenni, amelyet a hatóság képviselője aláír. A közigazgatási hatóság rendszerint a községi előjáróságot (jegyzőt) bizza meg, hogy a felbontásnál jelen legyen, de megbízhatja a csendőrt is. A tiltott nyomtatványokat átvételi elismervény ellenében kell a postától átvenni és a hatóságnak be kell szolgáltatni. Ha a csomagban levél, hírlap vagy időszaki folyóirat is van, azt nem szabad őrizetbe venni. Végül

jövedéki kihágás

gyanúja esetén az eljárás a pénzügyőrség hatáskörébe tartozik, ilyen esetben tehát a csendőr ne lépjen közbe. Jövedéki kihágás gyanúja akkor forog fenn, ha a postai

küldemény gyaníthatólag *egyedárusági cikket* (pl. dohányt), *külföldi sorsjegyet*, vagy úgynevezett *hólabdarendszerű* utalványokat, ilyenre vonatkozó hirdményeket, ismertetéseket stb. tartalmaz. Egyedárusági cikkek, továbbá külföldi sorsjegyek gyanúja esetén a postahivatal az illetékes pénzügyőri szakaszt értesíti, a csomagot pedig a kiküldött pénzügyi közegek jelenlétében felbontja, úgy, amint azt a kivándorlási nyomtatványoknál kapcsolatban leírtam.

Hólabdaszerű tartalom gyanúja esetén a csomagot nem szabad felbontani, hanem az illetékes vámhatósághoz kell küldeni, amely annak tartalmát a vámkezelésre vonatkozó szabályok szerint ellenőrzi. Hogy mi a hólabdarendszer, azt most itt nem írom le, mert nem tartozik a tárgyhoz.

*

Nem bizonytalanná tenni és minden írásos bizonyítéktól, bűnjeltől elijeszteni akartam a csendőrt ezzel a kiemertőbb ismertetéssel, hanem ellenkezőleg: fellépésének biztosságát és eljárásának tudatos határozottságát akartam növelni, mert az ember mindig csak abban bizonytalan, aminek a részleteit nem ismeri elég alaposan. Ha pontosan tudjuk, mit szabad tennünk és mit nem, a nehézségekre is könnyebben találunk alkalmas megoldást.

Az iratvédelem bonyolult kérdésnek látszik, pedig nem az. Valójában — mint annyi más, bonyolultnak látszó dolog — nem egyéb, mint egyszerű és természetes dolgok láncolata, amelyeknek megértéséhez, jobban mondva áttekintéséhez nem annyira nagy fejtörés, mint inkább csak alaposság szükséges.

CSENDŐR LEKSZIKON.

97. kérdés. A Kbt. 16. §-a szerint a kihágás büntetése nem haladhat túl két hónapi elzárást, ha törvényben; tizenöt napi elzárást, ha miniszteri rendeleteiben; öt napi elzárást, ha törvényhatósági, három napi elzárást, ha városi szabályrendeletben nyilvánítanak valamely cselekményt kihágásnak. Ezzel szemben a *lövőfegyverek, lővászerek és robbantószerkezetek tartásáról árszabásáról és vásárlásáról* szóló 1920. évi 9862. M. E. számú rendelet 22. §-a kihágásnak nyilvánítottán a rendelet valamely rendelkezését megszegő vagy kijátszó cselekményt, elkövetőjére hat hónapig terjedő eljárási szab. M. a magyarázata annak, hogy ez a miniszteri rendelkezés ellentétes a törvényben megállapított büntetéshatárral?

Válasz. Az idézett kormányrendeletet a háború esetére szóló kivételes intézkedésekről alkotott törvényes rendelkezések (1912: LXIII. t. c.) alapján bocsátották ki. E törvényes rendelkezések szerint, a kivételes hatalomból folyó intézkedések körét, hatályuk területét és hatálybélésük időpontját a minisztérium (a kormány) állapítja meg.

A háború esetére szóló kivételes hatalomból folyó rendelkezések nagyrészt hatályon kívül helyezték, de egyrészt még is hatályban van. Hatályban van az idézett rendelkezés is.

A kormányrendeletkibocsátó joga csak a törvény korlátai között gyakorolható. M. a jogi helyzet akkor, ha a

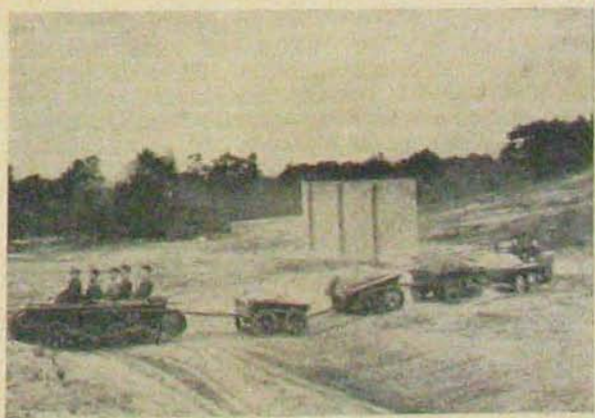
kormány átlépi a törvény korlátait rendeleteivel? Az állampolgári engedelmeség kötelességéből folyik, hogy a polgár a miniszteri rendeletnek engedelmeskedni tartozik, ha azonban a rendelet sérelmesnek találja, csak panaszjoga van. De már a hatóságokat illetőleg meg kell különböztetni a bírótól és közigazgatási hatóságokat. A bíróságok, hivatalos működésükben, jogosítva vannak a rendeleteket mérlegelni s ha azokat legjobb meggyőződésük, felismeretük szerint törvényesnek nem találják, nem kötelesek alkalmazni. A közigazgatási hatóságoknál ismét meg kell különböztetni az alsóbb állami (királyi) közigazgatási hivatalokat az önkormányzati hatóságoktól. Az előbbieket, minthogy működésük a kormány felügyelete és központi vezetése alatt áll, az alárendeltségi helyzetből kifolyólag a hivatali engedelmeség kötelezi s így a miniszter rendeletét tartoznak végrehajtani; míg a törvényhatóságok a sérelmesnek tekintett kormányrendelettel szemben az alkotmány szerint felirat jogával élhetnek, illetőleg panasszal fordulhatnak a közigazgatási bírósághoz.

A csendőrré tehát semmi vonatkozásban nem tartozik az a kérdés, hogy egy miniszteri rendelet törvényes-e vagy sem.

98. kérdés. A *vadászjegyek és fegyvertigazolványok illetékéről* szóló 5007. P. M. 1924. sz. rendelet 22. §-ának c) pontja szerint kihágást követ el és 1000 aranykoronáig terjedhető bírsággal büntetendő az, aki hamisított vadászjeggyel vadászik. Tekintve, hogy a vadászjegy közokirat, miként viszonylik a közokirathamisítás kérdése ehhez a kihágáshoz? Miért van továbbá eltérés a Btk.-nek a pénzbüntetésről szóló rendelkezés és helyébe lépett 1928: X. t. c. (II. Bn.) 6. §-ában megállapított határtól a kihágás pénzbírságának megállapításában, minthogy e törvényes rendelkezés szerint 200 P-nél nagyobb nem lehet a pénzbüntetés összege, ha a kihágást miniszteri rendelet állapítja meg?

Válasz. Az 5007. P. M. 1924. sz. rendelet 22. §-ának 3. bekezdése maga megmondja, hogy, ha a kihágást elkövető személy a Btk.-ben tiltott más cselekményt is követ el, őt a kihágástól függetlenül bünvádi eljárás alá kell vonni. Ez természetes is; ha nem figyelmeztetne erre maga a rendelet, a csendőrnök ilyen kihágás észlelésekor meg kell indítania a nyomozást a vadászjegy meghamisítása miatt s ki kell derítenie, hogy a vadászjegyet a kihágást elkövető hamisította-e vagy más s hogy az utóbbi esetben tudatosan használta-e fel a kihágás elkövetője, mert ez a cselekmény is a Btk.-ben tiltott cselekmény (Btk. 405. §).

Az 5007. P. M. 1924. sz. rendeletben megállapított kihágások ú. n. vadászjövédéki kihágások. Az 1928: X. t. c. 20. §-ának 1. bekezdése szerint pedig a törvény rendelkezései nem érintik a j. védéki kihágások tekintetében — ideértve a pénzügyi jogszabályokba ütköző szabálytalanságokat is — megállapított pénzbüntetésekre és pénzbírságokra vonatkozó rendelkezéseket. Nincs semmi feltűnő tehát abban, hogy az idézett rendelet 1000 aranykoronás pénzbüntetést állapít meg. (Egy aranykorona az 1925: XXXV. t. c. 20. §-a szerint 11585365 P-nek számít.)

Fegyverben a világ: Az angolok.

99. kérdés. Vasúti talpfa ellopás, ha értéke nem halad meg 10 P-t, tulajdon ellen elkövetett kihágás-e, tekintve, hogy eltulozás céljából lopják el?

Válasz. A vasúti talpfa nem tüzelőszerszám, hanem faérintéket meghaladó értékű iparilag feldolgozott áru, s így a Bn. 51. §-a szempontjából akkor sem tüzelőszerszám, ha a talpaj eltulozás céljából lopja el. Az ilyen tárgy ellopása lopás vétsége.

100. kérdés. Az ellandán követelt bírói gyakorlat szerint, ha élelmiszereket tartállyal együtt lopnak el s az ellopott élelmiszerek értéke a tartállyal együtt nem teszi ki 10 P-t, tulajdon ellen elkövetett kihágásnak kell a lopást minősíteni. Ugyanez az elv vonatkozik-e arra az esetre is, ha nem élelmiszereket, hanem élvezeti cikkeket, tüzelőszert, vagy egyéb élelmiszeres cikkeket lopnak el?

Válasz. Minthogy maga a Bn. 51. §-a az élelmiszereket egy vonalba helyezi az élvezeti cikkeket, a tüzelőszert és más hasonló élelmiszeres cikkeket, a bírói gyakorlat által kimondott jogelv természetesen is vonatkozik az elkövetésnek ezekre a tárgyakra is.

101. kérdés. A tolvaj a lopás helyszínén a nyílt helyen lebz lezart palackból kihúzza a dugót és az italt a magával hozott edénybe öntve, lopja el. Müképpen kell ezt a cselekményt helyesen minősíteni?

Válasz. Ha a palack és az ital értéke nem több 10 P-nél, a cselekmény a Bn. 51. §-ába ütközö kihágás tulajdon ellen. Ha azonban a két érték meghaladja ezt az értékhatárt, a cselekményt a Btk. 338. §-ának 3. pontja alapján kell minősíteni. A törvény maga ugyanis 10 P-ben jelölte meg azt az értékhatárt, amelyen alul az ilyen események kisebb jelentőségű, amelyre a törvények teljes szigorúságát nem volna igazságos alkalmazni. E határon túl azonban a törvény megadta szempont elesik s így a törvény teljes szigorúsága ezérint kell eljáráni. Az ítélőbíróság dolga, hogy a büntetés mértékének megállapításában mérlegelje a cselekmény jelentőségét a személy büntetés foka és a tárgyi súly szerint.

102. kérdés. A gyanúsított a sértettel azt a valótlanságot közli, hogy 100 q csöves tengeri je vár eladásra, de pillanatnyilag 10 q árpára lenne szüksége; kéri őt, hogy a tengeri eladásra adjon neki hiteltbe 10 q árpát. A sértett elhívén a gyanúsított elbűdését, teljesíti kérését. A gyanúsított az így szerzett árpából 5 q-t elajándékoz egy barátjának, utóvére közölte vele, miként jutott ehhez. A sértett több ízben felszólítja a gyanúsítottat a 10 q árpának megfizetésére, a gyanúsított azonban nem fizeti meg? Fennforog-e a gyanúsított cselekményében a család, s ha igen, megajándékozott barátját is lehet-e büntetői felelősségre vonni?

Válasz. A gyanúsított fondoratos magatartást tanúsított s nyilván károkozó szándékkal járt el és a sértett kára be is következett; cselekménye tehát család.

A gyanúsított megajándékozott barátját véleményünk szerént büntetői felelősségre vonni nem lehet. Neki ugyanis a család elkövetésében semmi része nincs, ily címen tehát ellene eljáráni nem lehet. Más jogalap sincs büntetői feleletre vonására, mert a csalásnak nincs gazdasági jellege. Hasonló esetekben a vádhatóságok a Bp. 375. §-a alapján szoktak vádat emelni a családokból ilyen körülmények között hasznatható egyén ellen, mint bűnpártoló ellen, akik anélkül, hogy a család elkövetése előtt a tetséssel megegyeztek volna, a csalásból származó vagyoni előny biztosítására közreműködnek. Ha ugyanis a megegyezés a család elkövetése előtt történik, ez már segítségnyújtás a cselekmény elkövetésére, tehát büntetéseség. Hogy pedig a bűnpártolás vádtárgyává tehető legyen, ennek alapjául oly tényeknek kell fennforogniuk, amelyek a megajándékozott rosszhiszeműségét és azt mutatják, hogy célja valóban a büntetőcselekményből származó előny biztosítása volt.

Azt sem árt tudni,

hogy a földön közel 2000 millió ember él, akik 1000 különböző nyelven beszélnek.

Írta: RÁCZEY FERENC vkszt. őrnagy.

I.

A hadviselés ősi formájától, tehát az ember-ember elleni küzdelemtől kezdve, egészen a mai kor gépekkel, motorokkal, légflokkakkal és a kémiai eszközök egész sorozatával megtüzdelt ba cél árásig a háború cél a egy és ugyanaz maradt. Háborút egyének, nemzetek, fajok, vagy osztályok azért viseltek egymás ellen, hogy saját akarataikat erőszak út án ellenfeleikre kényszerítsék és az ellenség hasonló szándékát megakadályozzák. Volt idő, amikor az ellenség győzelmi akaratának megtörésére elegendő volt, ba az ellenséges hadsereget bekerítették és körülfogva, további működésre képtelenné tették. Nemzetek közötti háborúban elegendő volt néha az is, ha egy-egy vár, vagy az ellenséges fővezér elesett és ezáltal a háborút vezető tevékenység kikapcsolódott. A napoleoni iskola teremtette meg végül azt a hadviselési módot, amely már csak az ellenséges háborús akarat végleges megtörését tartotta tökéletes badicélnak.

A világháború mutatta meg azután valójában, hogy a háborút nemcsak hadseregek, de egész nemzetek vívták egymás ellen. A haderők számára szükséges emberanyag, továbbá az ellátás és utánszállítás kérdései a mögöttes országrészek katonai kézben való összpontosítását tették szükségessé. Ezeknek érdekében igénybe kellett venni a háország ipari és gyártelepeit, közlekedési rendszerét és a polgári közigazgatás egész gépezetét. Mindezek kifogástalan működésétől függött jórésben a hadsereg működése is. Ütköztek sorsa a löszergyártás és utánszállítás zavartalan menetével állott szoros kapcsolatban. Ennélfogva a háborús vezetésnek a hadászati és harúszati irányításán felül az anyagi eszközök előteremtését kellett elsősorban szem előtt tartania.

A hadseregek az ipari telepek, gyárak és egyéb gőcpontoktól való függősége aláhúzott szerepet juttatott tehát a mögöttes országrész egész területének és így közvetve a polgári életnek is. Kézelfoghatólag adódik ebből, hogy az ellenséges vezetés figyelme az arcvonalakon küzdő haderőkön kívül a mögöttes országrészekre is ki akar terjeszkedni. A hadiiparban előidézett zökkenők, vagy az ellenséges lakosság erkölcsi erejének hanyatlása nyert csatával érhetnek fel és ha sikerül az ellenséges ország anyagelőállítását megbénítani, — ezen a közvetett úton talán a háborús siker is kikényszeríthető.

Az ellenséges vezetés szellemi erejének bénítására, az ellenséges lakosság erkölcsi erejének bomlasztására és az anyagi felkészültség megtörésére hatalmas segítőeszköz nyert a hadvezetés a légi erőben. Szárazföldi és vízi haderőkkel ellentétben a légierők működése csaknem batártalan és kiterjeszhető az ellenség földi és tengeri erejére csakúgy, mint az egész mögöttes országrészre is. Értelmezhető ezek után, ha a jövő háborújának elképzelé-

A budapesti Szabadság-tér irredenta szobrai: Kelet, Észak, Dél, Nyugat.

sében egyik rémnese túlszárnyalja a másikat. Vannak, akik azt képzelik, hogy a jövő hadviselése egész ország-részek lakosságának kipusztításával fog együtt járni, hogy harczázok és raffinált vegyszerek sorozatos támadásai órák alatt ártatlan polgárok tízezreinek életét követhetik áldozatul.

A szélsőséges és fantáziából táplálkozó színes leírások helyett a józan mérséklet határára belül kell maradnunk. Hiszen végeredményben a légi bomba- és gáztámadások rejtett célja nem is egyéb, mint az erkölcsi ellenállóképesség bomlasztása.

*

A technika és a technikai találmányok gyorsan változtatták meg tehát a világháború arculatát és változtatják folyton fokozódó ütemben ma is még a jövő harcterét. Céljuk a fegyverhatás növelése, vagy ennek csökkentése, a hadászati és harcászati közlekedés gyorsítása és a hírváltás tökéletesítése. Az újítások mindegyikének lendületes kezdő sikere volt egészen addig, amíg fortélyos ellenintézkedésekkel részben vagy egészben meg nem találták az ellenszerét. A világháború alatt nagy mértékben megnövekedett tűzhatás dacára az arcvonalak mégis állásharcokba meredtek, mert a védelem mindenképpen erősebbé vált a támadásnál. A támadó gyalogság számára nem lehetett annyi tüzgépet felhalmozni, amennyi a védelem tűzrendszerének végleges megdöntéséhez elegendő lett volna.

Egy ideig alig látszott innen megfelelő kiút. A háború alatt új módszerek és új eljárások utáni kutatás hosszú hónapokba, évekbe került. A védelem rendszerének megtámadásához a gyalogságot újfajta gépekkel, aknavetővel, gyalogsági ágyúkkal is ellátták, a támadás előkészítése és kísérése céljából pedig eddig nem ismert mérvben vették igénybe a tüzérséget. A tüzérségre háruló feladatok óriási mennyiségű löveganyagot és lőszerrel igényeltek. Így váltak megint a harcászati előkészületek és ütközetek nem utolsó sorban ipari problémákká. Előli az

arcvonalakon dübörögtek az ágyúk, a föld mélyén buggant az aknarobbantó motorja, a levegőben keringtek a repülőök, a tengeren es a tenger mélyén acéltűű óriáshalak kerülgették egymást, vagy ütköztek össze — de ezzel együtt zakatoltak a gyárak gépei, füstöltek a vaskohók kéményei —, vörös-izzóvá váltak az olvasztókemencék és mindenütt kattogtak a szerszámgépek és gyalupadok.

A tüzérség teljesítményének azonban a nyersanyag megléte és az ipar teljesítőképessége határt szabott. Amikor a mögöttes országrész gyáripára a folyton fokozódó tüzérségi követelményeket teljesíteni teljes mérvben nem tudta már és amikor a gyalogság vértelen, csupasztestű erői a védelmi rendszereken nem tudtak megbízhatóan keresztüljutni. — megszületett a tank- és a gáztámadás. A meglepetés első eszközeihez tartoztak még a kezdetleges felderítő repülőkből félelmetes csata és borbázó erőkké fejlődött repülőegységek, a mechanizált és motorizált földi harcokcsitámadások, — a gáz és egyéb vegyi harceszközök, a tengeralattjárók és a messzehordó tüzérségi lövegek.

*

A jövő gépháborújának elképzelésében nem szabad megállanunk ott, ahol a világháború befejeződött. A szabadon fegyverkező államok harcászati abból a felismerésből indultak ki, hogy a gyalogság ellen várható ellenséges tűzhatás már a legközelebbi jövőben is még jobban fokozódik. A gyalogság küzdelmét egészen kis egységek, sejték önálló harcára kell tagozni, amelyek önmagukban is tűz-, meg rohamerőt egyesítenek. A tűzharc megvívása ma már azonban nem a gyalogság puskáinak a dolga. A roham-, vagy lökőerőt képviselő kis gyalogsági egységek feladata ma már tisztán az, hogy tüzgépek fedezete — oltalma — alatt minél gyorsabban és minél közelebb férkőzzenek az ellenséghez.

A harcokcsitámadások világháborús sikere a tank-támadások további kifejlesztésére vezetett egyes nyugati hatalmakkal. A fejlődés iránya két úton halad. A gép-

harcosságot, tehát a teljes mechanizálás hívei a harcoló kötelék tűzerejét és a rohamot egyaránt páncélozott járóművekre alapozzák, amelynél a nem páncélozott egységek csak segédszerepet játszanak. A jövő harca páncélozott egységek egymás elleni küzdelméből fog szerintük állani. Motorizálás alatt pedig azt értik, hogy vegyes fegyvernemekből álló kötelékek mozgékonyaságát motoros járóművekkel fokozzák. ahol azonban a harcot mai értelemben vett gyalogsapatok vivják meg. Vannak szélsőséges angol és amerikai szószólói a gépháború jövőjének, akik szerint a terepet oly a kell venni, mint a tenger felületét, ahol tankoknak és egyéb páncélozott járóműveknek hadihajókhhoz hasonlóan kell keresztül-kasul mozogni tudniuk.

Mindez csak azon fordul meg, hogy a technika a terepjáró készség növelésében és az üzemanyag kérdésében mennyire fog szerintük a harcvezetés segítségére állani.

Egyszóval az eljövendő harc harcosa új, modern Achilles lesz, akinek még az egyetlen sebezhető sarkát is páncélozták.

Utópisztikus ízü törekvések a mai értelemben vett haderők léjogosultságát is kétségbe vonják. Az aerocímia, — a vegyi háború, a légi hadászat és harcászat mélyreható változásokat fog ezek szerint magával hozni. Né a hadseregek megtámadása legyen a főcél. Az ellenséges vezetés idegközpontjait, a gyárakat, üzemeket, hírközpontokat, az elektromos és gázberendezéseket a mőgöltés ország részben kell megtámadni. A légierők fontossága ennek következtében alig képzelhető módon növekszik. A tűz rség, dacára óriási teljesítményének, nem fog tovább fejlődni, mert a messzehordó tűzérseget a repülőök fogják helyettesíteni és pótolni. Inkább a légvédelmi tűzérsege a jövő, amikor a légi honvédelem átv szí majd a mult vártüzéreinek szerepét. A jövő szárazföldi hadserege elsősorban támadó és védő feladatokra szervezett légierőkből, légvédelmi egységekből, a földi harc számára pedig részben mechanizált szervezésű és vegyi harcra is képesített gyalogságból fog állani. Ezeket fogják kiegészíteni a könnyebb szervezésű, könnyű tűzérseggel és gyalogsággal szervezett seregtettek.

Ezek a gondolatok részben gyakorlati kipróbálásra is kerültek. 1926-tól kezdődőleg angol, francia és amerikai kísérleti csapatokat állítottak fel. Eleinte a teljes mechanizálással próbálkoztak. Ugyanebben az évben Cumberleyben (Anglia) a gyarmatok képviselőinek már

Fegyverben a világ. Az olaszok.

elmés módon mutatták be a jövő gépháborújának a járóműveit. Egyemberes harcokocsiktól és kis camionoktól kezdve sorba vonultak itt fel kettős páncéljáróművek, faltörő kosokhoz hasonló nebéz kocsiok, — traktoros lövegek, hernyószerkezetű szállítóeszközök, különböző terepjáró- és vontatókészülékek, egészen az otrombatestű földi dreadnought-ig. 1927 óta Salisbury közelében, Franciaországban pedig Lotharingiában, az Egyesült Államokban rész en Camp-Mead-ban, részben Aberdeen-ben folytak ilyen gyakorlatok.

A kísérletek folyamán azonban bebizonyosodott, hogy sok zászlóaljából álló gépjáróműves hadosztályok az óriási kiterjedések, vezetési és légvédelmi nehézségek, főleg azonban az üzemanyagpótlás problémái miatt ilyen formában meg nem honosíthatók. A fejlődés lépcsőfokán odáig jutottak, hogy mechanizálás tekintetében két-három zászlóaljából álló páncéldandár, — motorizálás terén pedig a megerősített és motorizált gyalogezered képezhet hadműveleti egységeket.

*

Két ellentétes felfogás áll szemben egymással katonai kérdésekben szerte az egész világon. Az egyik tábor háborút hirdet a háború ellen és ezért fordul szembe a badseregekkel is. Vannak közöttük bizonyára tiszteletre méltó idealisták. Pedig nem a hadseregek okozzák a háborút. A haderők csak eszközök az államok kezében, amelyeket ellentétes politikai célok érdekében tartanak fenn. A hadseregek arra valók, hogy eredményes hadvezetést tegyenek lehetővé, de ne váljanak újabb háborúk okozóivá.

Vannak azonban farkasok is báránybőrben, akik harcot hirdetnek a militarizmus jelszava ellen, persze csak a máséké ellen és új jelszavakat, de ezzel együtt új militarizmust szögeznek vele szemben. A béke legjobb biztosítóka szerintük, ha ők fegyverben állhatnak és politikai, meg gazdasági ellenfeleiket még a pusztá védekezés lehetőségétől is megfosztják.

Csonkaországunk számára a trianoni szerződés csak azokat a fegyvereket engedélyezte, amelyek számba sem jöhetnek a modern harc felszerelési és fegyverkezési versenyben. Még a gázvédelmet is alig lehetett intézményesen biztosítani. A középkor bajvivója jut eszükre, akit meztelen, csupasz testtel, egy szál karddal a kezében állítanak szembe talpig fegyverbe, állig vasba öltözött ellenfelével.

Nem egyéb ez, mint elpalástolt szándék egyoldalú hatalmi törekvések, burkolt politikai célok szolgálatában.

*

Az előrebocsátottak alapján megkíséréljük majd egynéhány fejezetben vázolni a jövő háborúját úgy, ahogyan a szabadon fegyverkező államok nyilvánosságra jutott adatai és a katonai irodalomból leszűrt elméletek alapján elképzelhető és tárgyalható. Tartózkodni fogunk ennél minden olyan szélsőségtől, amely a regényes elképzelés birodalmába tartozik, de számot vetünk újszerű lehetőségekkel és kísérletekkel is.

Egy bizonyos. A jövő háborúja előkészítésének és lefolytatásának főbb elvei ma már nemcsak körvonalai-ban, de részleteiben is megrajzolhatók. A valóság erre az elképzelésre csak akkor fog rácsfolhatni, ha valamelyik fél a háború kezdetén olyan, eddig ismeretlen találmánnyal lepi meg a világot, amelynek az alkalmazá-

sát ma még eljövendő titokként őrizi. Számolni minden-
esetre lehet és kell ilyenekkel is.

Amiben a jövő háborúja újszerűséget jelent az el-
múlt világháborúval szemben, ez lényegében és főbb
vonásaiban a következőkben foglalható össze.

1. A hadsereg katonai kiképzésével párhuzamosan
az állam összes élő és holt erőt az eljövendő háborúra
tervszerűen és alaposan elő kell készíteni. Ez a *gazda-
sági és ipari mozgósítás* (ideértve a pénzügyi előkészü-
leteket is) dolga.

2. A harcolók tömegein felül a korszerű hadvezetés-
nek egész sereg különlegesen kiképzett *katonai és pol-
gári szakemberekre* van szüksége.

3. A haderő felszerelését és anyagi előkészületeit
állandóan korszerű színvonalon kell tartani. Ez rendkívül
költséges és éveken vagy évtizedeken át felesleges kiadá-
sokat okozhat. A korszerűsítést tehát állandóan a *had-
erő csak egy kisebb részénél* lehet megvalósítani.

4. A háborús állapot kezdete és a hadsereg felvonu-
lása közötti időt rendkívül rövidre kell szabni, mert ez
az időpont gyengeségi körülményt jelent. Ellenkezőleg,
a saját erők gyors bevetése révén kell megakadályozni,
hogy az ellenség mozgósíthasson és felvonuljon. Ezt
készletben tartott légiflották és gyorsan mozgó (moto-
rizált és lovas) erők végzik.

A háború tehát a feszültség mérvéhez képest *had-
üzenet nélkül* is megkezdődhetik.

5. A hadműveletek a szárazföldi, vízi (tengeri) és
légi erők kölcsönösen, egymást kiegészítő tevékenységét
jelentik majd.

6. A jövő harcászata a szálfegyvereken és robbanó
fegyverzetén kívül a *gáz és kémiai harceszközöket* és az
elektromosságot is alkalmazni fogja.

7. A hadviselés nemcsak az arcvonalak ellen fog
irányulni, de a teljes mögöttes országrész is veszélyez-
tetve van. Ennek megvédése a *légi honvédelem* feladata.

8. A nagy anyagi felkészültség és a polgári lakos-
ságnak a háborúban való részvétele *hosszú időt tartó*
erkölcsi megrázkódtatást még a legjobban felszerelt ál-
lamnál sem fog előreláthatólag elbírni. Ezért a hadveze-
tés törekvése *gyors döntésre* fog irányulni.

A következő fejezetben a jövő háborújának első
tényezőjével, a tömeggel és a technikával foglalkozunk.

Lóismeret.

írta: Dr. MIKECZ BÉLA törzsállatorvos.

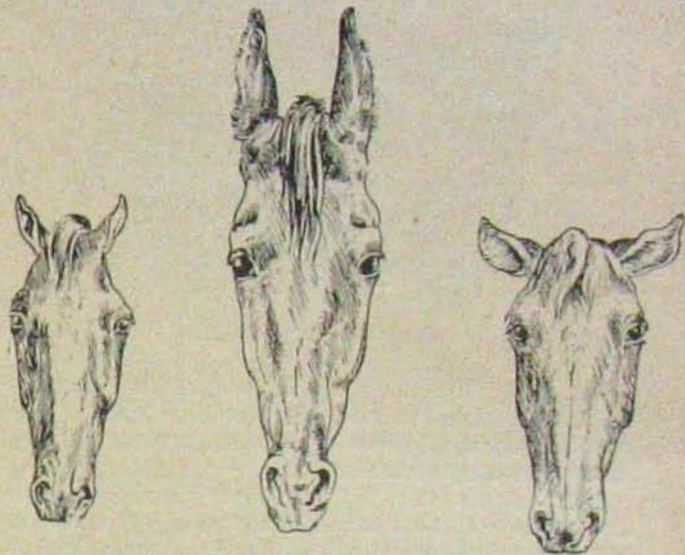
(2. közlemény.)

A *fül* alakja, nagysága szerint lehet: *egér-, szamá-
nyúl-, tehén- és disznófül*. A disznófülű lovat siskafülű-
nek is nevezik. Ezeket a kifejezéseket ma már mind rit-
kábban halljuk; inkább hosszú, rövid, széles, keskeny és
egymáshoz közelálló fülekről írunk a szakkönyvek.

Ha a *szem* nagy, kidülledt: *ökör szem*, ha apró, mé-
lyen bennülő: *disznó szem*, ha gyöngyszürke szivárvány-
hártyája van: *csóka*, ha a szivárványhártya csak rész-
ben gyöngyszürke: *gyűrűsszem*.

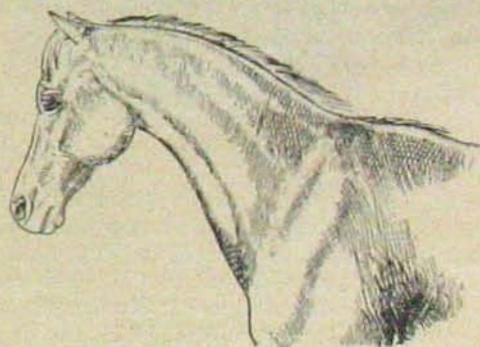
A *nyak* akkor *előnyös*, ha arányos, hosszú, jól izmolt,
középmagasan illesztett.

A következő *nyakalakulásokat* ismerjük: 1. *egy-
enes* a nyak, ha illesztéss közepesen széles és fölfelé
egyenesen elkeskenyedik. Karcsú, ivelt akkor, ha a

(Egér-, nyúl-, tehénfül.)

tarkó táján mérsékelt hajlással kapcsolódik a fejtető,
2. *hattyúnyak* az, melynél a sörénynél túlerősen dom-
ború, a torokél pedig homorú. Szép, de nem kívánatos
nyakforma, mert a ló kormányozhatóságát megnehezíti.
Lipizzai fajtajellege. 3. *Fordított*, vagy *szarvasnyak* az,

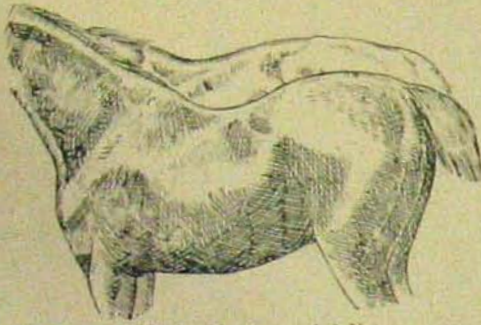

(Szabályos nyak.)

amelynél a sörénynél homorú, a torokél domború. A
szarvasnyak a magyar parlagi lónál gyakori. 4. *Deszka-
nyak* az, amelynél a nyak gyéren izmolt, hosszú, vékony
és lapos, 5. *kakasnyaknak* nevezzük a hosszú, magasillesz-
tésű nyakat; fölfelé hirtelen elvékonyodik, mélyen tűzött
fejjel, 6. *hegedűnyaknak* nevezzük azt a nyakformát,
amikor a nyak az illesztésnek megfelelően széles, fölfelé
fokozatosan keskenyedik úgy, hogy a fejtűzésnél a nyak
egészen vékony, torkolt lesz, 7. *ökörnyaknak* mondjuk
azt a nyakformát, amely rövid, széles és vastag, a sör-
énynél pedig nem éles, hanem elgömbölyödő, 8. *terhelt*
vagy *síros nyakról* beszélünk akkor, ha a sörénynél alatt
sok zsírszövet halmózódik fel. Ilyen nyaka van a nyugati
fajtájú lovaknak és az idősebb méneknek.

A jó *mar* hosszú, magas, izmos, hátrafelé menetele-
sen mélyen benyúlik a hátba. Van rövid és alacsony mar,
mely utóbbi gyakran keskeny bordázottsággal jár együtt.
Éles izomszegény mar, nem kívánatos maralakulás.

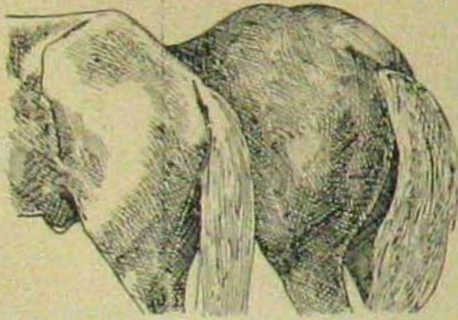
A *hátalakulások*: egyenes, előremélyedt, hajlott és
felfelé domborodó pontyhát. A jó hát rövid, egyenes,
széles és jól izmolt, rugalmas legyen, felső vonala pedig
a vízszintest közelítse meg.

(Előreha-ló- és pontyhát.)

A jó *ágyék* rövid, széles és jól izmolt s észrevétlenül menjen át a farbúba. Van: ponty-, egyenes-, süppedt- és kigyóágyék. Ez utóbbi hosszú, keskeny, sovány, tehát rossz ágyékalakulás.

Faralakulások: a jó far minden irányban terjedelmes, tehát kellő hosszúságú és szélességű, jól izmolt és hátrafelé mérsékeltén lejtős. A következő faralakulások-

(Koporsófedélalakú- és barázdált far.)

kat ismerjük: a vízszintes vagy egyenes far, a hirtelen lejtő, csapott, a hosszú, s éles és izmos, hátrafelé mencelesen lejtő: dínnye; az ugyanilyen, csak rövid: alma. A hátrafelé elhegyesedő disznó, a rövid, keskeny, izomszegény: kecske, a hátrafelé emelkedő: tornyos és a kétoldalt erősen lejtős: koporsófedél alakú far.

Ha hátulról nézve a far egyik oldala keskenyebb és alacsonyabb, mint a másik: félcsipejűnek mondjuk a lovat.

Farokalakulások: a csánkon alulról és hegyben végződő (arab). A csánk magasságában vízszintesen levágott (angol). A gyér szőrzetű vagy csupasz: a patkány, a kevésbé mozgékony: az ürü farok. Ha egyáltalában nem mozog: bennelt farok.

A *has* kellő nagyságú legyen, hogy jól fejlett emésztőszervek hely zódhessenek el benne.

A következő *hasalakulásokat* ismerjük: karcsú-, felhúzott-, agár-, szalma-, csüngő- (vemheskancáknál), pókhas. Hátsólovaknál a kö épnagyságú, karcsú has előnyös, mert a nagy has már gátolja a nyereg rögzítését és a ló szabad mozgását.

A *mellkas* kellő térfogatú, tehát hosszú, mély és széles legyen, a bordák pedig dongások legyenek, hogy jól fejlődött lélekző és vérkeringési szervek helyeződhessenek el benne. Rossz mellkasalakulás: a sekély, keskeny, rövidbordázatu, fűzött és üres szivtájékú mellkas.

A *szügy* arányosan széles, mély és jól izmolt legyen. Hibás: a keskeny szügy és hátsólovaknál a túlsó élea: orozlanszügy.

Hátsólovaknál viszont könnyen feltörik a kakas-

szügy, mely bár elég széles, de a szegycsont hollócsőrnyúlánya nagyon előáll.

Mindenféle hasznosítású lónál hátrányos a sólyomszügy, melyen nemcsak a hollócsőrnyúlvány áll elő, hanem a vállszögletek is túlságosan hátul fekszenek, emiatt keskeny is.

Leghibásabb a kecskeszügy, mely keskeny, sekély és izomsekélyisége miatt behorpadt.

A *lapocka* terjedelmes, izmos és mérsékeltén dőlten legyen. Hátrányos: a meredek, izomszegény, kopár, rövid lapocka. A terjedelmes, izmos és mérsékeltén dőlten lapocka a törzs jó alátámasztását biztosítja és a járást kiadóssá teszi.

A *felkar* arányos hosszúságú, izmos, az alkar hosszú, függőleges állású és kellően i mott legyen; ha kellő hosszúságú az alkar, a mozgás — egyéb követelmények mellett — kiadós, tértnyerő szokott lenni (kiadós lépésű, haladó ló). A lépés hossza az alkar hosszával egyenes a lábszárával fordított arányban van.

A *lábtő* csontos, minden irányban terjedelmes és tiszta: kóros képletektől (csontkinövések, térdtapló stb.) mentes legyen. Hibás lábtő: a nyakalt, nyurga, lapos, keskeny, esztergályozott lábtő.

A *lábszár* csontos, rövid legyen, jól fejlett, erős, tiszta inakkal. Hibás: a vékony és hosszú szár (pipaszár), lapos, gyenge inakkal (sodrott ín).

A *boka* csontos, terjedelmes és tiszta: kóros képletektől (daganatok, esontkinövések stb.) mentes legyen.

A *csüd* arányosan hosszú (a lábszárcsont egyharmada legyen), erős, csontos legyen és a talajra az elülső végtagon 45—50 fok, a hátulsó végtagon pedig 50—55 fok alatt álljon.

A *felcomb* terjedelmes és jól izmolt legyen. Előfordul: lapos-, nyurga-, béka- és nyúlcomb.

A *térd* csontos, terjedelmes, hibátlan legyen.

Az *alcomb* kellő hosszúságú, jó csontú, izmos legyen. „Jó nadrágja van a lónak”, mint mondani szokás.

A *csánk* terjedelmes, kellően hosszú, száraz, széles, csontos és hibátlan, markáns legyen, vagyis: legyen mentes mindenféle pókoktól. Hibás: a keskeny, gyenge, kivágott és nyitott, a burkolt, durva, rögös csánk.

A *hátulsó* végtagon a csánktól lefelé eső láb részek nagyjában olyanok legyenek, mint az elülső végtagon.

4. A ló korának meghatározása.

A ló életkorát hozzávetőlegesen már a külső jelekből is megítélhetjük. A fiatal ló élénk, környezetére figyel. Lábai tiszták, inai és ízületei szárazak. Az öreg ló tompultabb, végtagjain az elhasználtság jelei: csontkinövések, pókok láthatók. Nyereghelyen, szügytájon a külső erőművi behatások nyomai tűnnek fel (fehér foltok, tűzöttség). Járása lassúbb, rágása vontatottabb, háta bajlott.

A kormeghatározásnál a színre is figyelemmel vagyunk. Sötétszínű lónál 13—15 éves korban kezdődik az őszülés a szembolton, később a homlokon és az orrháton.

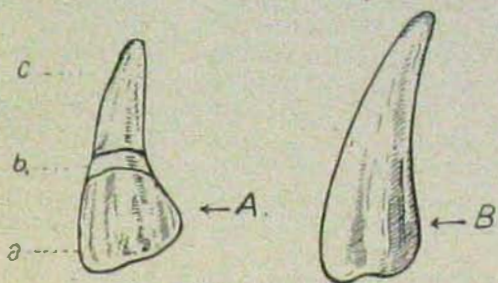
A kort megközelítő pontossággal a fogak hasadásából, kiváltásából, kopásából ítélhetjük meg.

A ló korát a ért kell tudnunk, mert a kornak lényeges befolyása van a ló értékére, azonkívül az azonosság megállapításánál is fontos szerepet játszik. A járlatra (marhalevél) mindig rá kell vezetni az életkort.

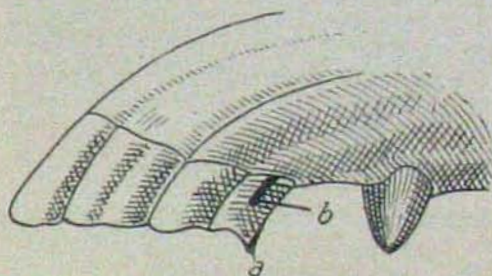
A lónak tökéletes fogazata van, vagyis úgy az alsó, mint a felső állkapocsban vannak fogai. Minden álla-

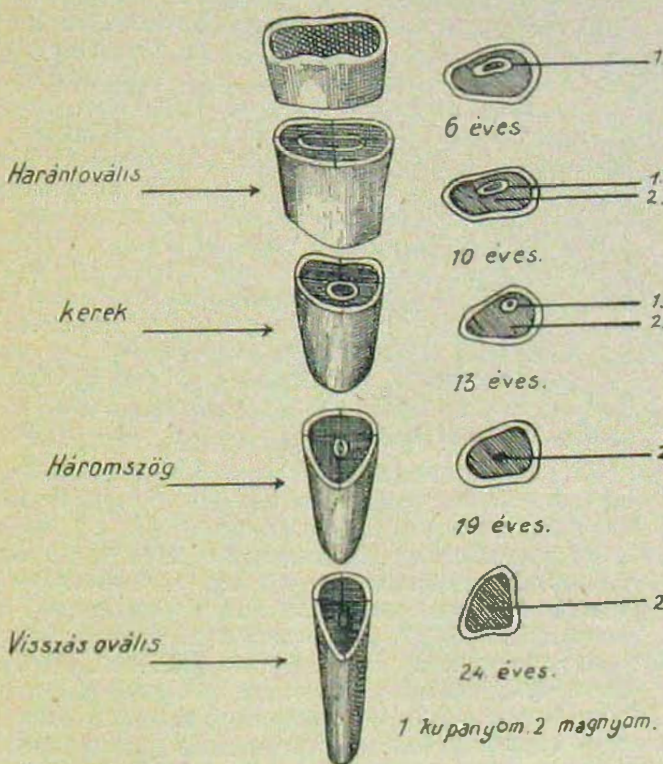
Vázlat a ló életkorának meghatározásához.

A. csikófog B. lófog. a korona b nyak c gyökér

a harapócs, b. szegletfogbarázda.

A fognak a foghúsból kiálló része a fog koronája, a fogmederben levő része a gyökere. Az a része, melyet a foghús takar, a nyaka. Kétféle fogazatot különböztünk meg: a csikó- és lófogazatot. A csikófog kisebb, tejféhér, ritkán helyeződik egymás mellett és nyakalt. A lófogak koronája fokozatosan elvékonyodva nyaka altsága nélkül megy át a gyökérbe, a takarmánytól sárgás színű. A korona felső lapját rágólapnak nevezzük s ezen fiatalabb korban (11 évig) mélyedést találunk, melyet kupának mondunk. A kupa a zománcreteg befüremkedése. E fogak sűrűn belyeződnek egymás mellett, kupájuk széles és mély.

Ha a metszőfogot harántirányban rétegekre fűrészljük, akkor az alábbi alakú rágólapokat kapjuk:

- I. haránttojásdad a rágólap 6—11 éves korig;
- II. kerekded a rágólap 11—14 éves korig;
- III. háromszög a rágólap 15—17 éves korig;
- IV. visszás ovális a rágólap 18. évtől.

A kor meghatározásánál az alábbi jelek irányadók:

1. A hasadás.
2. A váltás.
3. A kopás.
4. A fognövés ir. nya.
5. A fogív alakja.
6. A felső szegletfogak barzdája.

1. **Hasadás:** a fogófogak születéskor már megvannak, vagy 3 nap alatt megjelennek, 6—8 hetes korban a középfogak, 6—8 hónapos korban a szegletfogak jelennek meg. A fogófogokról $1\frac{1}{2}$, a középfogokról $1\frac{3}{4}$, a szegletfogokról 2 éves korban kopik le a kupa.

$2\frac{1}{2}$ éves korban jelennek a felső és alsó tejfogófogak és megjelennek az állandó, vagy lófogófogak. Míg ezek eléri a tejfogak magasságát, elmúlik ismét egy félév, vagyis azt mondjuk, hogy: két és fél éves korban kiváltódnak a fogófogak, melyek hároméves korra sorbanőnek. Három és fél éves korban kiváltódnak a középfogak és ez k egy fél év alatt, vagyis négyéves korra nőnek sorba. Négy és fél éves korban kiváltódnak a szegletfogak és ötéves korra nőnek sorba, a rágólap alakja pedig haránttojásdad alakú, a fogív (a fogsor alakja) erősen félholdszerű. Az ötéves ló valamennyi tejfoga kihullott, a helyükbe nőtt állandó fogak egysorban állanak, rágólapjuk alakja haránttojásdad s benne ugyanilyen alakú mélyedés (kupa) található.

A 6 éves ló alsó fogáról lekopott a kupa, a többi fogon még megvan.

A 7 éves ló alsó foga és középfogairól a kupa 1 kopott, a többi fogon még megvan.

A 8 éves ló alsó metszőfogairól a kupa teljesen lekopott, a felső metszőfogakon még megvan. A felső fog-

poesban 6—6 zápfog, a ménéknél (heréiteknél) mindegyik oldalon, alól-fölül egy-egy agyarfog (szemfog) van. Kancának agyarfoga rendszerint nincs.

A fogak képletekben kifejezve:

Mén és herélt lónál:

6—1—6—1—6

6—1—6—1—6

Összesen: 40 fog.

Kancánál ez a képlet a következő:

6—0—6—0—6

6—0—6—0—6

Összesen: 36 fog.

A metsző és zápfogak közti rész a foghijas rész vagy hordász, itt fekszik a zabla. A metszőfogak közül úgy az alsó, mint a felső ilkapocásban a két középsőt fogófognak (I.), a mellettük helyeződőket középfognak (II.), a két szélsőt pedig szegletfognak (III.) hívjuk.

III.	II.	I.	I.	II.	III.
III.	II.	I.	I.	II.	III.

sor kupáinzk lekopása a kormeghatározásban nem megbízható jel.

9 éves korban a felső szegletfogakon egy csücsök: a harapócs jelenik meg.

A 9 éves korban először megjelenő harapócs úgy jön létre, hogy az alsó állkapocs megnyúlik, ezt a megnyúlást azonban nem követi felső, így rajta egy csücsök képződik.

Tizenegy éves korban az erősen félholdszerű fogsor ívelődése kezd sekélyesedni, a fognövés iránya (az alsó és felső fogsor egymáson való állása) félig harapófogszerű lesz.

Összefoglalva az elmondottakat, 5—10 éves korig az alábbi jeleket találjuk:

Az öt éves (teljeskorú) ló valamennyi metszőfoga lófog, kupával. A fognövés iránya harapófogszerű.

Nat éves korba a fogó, hét éves korban a középső nyolc éves korban a szegletmetszőfogokról kopik le a kupa az alsó sorban, kilenc éves korban megjelenik, 10 éves korban eltűnik az első harapócs, a fognövés iránya pedig félig harapófogszerű. Ebben a korban jelenik meg a felső szegletfog barázdája a foghús szélén és a korral lefelé terjed a fog külső oldalának rágólapja felé. Ez a barázdá évenként két millimétert növekedve, 15—16 éves korban végignyúlik a korona egész hosszában. Ezután, ugyancsak két milliméterrel kezdve, 25—26. évre eltűnik.

A 11 évnél idősebb ló korát a rágólap alakjából állapítjuk meg.

A kormeghatározásnál a fog koronájának hossza is fontossággal bír. Közepes nagyságú lovaknál a fogófog koronája kb. 16—18, a középfogaké 15—16 és a szegletfogaké 12—14 milliméter. Évente két millimétert ugyan kopik, de ugyanennyit a fogmederből utána is nő, illetve annyival lejjebb húzódik róla a foghús. Hossza tehát 14—15 éves korig állandó. Vénebb lovak foga rendszerint kevesebbet kopik, illetve nagyobb mértékben lehúzódik róla a foghús, ezért a fogak — kora előrehaladtával — mindinkább túlhosszúvá válnak.

A fogakat gyakran hamisítják. En ek célja vagy a csikót öregbíte i, vagy a lovat fiatalítani. A csikófogakat kihúzzák, hogy úgy tűnjék fel, mintha a váltás időszakában volnának. Ezt azonban könnyű felismerni, mert ilyenkor az erőszakkal eltávolított fog helyén egy üreg marad, rendes körülmények között pedig az állandó fog va a kihúzott csikófog helyén.

Ha a kupa lekopott, égetéssel igyekez ek helyébe álkupát banusítani.

Karácsonyi pályázat.

A legszebb énnep közeledtével arra gondolunk, hogy a karácsonnyal kapcsolatban mindenkinek az életében vannak események, élmények, emlékek. Pályázatot hirdelünk ilyen karácsonyi leírásokra. Mind egy, hogy a pályázó élete melyik időszakából meríti a mondanivalóját, csak azt kívánjuk, hogy a pályázat alkalmas legyen az olvasóban a karácsonyi érzések felkeltésére és elmélyítésére.

Pályázatot csak a csendőrség legénységi egyenleitől fogadunk el s a legjobb pályázatot komoly értékű, bekeretezett, művészi csendőr-karácsonyi tárgyú festménnyel jutalmazzuk. Határidő: december 1, az eredményt és a legjobb pályázatot a karácsonyi számunkban fogjuk közölni.

A székrekedés.

A rendes székrülés gátolt voltát értjük alatta. Rendes körülmények között egészséges embernél a megevett szilárd tápanyagok 4—6 óráig időznek a gyomorban. Ez alatt a gyomor elvégzi a maga emésztését, ami abban áll, hogy a tápanyagokat némileg előkészíti a belek számára. Az így előkészített szilárd anyagok mogyorónyi — kisdiónyi gombócok formájában csúsznak át az alsó gyomor száján keresztül a több méter hosszú vékonybelekbe. Ez az alsó gyomorszáj körülbelül a jobb oldali mellbimbón át húzott függélyes vonalban van ott, ahol ez a képelt vonal a könnyen kitapintható bordaívet átszeli. A felső gyomorszáj pedig a közismert gyomorgödörben, vagyis a szegycsont alsó végénél van. A boxolók különösen ezt a helyet keresik, mert ez a hely egyáltalában nincsen izommal fedve, tehát védve sincs. Ez az oka annak, hogy az ide leadott boxütés, a nagy fájdalomról nem is szólva, rendszeren az u. n. „kiütést” és következményes eszméletlenséget szokta eredményezni.

A több méter hosszú vékonybelekben történik a tápanyagok tulajdonképpeni megemésztése, a vérbe való felszívódása. Normális, egészséges embereknél 3—4 órán át tartózkodik a tápa yag a vékonybelekben. Ezen rövid tartózkodás megakadályozza azt, hogy itt rothadási — erjedési folyamatok induljanak meg. Ezzel szemben a vastagbélben a baktériumok tömegei hemzsegnek és segítik elő az erjedést, a rothadást. A vastagbélben átlag 12—14 óráig időznek a tápanyagok. A legtöbb tápanyag teljes feidolgozása és felszívódása mint hallottuk — a vékonybelekben törté ik meg. A vastagbél emésztési munkája pedig főleg a rostos — inas anyagokra vonatkozik, tehát olyanokra, amelyeket azok rostos-kötőszöveti burkai védenek. A táplálék elfogyasztásától számítva tehát átlagban 22 órán át tart annak feldolgozása, a megemésztése, 22 óra után a fentmaradó hasznavehetetlen anyag eltávozhatnak a belekből.

Hogyan történik a belek normális kiürülése?

A bél falában sok finom izomköteg fut, u. u. sima izmok ezek, amelyek mozgása nem függ az akaratunktól. Ilyen v. ma van pl. a szemek, amely minden akaratunk ellenére becsukódik, ha pl. feléje csapunk.

Ezek a sima izmok a bél falában futnak, mégpedig egyes kötegek a bélfal hosszában, míg más kötegek számtalan gyűrű módjára körkörösén haladnak. Ha a bélizmok összehúzódnak, akkor a hosszantiak hosszában, a körkörösök pedig köralakban szűkítik a bélcatornát. Egy közös prés-munka ez, amelyet orvosi nyelven bél-perisztaltikának nevezünk. Nagyon sajtáságos és fontos körülmény, hogy ez az összetett perisztaltikus mozgás mindig felülről lefelé a végbél irányában halad és sohasem fel a gyomor felé. A bélsárnak felfelé való préselése az u. n.

„bélátrányás” csak igen ritkán, akkor is legtöbbször bélelzáródásnál, bélcavarodásnál stb. fordulhat elő.

Ha a bélizomzat összehúzódása valamilyen oknál fogva görcsösen és hirtelen következik be, akkor előttünk van a rendkívül fájdalmas bélgörcs — a *kolika*. A nagy fájdalmakat nem annyira a belek görcsös összehúzódása, hanem inkább a hashártya húzása, rángatás-vongálása okozza.

A már említett 22 órás megemésztés után normális viszonyok mellett 24 óránként szokott bekövetkezni a székiürülés. Sőt, aki szervezetét hozzászoktatja, szinte naponta pontosan ugyanabban az órában jelentkezik az inger. Ezzel szemben vannak emberek (főleg nők), akiknél 3—4 naponként, sőt esetleg csak hetenként egyszer szokott ez megtörténni.

Mi lehet a székszorulás oka? Sokféleképpen igyekeznek megmagyarázni. A sok-sok orvosi tapasztalat szerint egyrészt a rendetlen, meg nem felelő táplálkozás, másrészt valami szervi elváltozás idézi elő a bajt. Itt említem meg, hogy néha a családoknak egész olyan sorát találjuk, ahol valóságos öröklött baj a szorulásban való szenvedés. A sok mozgást végzők általában kevésbé szenvednek szorulásban, mint azok, akik egész életükön át inkább ülő életmódot folytatnak. Tisztán női vonatkozású dolgok miatt (pl. a szemérem) a nőknél sokkal gyakoribb, mint a férfiaknál. A rendetlen táplálkozás többféle okból lehet a baj oka. Első sorban pl. a túlkönnyű ételekkel való táplálkozás, tehát olyanoknál, amelyeknek kevés a szálkaja, amelyek tehát igen kevés cellulóset, száraz anyagot tartalmaznak és így alig van súlyuk, vagyis röviden: alig termelődik belőlük bélsár, amely már súlyánál fogva is kiváltja a bélmozgásokat. Rendesen lábadozó betegek könnyű étrendje szokott szoruláshoz vezetni. A testünk egyes szervezeti hibái szintén állandó szorulást idézhetnek elő, így pl. súlyos gyomor-bélbajok, állandó bélgörcsök, kitágult-elernyedő has izomzat (legtöbbször a többször szült nőknél), hasfali, nagy hegeseésekkel járó műtétek után, daganatok, fekélyek, fájdalmas aranyerek, amikor a székeléssel járó fájdalomtól való félelem miatt lesz rendetlen a táplálkozás. Bizonyos gyógyszerek szedése is súlyos székszorulással járhat, így pl. a bélrenyheséget előidéző ópium, vagy morfium szedése. Köztudomású, hogy a morfinisták szenvednek a legsúlyosabb mérvű székszorulásokban. Ugyanígy vannak az ólom-munkások is. Hasonlóan székszorulásokra vezethet az állandó hashajtó szedés is, amikor éppen mi magunk zárjuk ki a hashajtókkal a rendes bélműködést. Szinte hihetetlenül hangzik, de gyakori dolog, hogy a hashajtók elhagyá-

(Kiss Károly I. írm. felv.)

sára megszűnik a székszorulás. Hogy az ideg- és elmebetegek közt sokan szenvednek székszorulásban, az természetes. Itt is az alapbaj, az idegrendszer meggyógyítása árán érhetünk csak el eredményes gyógyulást.

A székszorulás okozta kellemetlen tünetek mindenki előtt ismeretesek. Teltség érzetei felpuffadás, felbőfögések, étvágytalan g, lehangoltság, főfájás, szédülés, vérnyomás-emelkedés, mindenféle ideges tünet, főleg álmatlanság. Sokszor jellemző lesz a rossz szájszag. Aztán gyomor-, bélgörcsök, kólikák, alhasi fájdalmak, nőknél méhfájalmak, méhelferdülések, menstruációs zavarok, apró pattanások tömege stb. Mindenkinél gyakoriak lesznek azonban az alhasi pangások, az aranyeres csomók.

A gyógykezelés annyiféle, ahány oka van a bajnak. Mindig a baj okát kell gyógyítani, tehát azt a betegséget, amelynek a székszorulás csak az egyik kísérő tünete, pl. a felesleges ópium, morfium-szedés eltávolítása stb. Legfőbb dolog a vegyes táplálkozás, kenyeret pedig lehetőleg csak fekete rozs kenyeret együnk. Idegbeteg embernél éppen a lefektetés, örökké ülő munkát végzőnél meg éppen ellenkezőleg, a sok testmozgás lesz az előnyös gyógy-eljárás. Máskor a hashajtó teljes elhagyása, avagy annak gyakori cserélése más hashajtóval, lesz hatásos. Ne felejtsük el, hogy a sok hashajtó és főleg a beöntések erős inzultusok a bélre nézve. Igen könnyen súlyos gyulladások, fekélyek, daganatok, rák stb. fejlődhetnek ki a gyakori inzultusok nyomán. Egyik igen jó gyógyeljárás a testnek a napenkénti székiürítéshez való hozzászoktatása lehetőleg mindig ugyanabban az órában, akár van erre inger, akár nincs.

Dr. Kemény Gyula.

Pegyerben a világ: A tengeren.

Az ötvenes években a régi osztrák csendőrségben a gyalogszendőr évi 36 forint (83.52 P), a lovasszendőr évi 48 forint (111.36 P) tőmegátalányt kapott.

TANULSÁGOS NYOMOZÁSOK.

Színlelt lopások nyomozása.

Irta: BIRÓ ISTVÁN tiszthelyettes (Devecser).

1935 szeptember 9-én özv. Sós Jánosné* 68 éves somlővásárhelyi lakos Somlővásárhely községben Rózsás Pál tiszthelyettes és Tóth Árpád csendőrből állott járőrnek bejelentette, hogy aznap 9—13 óráig, amíg lakásáról távol volt, bezárt lakóházának konyhájában levő sütőkemence nyílásában, zacskóban elhelyezett 180 pengőnyi különböző váltópénzt, egy darab 1810 pengőről szóló takarékkönyvét, melyben 5 darab 20 és 12 darab 10 pengős bankjegy volt, összesen 2210 pengő kárértékben ismeretlen tettes, valószínűleg tolvajkulccsal való behatolás útján ellopták.

A járőr megindította a nyomozást, de eredményt elérnie nem sikerült, 11-én bevonult és jelentette, hogy gyanú két irányban áll fent. Gyanúsítani lehet Tóth Ádámot, aki a helyszínnel ismerős, de az is lehetséges, hogy a lopást a sértett színlte.

A további nyomozást magam vettem kezembe és Galambos János I. őrmesterrel még aznap szolgálatba indultam. A községben puhatoíva, megtudtam, hogy a sértett egyedül álló nő, elég vagyonos, de nagyon fukar. Ezekután szeptember 12-én a közben megérkezett polgári ruhás nyomozóval a sértett lakásán megjelentünk, a helyszínt alaposan átvizsgáltuk és abból arra következtettünk, hogy a lopás úgy, ahogy a sértett állítja, nem történhetett meg. Ezt a sértettnek meg is mondtuk, ő azonban továbbra is kitartott amellett, hogy az értékeit ellopták. Elhatároztam, hogy a lakását átkutatom.

A házkutatás során a lakószobában levő szekrényben — női ruhák között elrejtve — egy vászonzacskóban a 180 pengő váltópénzt — 10 pengőnként külön-külön papírba csomagolva — megtaláltuk, a betétkönyvnek és bankjegyeknek azonban a legszorgosabb kutatóssal sem tudtunk nyomára jutni. A váltópénz előkerülése nyilvánvalóvá tette, hogy a lopás miatt való feljelentés kobolt, de mivel az ellopottnak jelzett többi érték sehol sem volt található, arra a feltevésre jutottunk, hogy azt a sértett rejtegeti. Ezután sértettet őrizetbe vettem és megmotozás végett a község házára kísértem. A személymotozást a községi szülésznő végezte, aki sértett alsószoknyájának felső előrészén belülről egy borítéknagyságú fehér foltot talált. A foltot a sértettel felbontattam. Előkerült alóla a keresett takarékkönyvecske, 5 darab 20 és 12 darab 10 pengős bankjeggyel együtt s így már az összes ellopottnak jelzett bűnjelek birtokunkban voltak.

Arra a kérdésre, miért tett hamis feljelentést, a sértett nem tudott határozott választ adni.

* A nevekkel megváltoztatott. (Szerek.)

A további nyomozás során megállapítást nyert, hogy sértettet szeptember 9-én a pénzügyőrség jövedéki kihágás miatt 200 P bírságra megbüntette, így valószínű, hogy a lopás színlelésével a bírság lefizetése elől akart menekülni.

*

1931 február elején a siófoki őrsön Kövér József siómarosi lakos feljelentést tett, hogy aznap virradóra anyósa, özv. Nemes Jánosné, 73 éves siómarosi lakos lakóháza padlását ismeretlen tettesek feltörték és onnan füstölt sertéshúst, 12 szál kolbászt, 7 darab zsákot, 2 zsák lisztet és 3 darab szalmakosarat loptak el.

Az ügy nyomozására őrsparancsnok engem és Sipos Kálmán törzsőrmestert vezényelt ki.

A helyszíni szemle alkalmával a padlás végén, az egy téglasor vastagságú tűzfal alsó és udvar felé eső részén 50 cm magas és 30 cm széles nyílás volt. A nyílás helyéről hiányzó téglák mind egészben és gondosan egymásra voltak rakva kívül, a kocsiszín padlásrészére. A nyílás belső és a tetőhöz közel eső része pókhálóval volt beszőve. A sértett azt adta elő, hogy a tettes ezen a nyíláson hatolt be és vitte el a lopott holmit. A padlás belsejében minden változatlanul a szokott helyén volt. Azon a helyen, hol a sértett állítása szerint az ellopott 2 zsák liszt hevert, találtunk egy zsák lisztet. Körülötte a padlás talaját vastag portéteg borította, melyben azonban az ellopottnak jelzett zsákok, emberi kéz- vagy lábnyomok lenyomatai nem voltak láthatók. Aittól a helytől, ahol a liszt volt, a padlás előrése felé keresztbe húzott köteleken kitergetett fehéreneműek száradtak. A padlás előrésebe csak úgy lehetett bejutni, ha a kitergetett ruhákat félrebúzták. A ruhák változatlan állapotban helyükön függtek és tiszták voltak. A kitergetett ruhákon túl volt az a tetőfa, melynek felső részébe vett 15 cm hosszú kampós vasszegről lopták le a 12 szál kolbászt. A vasszeg kiálló vége és a tetőfa pókhálóval volt összekötve, a vasszeg vízszintes része egyenletesen rozsdás és poros volt. A sértett ágya a lakószobában, a padlásnak azon része alatt volt, ahol a lisztes zsák állt. Ezek közül kettőt elloptak, de a sértett, állítása szerint, a legcsekélyebb zörejt sem hallotta.

Kérdéseimre előadta, hogy a sertéshús, kolbász, liszt és a szalmakosarak a saját, míg a nemzetiszínű csikkal ellátott új zsákok Budapesten lakó veje tulajdonát képezték. A sajátját nem is sajnálja annyira, mint a zsákokat.

A helyszínből határozottan arra következtettem, hogy a lopás nem történhetett meg. A helyszíni adatok egész sora ellentmondott egymásnak. Ha a tettes a nyíláson keresztül ment volna a padlásra, a téglákat nem kímélte volna és nem rakta volna azokat gondosan össze. A nyílásnál a felülről leógó pókhálót, szemetet a ruhájával le kellett volna súrolnia. Ebben az esetben azonban piszkos, pókhálós ruhájával le kellett volna szennyeznie a kiterített félnedves fehéreneműt, már pedig azok ragyogóan tiszták voltak. A vasszegen sem lehetett 12 szál kolbász, mert nyomuknak a poros részen meg kellett volna látszani és levételükkor a pókháló is elszakadt volna. Azon a helyen, ahol a két zsák liszt állt, a poros padlazon a zsákok lenyomatának és a tettes lábnyomainak meg kellett volna látszani.

A további nyomozás során megtudtam, hogy a sértett vagyonos, egyedülálló nő és nagyon fukar. Budapesten lakó vejére haragszik, mert veje, ha látogatóba jön hozzá, nagyon szereti az élelmiszereket magával vinni.

Ezekután Budapestre mentem, ahol a sértett vejét

és családját kikérdeztem arra vonatkozólag, hogy hány darab zsákjuk van összesen és azokból hány darab van anyósánál Siómaroson. Előadták, hogy összesen 10 darab piros-fehér-zöldesikós zsákjuk van. Ezekből 1930 őszén két-három darab volt az anyósánál, de azóta visszahozták őket és így mind a 10 darab náluk van, egy sem hiányzik. A zsákokat bemutatták.

A sértett újból kikérdezzéskor határozottan állította, hogy a zsákokat ellopták. Ezekután lakását átkutatva, az ellopottnak állított 3 szalmakosár előkerült. A malomban megállapítást nyert, hogy a sértettnek legutóbbi őrléséből nem volt 3 zsák lisztje, legfeljebb $\frac{3}{4}$ zsákka lehetett. Ez a mennyiség meg is volt. A sertésvágást végző tanu előadása szerint 1930 novemberében vágott a sértettnél egy sertést s akkor összesen 13 szál kolbászt készített, melyből még aznap 3 szál el is fogyott, mivel Budapestről otthon volt a sértett veje és családja. A vendégek magukkal is vittek 2—3 szálát. Azóta a sértett is fogyasztott, így már legfeljebb 2—3 szál kolbásza lehetett.

A sértett arra a kérdésre, hogy a lopást miért színelte, csupán azt felelte: — Tessék abbahagyni az egész dolgot, nem gondoltam, hogy ilyen nagy feneket tetszik neki keríteni! Kérte a nyomozás beszüntetését.

A fukar sértettnek a hamis feljelentéssel csak az lehetett a célja, hogy veje a húst és lisztet ne követelhesse tőle.

*

A két színlelt lopás indítóoka élénken rávilágít arra, hogy milyen rúgók hajthatnak egyeseket hamis feljelentések megtételére, bűncselekmények kihilására. A nyomozó csendőr munkája közben lépten-nyomon ki van téve annak a veszélynek, hogy megfévesztik, félrevezetik.

A veszély ellen legjobban úgy védekezhethünk, ha erre a lehetőségre minden nyomozási tevékenységünk-nél gondolunk. Alapos helyszíni szemle, a helyszíni adatok beható vizsgálata és bírálata, az egyes adatok egymáshoz való viszonyának kutatása — rendszerint el-lentmondásokat eredményez, melyekből — mint itt is történt — levonhatjuk helyes következtetéseinket. Következtetéseink megvilágításában azután az igazat, a valót a hamistól, a talmitól könnyen megkülönböztetjük. Az első esetben a helyzet könnyebb volt, mert a lopás lehetőségét az ellopottnak jelzett tárgyak házkutatással és személymotoszással való előkerítése kétségtelenül megdöntötte. A második esetben a helyszíni adatok nyújtotta tájékozáson felül a járőrnvezető — nagyon helyesen — annak bizonyítására fektette a súlyt, hogy az ellopottnak beállított tárgyak meg sem lehettek. Figyelemreméltó még a takarékkönyv ravaszul kieszelt rejtekhelye. Alapos személymotoszással a foltokat mindig fel kell bontani. Szívesen használt rejtekhelyek.

Betöréses lopás nyomozása.

Írta: RÉTVARI JÁNOS tiszthelyettes
(Kaposmérő).

(Nyomozta: a kaposmérői őrs a szombathelyi nyomozó alosztály közreműködésével).

1935 május 1-étől június 30-áig az őrsről távol voltam. Bevonulásomkor az őrsök jelentéseiből azt láttam, hogy a szakasz területén ügyes tolvajok garázdálkodnak. Így 1935 június 12-én délután Janó Imre kapos-szentbenedeki lakos lakását álkulccsal kinyitották és

elloptak egy öltöny férúruhát, egy ébresztőórát, egy fehér nadrágot, férfi és női bőrkesztyűt 163 P értékben.

1933 június 24-étől július 9-éig terjedő időben dr. Hajós Lajos hetesi lakos lakását álkulccsal kinyitották és egy öltöny fekete férúruhát, egy borostyán szopókát, egy cigarettatartót, egy sárga öngyújtót és egy pár szarvasbőr kesztyűt loptak el 150 P értékben.

1935 július 18-án Seres Mihály szomajomi lakos lakását álkulccsal kinyitották és a szekrényből egy arany órát, egy arany karikagyűrűt, egy arany nyakláncot loptak el 50 pengő értékben.

1935 július 2-án Tóth Emilné kiskorpádi lakos lakásából loptak el ismeretlen módon a szekrényből egy briliáns gyűrűt, arany karikagyűrűt és több ékszert 450 pengő értékben.

1935 július 11-én Csap László szennai lakos lakását álkulccsal kinyitották és a szekrényből 270 pengőt elloptak.

Felkerestem valamennyi helyszínt. Szemléim eredményéből és a lopások elkövetési módjánál mutatkozó hasonlatosságokból, nemkülönbén abból a tényből, hogy a lopások mind térben, mind időben közel estek egymáshoz: egy tettesre következtettem. Ezt a feltevésemet alátámasztani látszott, hogy a lopás gyanúja Szomajomban és Kaposmérőn egy-egy ismeretlen fiatalemberre esett, akiknek a személyleírása, ruházata feltűnően egyezett.

Mivel a lopások elkövetési helyei mind Kaposvár közelében voltak, további feltevésem az volt, hogy a tettes vagy tettesek kaposváriak lehetnek, vagy ha nem azok, akkor ott értékesítik a bűnjeleket vagy ott búzódnak meg. Tapasztalat szerint ugyanis a bűnözők a lopott holmikat leginkább városokban tudják könnyen értékesíteni.

Abból a tényből, hogy a bebatolás minden alkalommal tolvajkulccsal történt, lakatos, mechanikus vagy más, a zárhoz értő foglalkozású ember tettségére gondoltam.

A szombathelyi nyomozó alosztályparancsnokságtól két nyomozó kirendelését kértem. A nyomozók megnezték a helyszíneket. Feltevéseik ugyanezek voltak. Összeültünk az őrsrel együtt megbeszélésre. Megbeszélésünk eredményeképpen két járőr Kaposvárra indult, az összes ékszerészeket, törtaranykereskedőket, ószere-seket, zálogházakat lenyomozni, hogy a keresett dolgokat náluk nem értékesítették-e vagy zálogosították-e el. Ez a járőr sorra vette a szobájöhető szabókat is, hogy náluk nem adta-e el, nem kínálta-e megvételre vagy nem alakította-e át valaki az ellopott ruhát. Felkereste a járőr az összes lakatosokat, mechanikusokat, vas-kereskedőket, azt megállapítandó, hogy volt-e vagy van-e náluk hasonló személyleírású segéd. Az iparosok székházában és az ipartestületben a járőr érdeklődött, hogy nem ismernek-e hasonló személyleírású egyént a városban. A nyomozás — sajnos — nem hozott eredményt, reményünket azonban nem vesztettük el. Újból megbeszélésre gyűltünk össze és azt határoztuk, hogy a nyomozást most már Kaposvárort, a rendőrséggel karöltve kell újból folytatni, mert csak ott kaphatunk valami támpontot.

Mivel egy régebbi nyomozásból kifolyóan egy cigányt is ki kellett kérdezn, aki a kaposvári kir. törvényszéki fogházában volt, egyik járőrnek meghagytam, hogy kérdezze meg a fogházóri személyzettől, nem vitte-e be a fogházba 1935, július 18-a óta egy hasonló

személyleírású egyént. Az eredmény örvendetes volt. A járőr azt az értesítést kapta, hogy egyik távolabbi őr egy 22 éves, alacsony, barna, feketeruhás férfit adott át hasonló lopás miatt, Sipos Imre kaposvári lakos személyében. A járőr Sipost a kir. ügyészségtől nyomozásra kikérte és kikérdezte. Alapos kikérdezéssel megtudta, hogy Siposnak Kaposvárott egy nőismerőse van.

A nőnél megtartott házkutatás során a bűnjelek nagy része megkerült. Sipos az összelopkodott holmit mindig a barátjának adta át. Csak a lopott pénz nem került meg.

Sipos a Tóth Emilné kiskorpádi lakos és Csap László saenai lakos kárára történt lopások kivételével — valamennyi lopást beismerte. Ezenfelül a bűnjelek hatása alatt beismerte még, hogy Pécsről és Nagykanizsáról 1—1 kerékpárt, Vázsony községből ruhaneműt, Szombathelyről 1 kerékpárt, Pécsről 1 dinamót, Somogyvárról ruhaneműt lopott és még különböző egyéb helyeken is követett el hasonló módon kisebb-nagyobb lopásokat. Mindezeket az öt annakidején elfogó őrnek nem mondotta meg, mert — bementése szerint — nem is kérdezték tőle.

Részletes kikérdezésekor előadta, hogy a vasműködő jól ért Tolvajkulcsokat készített vagy szerzett be és jobb kinézésű házakhoz vizivás ürügye alatt bement, hol a kutat felhúzta, mintha inni akarna. Ha ezalatt az idő alatt senkit sem látott, a lakásokat félnyitotta és pénzt, ékszert vagy jobb ruhát lopott, melyet nőismerősehez vitt és ott a lopott pénzt, illetve a lopott holmik árát közösen elköltötték. Ebből éltek.

A Tóthné és Csap éreimére elkövetett lopást is Sipos követte el, de — mert bűnjeleket nem találtak, a pénzt már elköltötte — azokat nem is ismerte be.

A bűnjelek egy részét, melyet már eladott, a megye különböző helyein szedték össze.

Ezzel a nyomozással kapcsolatban kézrekerült Farnos József pécsi lakos is, néhány lopásnál Sipos tettestársa volt, máskor pedig az orgazda szerepét töltötte be. Összesen 12 betöréses lopás és 3 orgazdaság derült ki. Sipost és Farnost az őr a kaposvári kir. ügyészségnek adta át. Most várják méltó büntetésüket.

*

Ez a nyomozás tervszerűség, hozzáértés és kitartás szempontjából megállja a bírálatot. Az azonosítási következtetése a nyomozásnál igen gyakori. Ha két vagy több bűncselekmény elkövetési idő, hely, elkövetési mód, a bűncselekmény tárgya, elkövetési eszköz stb. szempontjából azonosságot mutat, észszerű az a következtetés, hogy ezeket a bűncselekményeket egy és ugyanazon tettes követhette el. A Nyomozati Értesítő rendszeres és gondos tanulmányozása számtalan ilyen azonosító következtetésre szolgáltat alapot.

Külön ki kell emelnünk és követendő példának ajánlanunk azt az ötletet, hogy a gyanúsítható személyt a nyomozás a fogházban is kereste. Sok jómadár ül ott állandóan, akiknek más is van a rovásán, mint amiért pillanatnyilag büntetésüket töltik.

Teljesen helytelen volt annak az őrnek az eljárása, amely ezt a gyanúsítottat elfogta és nem igyekezett multját, viselt dolgait felderíteni, „bűnlajstromát” összeállítani. Ezt minden elfogásnál elvnek kell tekinteni.

Gondolatok néhány csendőrs portré körül.

Talán fényképész kirakatában láttam, keskeny aranykeretben, boldog jegyespár képe mellett, de lehet, hogy az élet tartotta elem. Esellog az utcán kerültem szembe vele egy pillantásra, talán poros országúton, vagy vonaton. Nem tudom biztosan. De látom ezt az arcot, ezt az életnagy portrét, látom, amint emlékeket lát az ember csendes, elvonult perceiben.

Látok egy napégette barna arcot. Fények törnek meg a szegletein, a csont feszesre húzza a bőrt az arcon s apró, szarkalábráncok bújnak meg a szemek körül. Kemény arc. Ilyeneket metszett valamikor Dürer, ilyen pontos arcvonásokat a kemény száj köré s barázdákat a homlokra. És ilyen szemekről hallottam valamikor a mesékben. Ilyen tisztafényű, szigorú szemekről s ilyen izmos nyakakról, amikor ijeszteni akartak.

Sugárzik belőle az erő. Nem tud ez a portré levegőtlen magasban lebegni, mert minden vonása belegyökerezik a földbe. Érzik rajta a föld, a falu erőteljes lehelle, reggeli mezők párás üdésége, likkadt delek fojtó forrósága s pihenő esték csendes nyugalma.

Ilyen kép tárul elem emlékeim képeskönyvből a csendőrörről.

Ha ez a kemény, keskeny száj szóra nyílana, szinte érzem, hallok, hogy lez dörrenne ki belőle katonásan:

— Parancs!

*

Ime, egy másik portré.

Apró, legényes bajusz egy keskeny, erélyes száj felett s még feljebb csillogó, fiatal szemek. S a vonások, törések tele lendülettel, akarással. Akaratlanul is szimbólumnak nézi az ember. Szobornak, amelybe életet lehelt az élet.

Lehet, hogy fényképész más portrét rögzítene róla. Odaittelné gépe elő, gondosan, vissultan, de itt az élet fotográfiáját akarom adni, az arcot, minden szépítés nélkül, amint kiül reá a lélek, a leplezetlen jellem, az ember, a csendőr. Olvasni szeretnék ennek az arcnak bonyolult kifejezéseiből s minden jellegzetesen csendőrvonását visszavetíteni az olvasó elé. A csendőr élé, akáben, akinek az arcán csak a megnyitkozások ösztö-

És a szó ugrik a toliam alá: parancs!

*Mindig ez a kemény, férhias szó, mintegy föjlem-
vonás a csendőrcson.*

S láttam egyszer egy halott csendőrt...

*Kis város apró pályaudvarára hozta egy sebessül-
szállító vonat. Félórával a megérkezés előtt halt meg.*

*Amint kimenték a kocsiból s letették a nyirkos
kővezetkre a hordágyat, körülállottak néhányan.*

Akkor magambafotografáltam az arcot.

*Palaszirke, nedves volt a bőre, fején hatalmas
kötés, szemei keskeny résein, jegesen meredtek a világba.*

— Csendőr... — motyogták többen.

*S ez a szó szinte ráördött a halott arcára. Úgy
tűnt, ennek a szónak az ereje rajta állt a halott szá-
jon, a számhéjyakon, szinte hozzátartozott a fejhez, a
keménységhez, amit a halálba is elvitt magával. Csend-
őr... Mintha valami felsőbb hatalom összehangolta
volna a szó lelkét a halott arcával. Így éreztem.*

*Csak a fejről is meg tudtam volna mondani, hogy
csendőr...*

ORMOS GERŐ.

Máriudaky Imre ny. ezredes

október 25-én Buda-
pesten elhunyt, 58 évet élt. 1898 október 1-én vonult be
a volt 3. h. gyalogezredhez egyévi önkéntesi szolgálatra,
1901 október 29-én pedig belépett a csendőrséghez. Mint
hadnagy és főhadnagy Dévén, Sopronban, Temesvárt

teljesített szakaszpárancs-
noki szolgálatot, 1913-ban
pedig a marosvásárhelyi
szárnyparancsnokság veze-
lésével bízták meg. Század-
osa 1914 május 1-én no-
vezték ki. 1916 január 16-
tól a marosvásárhelyi kül-
lönített őrzésnél segéd-
tisztje, később szárnypa-
rancsnok volt Déván. Az őrnagy
rendfokozatot 1919
március 1-én érte el. 1920
február 1-től kecskeméti
szárnyparancsnok, 1921
március 8-tól karhatalmi
parancsnok Budapesten, majd 1921 október 15-től vár-
megyei parancsnok Sopronban. Alexredessé 1921 szeptem-
ber 1-én lépett elő, 1924 július 1-től a budapesti kor-
rületi parancsnokságnál beosztott törzstiszti szolgálatot
teljesített. Ezredessé 1925 november 1-én nevezték ki,
1928 október 1-től budapesti kerületi parancsnokhe-
lyettes volt, 1928 november 1-én történt nyugállo-
mányba helyezését. Kivette részét a világháborúból is
az 1916. évi orosz és román hadjáratban s ezekért a
szolgálatáért a bronz katonai érdeméremmel a k. k.
szalagján tüntették ki, majd a forradalmak után végzett
szolgálatáért dicsőséges elismerésben részesült. Erélyes, de
jószívú, jókedélyű egyéniségre régi bajtársai mindig
szívesen fognak visszaemlékezni. Budapesten, október
30-án temették el a bajtársainak és ismerősöknek rész-
véte mellett a Farkasréti temetőben.

Rimely Sándor ny. őrnagy

hosszas betegség után
október 22-án Sopronban, 58 éves korában elhunyt.
Önkéntesi éveit 1900/1901-ben szolgált a volt huda-
pesti I. h. gyalogezredben. A világháborúban mint
századnagy vonult be lényegesen szolgálatfótelre a
hosszu harcéri szolgálatot teljesített, érdemelt több
kiütetést kapott. A

csendőrséghez 1921 decem-
ber 1-én lépett át s ezt a
szolgálatát a móri szárny-
parancsnoki beosztásban
kezdte, később a soproni
csendőr lakóparancs-
nok, majd a hajdúbeszár-
ményi szárny parancsnoka
volt, azután hasonló beosztás-
ban Sopronban teljesít-
ett szolgálatot, míg 1933
november 1-én saját korel-
mére nyugállományba he-
lyesték, arca betegeske-
dett. Október 24-én temet-
ték el a soproni Szent Mihály temetőben, sorfalat és
koporsóvivőket egykori szárnya: a soproni adott. A
temetésen részt vettek: a soproni csendőr tisztikar,
honvéd tisztikülönítés, volt alárendeltjei és polgári
ismerősai, barátai közül számosan. A csendőrség
névében Somogyi Mihály alezredes, a soproni osztály
tisztikara nevében vitéz Dénes Klomár őrnagy, a sop-
roni szárny legénysége nevében pedig Szörényi Pál al-
hadnagy koszorúta meg a sírt s a földi őra külön
koszorút is hozott. Volt kerületi közeli a szombathelyi
vitéz Csizány József és Török Dezso századosok képvisel-
tek, a debreceni pedig távirásban fejezte ki a rész-
vétét. Megjelent a temetésen a vármegye fő- és alle-
pánja, a város polgármestere is. A „Sopronvármegye”
c. helyi lap halott bajtársunkat meleg részvétellel bú-
csúztatta el. Övegye, gyermeke és kiterjedt rokonság
gyászolja.

Bellügyminiszter látogatás Malón. Bellügyminiszter
úr Ónagyméltósága alföldi útja során Makót is felke-
reste és sorra látogatta a közintézményeket, majd meg-
tekintette a makói 1. és 2. csendőr gy. tanácsotálly-
kat is, mindkét tanácsotállynál elismerését fejezte ki
a próbacsendőrök katonás, fesszes megjelenése, a mintá-
szerű rend és csuh felett. Tetszéssel szemlélte az 1. tan-
ácsotálly tantervét is.

Járás. — 1935. Október 20-án délután 6 óráig
színhelye volt a m. kir. hányed Ludovika Akadémiá. A
40 évvel ezelőtti felavatott honvéd tisztek jöttek össze az
ősi Alma mater falai között, hogy hálát adjanak az év-
forduló alkalmából a Mindenhatónak, lerójják haládjukat
volt tanáraik és egykori nevelőintézmük iránt és kegye-
llettel emlékezzenek meg ősi halált halt bajtársukról.
Különös fényt és jelentőséget nyert az 1895. évben fel-
avatott Ludovikások ünnepöltye, mert soralkból került
ki a m. kir. honvédség jelenlegi főparancsnoka: vitéz
Szevgy István gyalogsági tábornok és a m. kir. honvéd-
ség volt főparancsnok helyettese: nemes Thall Gábor
gyalogsági tábornok.

A jubliáns főparancsnokot az Alma mater bejárata
előtt egybegyűlt volt évfolyamtársai, volt tanárrakkal, a
Ludovika Akadémia mindkét főcsaport parancsnoka és
tanári kara, valamint a kivonult ludovikás szolgálatj
fogótták. A fogadás után az intézet dísztermében üz-
szegényült ünnepi közönséget a Ludovika Akadémiá I.
főcsaport jelenlegi parancsnoka, vitéz Jány Gusztáv tá-
bornok üdvözölte a jubileum alkalmából, mire az egykori
évfolyam rangban legidősebbje, Thall Gábor gyalogsági

A nyomozótanfolyam hallgatói a budapesti Törvényszéki Orvostani Intézetben megnézték egy hullaboncolást.

(Balról Óbana örm. felvétele)

tábornok köszönte meg a meleg fogadtatást és tolmácsolta az egykori évfolyam hálaát és ragaszkodását nemcsak az intézetnek, hanem különösképpen az évfolyam tanárainak is és figyelmeztette az Akadémia jelenlegi hallgatóit, hogy a fegyelem és kötelességteljesítés a jövő nemzedék legfontosabb ékessége. Az intézet kápolnáiban tartott hálaadó istentiszteletek után a kápolna falában elhelyezett emléktáblák előtt *vitész Holényi János* tábornok az alábbi szívhez szóló, költői szárnyalású szép beszédben emlékezett meg az évfolyam megdicsőült hősi halottairól:

Történelmi idők rögös útján balagó vándorok, elült dicső harcok osztályos rézesel, egy hosszú, küzdelmes pálya lefelé hajló szakaszán meghatva torpanunk meg a nagy mérföldkőnél s belénk döbben a kérélyzetelen való: reánk alkonyodott! A lehajló nap búcsúsugara még bűborban fürdési a jubiláris mérföldkővet, de a terpeszkedő homály már ott leselkedik a völgyben s hűvössége meghorongatja lelkünket. Az alkonyi szellő régi melódiai foszlányait hordozza szárnyán s körülöbörgött suttog a rög, ezeréves csatamezők gyepe alatt korhadó vér panasztát suttogja. A bilbori mérföldkő visszanező lelkünkbe tükrözi emlékeinket, pályánk hajnalhasadását, remények csillogását, diadalok mámorát, hősi vér hullását. Hűg márványkebelében hordozza a magyar tragédia gyászát, a feltámadás vágyának perzselő szakráját, egy letűnő kor tarka életén k s benne azoknak elmúlását, kik nem jutottak el velünk ide, mert korán kidőltek az útból. Elégtek sziporkázva az ezeréves eszme lángjában s ennek a mindent szilárd a broncsként összefogó erőnek tüzeben lehamvadt róluk minden, ami földi, minden, ami múlandó, ami bús és vér s csak az örök érték maradt meg, a hazaszeretet, a kötelesség, hűség és áldozatkézség tündöklő példája.

Mártírságuk pályánk alkonyának bűborában megdicsőülve tör elő távol jeltelen sírokból s mint végtelen vizek útjelző fárosza mutatja minden eljövendő magyar generá-

A makói kegyeleti stáletában az ottani 2. gy. tanalosztály csapata győzött.

clóknak az utat, mely vérből, ősi porból, könnyből összeállítva ivel a Moriamur születése helyétől az Olt sziklaországáig.

*Mivé halkult el dalús idők zenéje,
Hősök serege vajjon most merre jár?
Kihűnyt a lán, megállt a szív verése
S örva lón az ezeréves szent határ...*

Hős bajtársaink! Mely egykor álmaik bölcsője volt, e vén falak kebelén nyugazik emléketek. Elhoztuk ide szívünkben s leteaszuk kegyeletben négy évtized tavaszának minden virágát, szines ragyogását, illatát; elhoztuk a vállvetve vívott harcok emlékeit, diadalok ittaságát s lelkünkben a szerető emlékezés örökmécsét.

Véres rögök suttogására felébred az őstáltos az én viaszszelő lelkemben és ezerédes megingathatatlan bizonyosság kong szavában. A vér elszáradhat a történelem mezején, de új vérhullámok jönnek az élet mindennapi megújulásán, magyar apálon és magyar anyákon keresztül s ami emült csontban, vérben és áldozatban, tovább él a meg-megújuló halhatatlan magyar életben. Akármilyen hullámokban ömöljön a vér a nemzet testéből, új vérfolyamot csorgat bele a nemzet erőfeszítése és Isten keze.

Jönnék még újabb jajos, viharos, torz idők, de a multak dicsőségét örvénylő példája nyomán az új nemzedékben is emberére fog találni a harc.

A régi virtus emlékezete vaskeménnyé fogja ötvözni a megfeszült izmokat s ezek fogják vezetni nemzetünket magot megörző, kincset, lelki zsarátnokot holnapra átmentő s hazáiban is életet esküvő örök hivatása, a magyar jövő új ezredéve felé.

*Mert felzendül egyszer még dalús idők zenéje
S hősök serege ismét tette keszén dül.
Fellobban újra a kihűnyt láng, megindul a szív verése
S magyar less újra az ezredéves szent határ.*

Majd Perczel Armánd tábornok szép beszéd kíséretében tette le a kegyelet koszorúját az ellenforradalom vértanúinak emlékműve előtt. A Ludovika Akadémia zászlóaljának, lovas szakaszának és ütegének diszmenete fejezte be a kegyetes ünnepély e részét.

Az egybegyűlték táviratilag fejezték ki hódolatukat a *Legfelsőbb Hadúr, Magyarország Főméltóságú Kormányzója* előtt és táviratilag üdvözölték az évfolyam egykori parancsnokát, *vitész Luvóni Hadfy Imre* gyalogsági tábornokot.

Az ünnepő évfolyam és egykori tanárai együttesen csoportfényképen örökítették meg az ünnepélyt, majd bejárva az intézet helyiségeit, délben társas ebéden gyűltek egybe, amelynek folyamán az első felköszöntőt *dr. Gerő Gyula* tábornok hadbíró mondta a *Legfelsőbb Hadúr*ra, majd a felköszöntők sora következett a tanárokra, a megjelent hölgyekre, a honvédség főparancsnokára, a Ludovika Akadémia jelenlegi parancsnokaira, stb. Az ünneplők sokáig együtt maradtak és élvezték a viszontlátás és visszaemlékezés örömeit.

Az ünnepélyen az egykori tanárok közül megjelentek: *báró Balás György* tábornok, *vitész Stadler István, Virányi Ferenc, Hainiss Győző* altábornagyok, *dr. Gerő Gyula* tábornok hadbíró, *Gerenday Tivadar, Lovas Ferenc* ezredesek, *Ligárt János* alezredes, *Leszák Károly* vívómester. Résztvettek: a Ludovika Akadémia jelenlegi parancsnokai: *vitész Jány Gusztáv* tábornok és *Stirling László* ezredesek, a Ludovika Akadémia I. és II. főcsoport küldöttségeivel, *dr. Hász István* róm. kath. és *Soltész Elemér* protestáns tábóri püspökök.

Az évfolyam egykori hallgatói közül résztvettek: *Tholt Gábor* gyalogsági tábornok, *vitész Bóka Iván* tábornok, *Némethy Kálmán* alezredes, *Bartha Albert* alezredes, ny. honvédelmi miniszter, *vitész Szavoy István* gyalogsági tábornok, a honvédség főparancsnoka, *Haby Zoltán* ezredes, *vitész Maróthy Géza* ezredes hával, *Tóth István* százados feleségével és leányával, *Vadász Pál* alezredes feleségével, *vitész Lázár Domonkos* tábornok,

Garay Géza ezredes fiával, vitéz Holényi János tábornok, hősi halált halt Zakariás O. százados hadnagy-fia, Bertl László ezredes leányával, Hallósy Ödön főhadnagy leányával, vitéz Ledniczky Mihály őrnagy, Nagy Kornél ezredes, Pribil Sándor őrnagy, Kubassy Sándor ezredes, vitéz Ujfalussy Gábor altábornagy, országgyűlési képviselő, Perczel Armánd tábornok és neje, Lipthay György ezredes, Köllner Kornél tábornok.

1895 augusztus 13-án 76 akadémikust avattak fel honvédtisztté. Ezek közül 10 hősi halált halt, 25 elhalálozott, hétnek a sorsa ismeretlen, 33 Csonka-Magyarországon él és 1 elszakított területen maradt. Egy közülük — a honvédség jelenlegi főparancsnoka — ma is ténylegesen szolgál.

Néhai Musztiács Ferenc őrmester síremlékét — aki orvvadásznak esett áldozatul — felavatták. A kerületi parancsnokság nevében Szabó Jenő őrnagy, paksi szárnyparancsnok koszorúzza meg a síremlékét. A sírnál beszélt még Vizsy Pál bölcskei plébános is. Az avatást megelőzően ünnepélyes gyásztisztiztetet volt. Ezen és az avatáson részt vett 10 csendőr a helyi és szomszédos őrsőkről, Bölcske és Madocsa községek előljárósága, a bölcskei frontbarcosok szövetségének küldöttsége, a leventék egy díszszakasza, tanítók vezetése alatt az iskolásgyermekek, a bölcskei négyzet küldöttsége, dr. Szakácz Ernő bölcskei földbirtokos kormányfőtanácsos, Hanzély János bölcskei földbirtokos, vitéz Szabó István volt tart. főhadnagy, Dobai Ferenc volt tart. hadnagy s a Bölcske községben lakó nyugalmányú csendőrök és családtagjaik, valamint Bölcske község lakossága.

Jutalmazás. Belügyminiszter úr Ónagyméltósága a csendőrségi jutalmazási alaphól a folyó évben kiosztásra kerülő összegből a budapesti I. osztály állományából Váradi József és Szalontai Zoltán tőrn.-ket 59-50, a budapesti

II. osztály állományából Samu János tőrn. v. 50, Szőke József tőrn.-t 25, a gödöllői osztály állományából Rékasi István, Kovács István II. Csorba Mihály tőrn.-eket 50-50, Ádászáros Lajos és Jók Miklós tőrn.-eket 25-25 és a balassagyarmati osztály állományából Paikós Imre tőrn.-t 25 pengő pénzjutalomban részesítette.

Vitézi zászlóavatás Miskolcon. Borsod vármegye és Miskolc város Vitézi Széke október 20-án avatta fel nagy ünnepek keretében új zászlóját. A zászlóanyagot tisztelt vitéz Jákfai Gömbös Gyuláné, a miniszterelnök úr ónagyméltósága felesége vállalta. Az előkelőségek sorában számos felsőházi tag és országgyűlési képviselő is megjelent. Vitéz Butykovy Béla ny. ezredes úr, Vitézi Szék-kapitány köszöntötte a zászlóanyagot és a miniszterelnök úr ónagyméltóságát, majd Görgey László felsőházi tag méltatta az ünnep jelentőségét. A zászlóavató beszédet vitéz szinai Szinay Béla tábornok ír, a m. kir. csendőrség felügyelője, a Vitézi Szék törzskapitánya mondotta el. Az avatóbeszéd után elszónek vitéz Jákfai Gömbös Gyuláné, mint zászlóanya helyezett szalagot a zászlóra: „Hírdessz örökké a magyar vitézséget!” — szavak kíséretében. A nemzeti színű szalagon ez a felírás van: „Becsülettel a hazáért!” A miniszterelnök úr ónagyméltósága a magyar kormány nevében vert szegret a zászlóba, ezeket mondva: „Legyen ez a zászló a lebilhalatlan magyar erők szimbóluma.” Az ünnepély után vitézi áldomás volt, a miniszterelnök úr Kormányzó Országfőnökségére, vitéz szinai Szinay Béla tábornok úr pedig a zászlóanyára mondott köszöntőt.

Dicséretet. A m. kir. csendőrség felügyelője dicséret okirattal látta el: Szabados István budapesti I. kerületbeli tthts.-t, mert hosszú csendőrségi szolgálata ideje alatt mindenkor, 11 év óta pedig mint őrsparancsnok úgy a közbiztonsági szolgálatban, mint alárendeltjeinek nevelése terén szorgalmasan, jó eredménnyel működött. Deák András budapesti I. kerületbeli tthts.-t, mert előbb a közbiztonsági szolgálatban, különösen mint járőrvezető és őrsparancsnokter-

TELEPES ÉS HÁLÓZATI RÁDIÓK GRAMOFONGÉPEK ÉS LEMEZEK CSILLÁROK

Részletre is legolcsóbban. Csercrekló.

Reich Miklós cégnél

Budapest, VI., Vilmos császár-út 45. szám. Nagymező-utca sarok.

Kérje a legújabb árjegyzéket!

A m. kir. csendőrség és rendőrség tagjainak árengedvény.

KÉRJE - KAPJA!

A most megjelent foto optikai, rádió 144 oldalas árjegyzékét az alkalmi vételek listájával.

HATSHEK és FARKAS SZAKÜZLETEI

Budapest, IV, Károly-körút 28, VI, Andrassy-út 31, VII, Rákóczi-út 80

Pontos óra = Pontos szolgálat

arany órázárakat, ezüst díszórákat, ezüst és prima minőségű aranyórákat megbízható kivitelben a m. kir. csendőrség tagjainak árengedvény mellett szállít

HETÉNYI JÓZSEF ÓRAS ÉS ÉKSZERÉSZ

Miskolc, Horváth Miklós-lé. 16. Kedvező ártétel feltételek.

Mielőtt vásárol...

Ha női kabát, ruha, gyermekkabát, szövet, selyem, vászon, szőnyegre, függönyre van szüksége, kerje a REFORM RUHÁZATI nagy képes árjegyzéket.

Reform Ruházati Rt.
Budapest, VI.,
Vilmos császár-út 5.

A m. kir. csendőrség tagjai bizalommal vásárolhatnak mindennemű csendőrségi felszerelési cikket, fegyverneműt, kocsit stb.

HALMOS DIVATÁRUHÁZÁBAN
MISKOLC. Korona szálló mellett. Méltányos szabott árak.

lyettes, később pedig mint járőrvezetői tanfolyamhoz beosztott segédoktató, kötelmeit teljes odaadással, szorgalommal, igen jó eredménnyel látta el. Pásti Lajos budapesti I. kerületbeli thts.-t, mert mint segédoktató, úgy az elméleti, mint a gyakorlati kiképzés terén több éven át lankadatlan szorgalommal, igen eredményesen teljesítette szolgálatát és Fehér György szv. thts.-t, mert mint a csendőrségi felszerelési anyagraktárhoz beosztott műmester, kötelmeit éveken át az átlagon felülremerülő kötelességtudással, kiváló lelkiismeretességgel és alapossgal, igen eredményesen látta el.

Lovasverseny eredménye. Az október 13—15-ig Nyiregyházaon megtartott Országos Lovasmérkőzésen Kricsfalussy-Hrabár Sándor százados, a budapesti lovas tanalosztály páncsnoka, „Helvécia” nevű szolgálati lován indult és a legjobb magyar lovasok meznyében a harmadik, igen értékes helyezést érte el.

Fogoly megszökése és elfogása. A mezőkövesdi örs állománába tartozó Kertész Ferenc törm. és Varga László csö.-ből állott járőrtől a többrendbeli lopás miatt elfogott Ozvart (Kökényes) Gyula október 16-án éjjel a szolnoki vasútállomás rendőrszobájából megszökött. A szökevényt a járőrvezető puskáját is magával vitte. A szökevényt a szolnoki örs járőre október 17-én elfogta. A járőrvezető puskája megkerült. A kivizsgálás folyamatban van.

Fegyverhasználat. Az örkényi örs állománába tartozó Horváth Ferenc törm. és Gacsai Károly csö.-ből álló járőrt Örkény községében, október 19-én az elővezetett 26 levante közül 3 levante megtámadta. Gacsai Károly csö. a támadás elhárítása céljából Leskó József levantét balkarján három helyen, Garas Márton levantét a combján, Bartos István levantét pedig a lágyék fölött s uronyával megszúrta. Leskó József és Garas Márton sérülése 8 napon alul gyógyul. Bartos István sérülése súlyos, de nem életveszélyes. A sebesülteket — az ágyban fekvő Bartos kivételével — elfogták és elsősegélyben részesítették. A kivizsgálás folyamatban van.

Megtámadták a cigányok a csendőrt. A romhányi örs állománába tartozó Tóth Ferenc III. örm. szolgálaton kívül Romhány községében október 20-án garázdálkodó cigányokat utasított rendre, akik kövekkel dobálták meg Tóth III. örm.-t egyik ködarab a bal szeme alatt érte. Sérülése könnyű. A kivizsgálás folyamatban van.

Csendőrségi Közlöny 20. szám. Hadparancs. Személyes ügyek: Miniszteri rendeletek. Odaítélte: a II. osztályú tiszti szolgálati jel Kürthy Endre alez.-nek; a III. osztályú tiszti szolgálati jel Gencsy Géza, Czeczei Mátéffy István, Nemes Babics Kálmán, Sényi Vidor, Nagy István II. és Török Dezso szds.-oknak. A tényleges s olgálati állományba felvételt: Végvári Mihály debreceni VI. kerületbeli thts. Aliendő nyugállományba helyeztetett: Szamosfalvi Panajott Rudolf szombathegyi III. kerületbeli szds., Körmendi József pécsi IV. kerületbeli alhdgy., Szabó András I. budapesti I., Nagy Sándor II. pécsi IV., Szabó István I. szegedi V., Nagy Sándor II. debreceni VI. és Marton Lajos miskolci VII. kerületbeli thts.-ek. Várakozási illetményekkel szabadságotatott: Lő-

rinczy Dénes VI. kerületbeli szds., Vadász Péter, Zsolnai János és Miklós István miskolci VII. kerületbeli thts.-ek. Névváltoztatásolt: Tóth István prb. csö. családi nevét „Tör-gyési”-re, Való József törm. „Várkonyi”-re változtatta belügyminiszteri engedéllyel. Szabályrendeletek: A tej értékesítése. Cs—4. jelzésű „Iránylevek a m. kir. csendőrsököknél továbbképzéshez” című szolgálati könyv kiadása. Cs—20. jelzésű „Határozványok a m. kir. csendőralakulatok közigazdálkodásai és közérkezési vezetésére” című szolgálati könyv kiadása. Fürdőszolgálatok beszüntetése. Távbeszélő díjkezdvevény megújítása tisztek és köztisztviselők után. Vadászlőszér-szükséglet beszerzésének szabályozása. A 31. M. töltények elhelyezése a tölténytáskában. Minta-lapok beszerzése. Csendőrségi bőrfoltos lovaglónadrág új mintájának rendszerítése. „Eszmei Jólét Szövetség” által forgalombahozott hólabda rendszerű körlevelek útján elkövetett visszaélések megszüntetése. Az 1935. évi IV. évnegyedében használható közüti adóbélyegek ellenőrzése. Szarvas-tében vadászati tilalmi idejének módosítása. A tej értékesítéséről szóló 6860/1935. M. E. rendelet végrehajtása. Hirdet-mény a Budapesti Királyi Pázmány Péter Tudományegye-tem alapításának háromszázadik évfordulójáról szóló 1935. évi V. törvények alapján vert kétpengős ezüstérmék kibor-csátása tárgyában. Szepesi János volt csö. 284/sgt. 1925. számú elvesztett szolgálati bizonyítványát a balassagyermati csztályparancsnokság, Székely Antal elhalt örm. 23.622 számú személyazonossági igazolványát a budapesti I. kerü-leti parancsnokság és Nagy Gáspár volt örm. 67/sgt. 1928 számú szabadságotatási igazolványát a mátészalkai osztály-parancsnokság érvénytelenítette. Pályázat a budapesti Pas-teur-intézet és kórháznál megüresedett II. osztályú altiszt-i főtől és a m. kir. földmívelésügyi minisztérium állategész-ségügyi szolgálatában megüresedett II. osztályú altiszt-i állásra.

Emléktáblaleleplezés Kistarcsán. Az 1849-iki isaszegi csa a megvívása előtt Aulich tábornok Kistarcsa községben rendezte csapatait, a II. honvéddadtestet. Innen indult az isaszegi csataterre. Kistarcsa község előjárósága ezt a helyet művészi emléktáblával jelölte meg, amel nek leleple-zése fényes ünnepek keretében folyt le. Az avató beszé-let a gödöllői Járás főszolgabírája, vitéz dr. Endre László tartotta, a Frontharcos Szövetség nevében pedig Szalóky László mondott beszédet.

Lovas visszhang. A következő levelet kaptuk: A Csend-őrségi Lapok tekintetes Szerkesztőségének, Budapest. A Csendőrségi Lapok f.évi 20. számában megjelent dr. Mikócz Béla törzsállatorvos úr tollából eredő „Lóismeret” című fol tatóságos szakközleményekre legyen szabad vélemény-t nyilvánítanom, hogy azok igazán hiánytöplő és időszerű közlemények a lap hasábjain. Azt hiszem, nemcsak lovas bajtársaimat érdeklik, hanem azokat, a gyalogos bajtársaikat is akik ezt a magyar ember lelkéhez legközelebb álló nemes állatot szeretik.

A ló csakugyan nemes állat és nem hinném, hogy akadna kiváltképpen magyar lovas ember, akit a ló származása, eredete, élettana ne érdekelné. Ősi lovas nemzet fiai vagyunk. Természetünk, öröklött tulajdonságunk a lószere-tet. Ezeréves dicső multunk olyan bőségesen véres során

A legnagyobb csendőrségi szolgálati könyv-, nyomtatvány-, írószer- és felszerelési cikkek raktára:

PALLADIS RT.

BUDAPEST, V., AKADÉMIA-UTCA 20. SZÁM.

A csendőrséget érdeklő új cikkek forgalombahozatalát külön körlevelekkel hirdetjük.

CSENDŐRÖKNEK, altiszteknek és azok hozzátartozóinak **műfogak,** fogcsorok hídak, koronák, részlettfizetésre, előleg nélkül
alib a legméretekeltébb árban
Fogházak díjtalan, fájdalommentes kezelése.
PÁL MIKLÓS vizsgázott fogász m. Budapest, Erzsébet-körút 13, Tel. 36638.

DORNER BÉLA úri. és egyer. ruhaszabóság
SZÉKESFEHÉRVÁR / KOSSUTH-U. 6.
A II. csendőrkör, veszprémi oszt. parancs hiv. szállítója.
Alapítási év: 1838. — Tel. 237. — Ptp. cs. 26118.
Megbízható kivétel, Méltányos árak

mennyi dicsőséget, babért arattunk elleneinken lovas csatákban, lovas rohammal. Hányszor döntötte el e nemes állat a csata sorát s mennyiszor mentette meg a lovas életét. Sok-sok gyönyörű emlék, dicsőséges haditény fűz éppen bennünket — magyarokat — a lóhoz, őseinktől napjainkig. Nem is hiszem, hogy még egy nép úgy szeretné a lovát, mint a magyar. Pogány ősök vele temetkeztek el sírjaikba, sőt a keresztység felvétele utáni időkben, fejvesztés terhe mellett is belopta az utód az elhalt sírjába kedves paripájának legalább a fejét, hogy jobb legyen siri álma az elhalt harcoss-elődnek.

De láttam még napjainkban is gyalogos bajtársat be-
óvakodni az űrs-istállóba s a jászol peremére ülve, órákig beszélgetett a lóval, trógatva annak okos fejét. Lovas bajtársamat pedig láttam könnyezni súlyosan sérült lóva mellett.

A látottak s tapasztaltak után hiszem, hogy az e tárgyban me irandó szakközlemények nagy érdeklődést váltanak ki a bajtársaknál annál is inkább, mert mi lovasok már vártuk ezeket a cikkeket. Mély tisztelettel Százados úr alá-
zatos alattosa, Szarvas, 1935 október 20. Horváth Gábor
tiszthelyettes.

Vitéz Litkey György: Hazánk őslakói. A könyv nem nagyterjedelmű, de éppen ez egyik főértéke, mert visszazárni a történelem útjain 3000 évre és 57 nyomtatott oldalon bebizonyítani, hogy ennyi tenger-idő óta mindig a velünk egy-testvér turáni törzsek és népek lakták s uralták a Kárpát-medencét, ez bizony a vakmerőségig nehéz feladat olyan író számára, aki a tudomány tárgyilagossá, megbízható területéről nem akar letérni. **Vitéz Litkeynek** sikerült a feladat s ennek okát maga mondja meg: évtizedes munka eredménye a könyv, minden mondata alapos, széleskörű történelmi tanulmány tömörre fogott eredménye. Nem hangzatos szavakkal, hanem a tények láncbefoglalásával érvel s a részletektől távolos olvasó is érzi, hogy a könyv nem a szóvirágok tengerén, hanem a valóságok megbízható útján vezet. Ez különben nemcsak tiszteletre-méltó, hanem okos törekvése is a szerzőnek, mert a legújabb korban világsszerte átértékelték már a történelemkutatás eszközeit s hitele ma már csak a teljes valóságra-törekvésnek — realitásnak — van, de nekünk magyaroknak, nincs is szükségünk történelemhamisításra. Azt pedig Trianon óta keserűen tudjuk, hogy a nemzetek sorsában történelmi jogoknak mekkora szerepük van még akkor is, ha hamisak és költöztek ezek a jogok — szomszédainknál —, mennyivel nagyobb tehát a valóságos történelmi jogok ereje, amit mi a magunkénak mondhatunk s amit dióhéjba foglalva tár most elénk **vitéz Litkey** könyve.

A könyv célja a következő három tétel igazolása: I. Erdély és a Felvidék történelme a magyar történelemtől átmeneti időkre sem választható el. II. A Kárpát-medencében lakó népek multja közös, egymásraultal-ságuk természetadta, közösnek kell tehát lennie a jövőjüknek is. III. A mult a jövő alapja, a méltatlan utód-

nak pedig nincs jövője. — Benne van ebben a három pontban minden, ami most fáj nekünk, de ami a jobb jövő reményéhez megadja a komoly alapot, viszont az nem kell bizonyítani, hogy történelmi multunkkal és jogainkkal, igazunkkal minden magyarnak tisztában kell lennie. Mivel pedig **vitéz Litkey** könyve igen alkalmas arra, hogy őstörténelmünknek legalább a gerincét megismerjük, örvendős volna, ha a könyvet minél több bajtársunk megszerezne magának. A könyv ára a csendőrség tagjainak az 1.60 P bolti ár helyett 1.20 P postai költséggel együtt. Megrendelhető a szerzőnél: **vitéz Litkey György** igazgató-tanító, Miskolc, Rákóczi utca 7. sz.

Az 1936. berlini olimpiászra társasutazást rendez többek között az **Országos Magyar Ifjúsági Társadalmi Egyesület** is. (Budapest, VII. Erzsébet körút 18. sz.) Három különvonat indul, részvételi díjak: 240 P, 180 P. Részletes tájékoztatásért az érdeklődők forduljanak az egyesülethez.

Eladók **Bánát** István neje-nél kellemes hangú, kitenyészett, egészséges kanárimadarak jutányos áron. Érdeklődni lehet **Bánát** István fegyvermesternél (Budapest, Böszörményi-út 21).

SZEMÉLYI HIREK.

Szaktaszparancsnoki megbízást kapott. A szombathelyi III. kerületben: **Horváth Józ** ef thts. **Kaposmérőn**, **Bagoly** András II. thts. **Pacsán**, **Balogh József** thts. **Balatonszabolcs**on, **Szigeti Bálint** thts. a szombathelyi őrsparancsnok-képző iskola 1. századánál és **Varga József** III. **Nagyatád**on.

Új őrs. (különítmény) parancsnokok a budapesti I. kerületben: **Nyitrai József** thts., **Endre László** és **Váradi József** t. v. A székesfehérvári II. kerületben: **Kéki Lajos**, **Losonczi József** thts.-ek és **Réti György** t. v. A szombathelyi III. kerületben: **Nagy Gyula** thts., **Sárközi György** és **Kovács Lajos** V. t. v. A szegedi V. kerületben: **Vitéz Hegedűs Gyula**, **Dobos Ferenc** és **Csanádi Imre** thts.-ek. A debreceni VI. kerületben: **Acs Domokos** thts.

Előlépett a szombathelyi III. kerületben: **Tóth Ferenc** gazdasági vizsgát tett t. v. thts.-é.

Családi hírek. Született: A budapesti I. kerületben: **Göndöcs Ferenc** thts.-nek **Ferenc-Imre** nevű fia, **Berek Lajos** v. t. v.-nek **Eszter-Idolya** nevű leánya, **Egerszegi Sándor** t. v.-nek **Sándor** nevű fia, **Idrányi László** t. v.-nek

Hegedű, Harmónium, Tárogató, Szakszolon, Grammofon, Rádió

és az összes hangszerek legjobbak, csakis itt a magyar gyárban kaphatók
Csendőröknek részletre is!

MOGYORÓSSY HANGSZERGYÁRA

(Budapest, VIII., Rákóczi-út 71. Árjegyzék l. 9. n.)

Katonai kitérítések
Rendjelek (miniatúr)
Katonai ezalagok
Tábori és egyesületi jelvények
Állandó emlék

Morzsánvi Józsefnél

Budapesti IV., Eszló-út 5. sz. Telefon: 872-17

MAGYAR

GYÁRTMANY

Ne nyeljen mérget

már korán reggel . . .

igyék

ÁLDÁS kávépótlát

sukaral és tejjel

Nem kell hozzá cukor, sem szemeskávé.
Mégis kitűnő a tejeskávé.

1/2 KG. 30 FILLÉR

László nevű fia, **Sebestyén** Sándor t.örm.-nek **Édit-Valéria** nevű leánya. A székesfehérvári II. kerületben: **Venczel** Márton alhdgy.-nak **István-Béla** nevű fia, **Magyar** István II. thts.-nek **Tibor-László** nevű fia, **Bányai** József thts.-nek **Mária** nevű leánya. A szombathelyi III. kerületben: **Németh** József III. t.örm.-nek **Ibolya-Mária** nevű leánya, **Baráth** Sándor II. thts.-nek **Kriszta-Évelin** nevű leánya, **Tiborcz** Ferenc örm.-nek **Mária-Erzsébet** nevű leánya. A pécsi IV. kerületben: **Pápai** Imre thts.-nek **Imre** nevű fia, **Mészáros** István II. thts.-nek **István-József** nevű fia, **Török** Antal t.örm.-nek **Tivadar** nevű fia. A debreceni VI. kerületben: **vitéz Fenyves** Imre thts.-nek **László** nevű fia, **Piros** József thts.-nek **Margit** nevű leánya. A miskolci VII. kerületben: **Osztánczi** József t.örm.-nek **Miklós** István nevű fia.

Házasságot kötött: A szombathelyi III. kerületben: **Kövendi** Nagy Jenő szda. **Dobránszky** Erzsébet-Édith úrnővel **Marosvásárhelyen**. A budapesti I. kerületben: **Koncz** István thts. **Móczár** Erzsébettel **Kuasszentmiklóson**. **Herczeg** Ferenc thts. **Móri** Irmával **Nemeskeresztúron**, **Antal** Ferenc t.örm. **Bullán** Julannával **Versényen**, **Zoltán** István örm. **Ország** Erzsébettel **Uhartyánban**. A székesfehérvári II. kerületben: **Kondar** András t.örm. **Csüri** Máriával **Nasolpon**, **Iker** Gyula t.örm. **Helenczer** Teréziával **Pest-szentlőrincen**. A pécsi IV. kerületben: **Magyar** István t.örm. **v. Haraszt** Ilonával **Sámodon**. A szegedi V. kerületben: **Vipf** Albert thts. **Gidai** Erzsébettel **Püzesgyarmaton**, **Gál** István I. t.örm. **v. Szék** Kocsis Erzsébettel **Csorváson**, **Kardos** József t.örm. **Báthori** Zsuzsannával **Addaszalákon**. A debreceni VI. kerületben: **Papp** Ferenc szv. thts. **Támbo** Erzsébettel **Nápkoron**, **Bokor** Mihály t.örm. **Tóth** Erzsébettel **Nyirbogházyban**. A miskolci VII. kerületben: **Juhász** András t.örm. **Papp** Annával **Erdőteleken**.

Halálozás. **Báthi** Sándor budapesti I. kerületbeli thts. felesége **Calderida** meghalt. **Szabó** András III. debreceni VI. kerületbeli thts. **András** nevű gyermeke **Bádaszentmihályon** meghalt.

Ki tud róta? **Tárnok** Benő, **Gergely** János thts.-eket és **Németh** Imre t.örm.-öt, akik a volt pozsonyi V. kerület tencsényi szárnyánál, a csacai járásnál szolgáltak és 1918-ban örmesterek voltak. Kéri **Laborcai** **Lajter** Henrik ny. thts. (Keszélc 315. sz.), hogy címüket vele közöljék.

Olvassa el, mielőtt ír nekünk!

Közleményt nemcsak a csendőrség tagjaitól, hanem bárkitől elfogadunk, de tisztelettel gép- vagy kéziratos hasábnál hosszabbat csak előzetes megegyezés után. A közlemények fogalmazási dicsiszolásának és ha szükséges, tartalmi módosításának, valamint a törlés és kiegészítés jogát fenntartjuk magunknak. Aki azt akarja, hogy közleményét változtatás nélkül közöljük, írja rá a kézirat oldalára piros írónal: „Sajnoszerinti közlést kérem! A kéziratot kérjük a papírnak csak egyik oldalára, félhasábsan, írógéppel kettes sortávolságra, kézírással pedig jól olvashatóan és nem túlsávrú sorokban írni. Olvashatatlan kézirattal nem foglalkozunk. A kéziratokban semmiféle rövidítést nem szabad használni. Kéziratot csak akkor küldünk vissza, ha a szerző megjelölt és válaszbellyel ellátott borítékot mellékel. Kéziratok sorsáról szerkesztői üzenetben adunk választ. Fényképszelvények beküldése alkalmával csatolni kell a felvétel készítőjének írásbeli nyilatkozatát, hogy a felvételnek a szöveg utolsó sorainál ellenében való közléséhez hozzájárul. A megfelelő közleményeket tiszteletdíjban részesítjük, és tulajdonjogunkat fenntartjuk, azokat tehát beleegyezésünk nélkül nem szabad másuttal közzélni, sem pedig utánozmányolni. A nyomdai korrekktúrát mi végezzük, korrekktúraevonatot csak kivételes esetben adunk. Szerzőink különnyilatkozatukat követően a Stádium-nyomda igazgatóságától (Budapest, VI. Rózsa-utca 111.) szelvénykedjenek megrendelni, amely azt velünk kötött szerződésének árszabása szerint köteles elkészíteni. Minden hozzáunk írt levelet levélre válaszolunk, de csak szerkesztői üzenetben; magánlevelet akkor sem írunk, ha a beküldés válaszbellyel együtt mellékel. Minden levelet teljes névvel és rendszámmal alá kell írni és az állomáshelyet is fel kell tüntetni. Névtelen levelekre nem válaszolunk. Hozzáunk írt levelet szolgálati útra nem tesszünk, azok tartalma vagy beküldők hitelessége felől senkinek sem adunk felvilágosítást. Jellegét legkétszerezett kisebb helység nevét vagy öljegyű számot választani. Annak, aki jellegét nem jelöl meg, nevének kezdőbetűi és állomáshelye alatt válaszolunk. Kérdésekre nem szerkesztői üzenetben, hanem a „Csendőrségi Lapok” rovatban válaszolunk. Elkészítést csak a csendőrség, honvédség és az állami rendőrség, továbbá a bíróságok, igazságügyi és közigazgatási hatóságok tényleges és nyugállományú tagjaitól fogadunk el, másuttól nem. A csendőrség lényeges és nyugállományú tagjainak ügyeiről az előfizetési díj felét fizetik. Előfizetést csak legálább félévre lehet. Az előfizetéseket kérjük pontosan megújítani, mert felszólítást nem küldünk. A nekünk szent pénzküldeményeket kérjük a Csendőrségi Lapok 26.342 számú postatakarékpénztári csekk-

FOGAK 6 havi részletre

bíró, előzetesen 10 évi garanciával

Rozsdamentes lektérikorona 5 P	Fogászás kezeléssel ..... 3 P
22 kar. aranykorona ..... 15 P+40	Fogászás díjtalan ..... 3 P
„Ergo” cementből ..... 7 P	Műfog termelésből azinban ..... 3 P

Fenyvesi Jenő áll. v. ing. fogász 32 éves műtörm. VII., Thököly-út 6
(Kelti pályaudvar indulási oldalával szembe)
Kérdéseiket írásban is megvárjuk — Hírléteket szívesen fogadjuk

ELŐLEGNÉLKÜLI RÉSZLETFIZETÉSRE

SEZLONOK TAKARÓVAL ..... P 65-161
EBÉDLŐSZONYEGEK ..... P 21-161

Lakberendező Vállalat
Fotelágyak, paplanos vasutatók, futószonyegek, fehérceműváznak, ruházószekrények.
Budapest, VIII., **Baross-utca 74. sz.**
A m. kir. csendőrség tagjainak árengedmény!

HUSZONEGY — HUSZONKETTŐ — HUSZONHÁROM ...

HUSZÁR-PENGE

A LEGÉLSŐ A VILÁGON.

tartós, modern kivitelben, kényelmes részletfizetéssel kapható!

BÜTOR

KISIPARITERMÉK BÜTORCSARNOKA RT.
Budapest, VII., **Dohány-utca 66. sz.**
Főüzlet: VII., **Pétery** Sándor-u. 43. Hírnél-ü. sz. 101.

Fratelli Deisinger

kávé és tea behozatal

Budapest, IV. ker., **Ferenciek-tere 1. szám.**

- ◆ Kávé és tea különlegességek.
- ◆ A m. kir. csendőrségnek cukor, rizs és terményárak kivételével 5% engedmény.
- ◆ Kérjen árjegyzéket!

számlára beíratni. Szerkesztőségi órák naponta 8—14 óráig. Címünk: „A Csendőrségi Lapok szerkesztőségének, Budapest, 1., Böszörmény-út 21. szám.”

Szűrszó. 1. Ha eltűri a megszólítást, de ő maga ezt nem használja, nem követ el büntetendő cselekményt. 2. Ha nem találta meg a penzióban azt az ellátást, melyet kikötött, akkor ő sincs az ellenszolgáltatásra kötelezve. Nem más ez sem, mint egyszerű üzletkötés, amelyben mindkét félnek kötelességek vannak. Nem vagyunk kötelesek elfogadni a költséget vagy hiányosan elkészített árut vagy azt a munkát díjazni, amelyet nem a kikötések vagy az üzleti tisztesség szerint szolgáltatnak ki. Polgári peres útra tartozó eset.

Szebb jövőt. A kérvény beadhatásának feltétele a jó ószáminősítés. Hogy ez Önénél megvan-e, azt bizonyára tudja s akkor azt is tudni fogja, hogy beadhatja-e a kérvényt. Viszont a velünk közölt adatokból úgy látjuk, hogy egyéb baj is van, az a bizonyos fizetési kötelezettség, ami mlatt aligha fogadhatják el kérvényét.

2846. A kérdezett nevek egyikét sem kérheti. Lapunk 1933/10. számában között 71. lexikonválaszában feleletet talál kérdésére.

Selymes. 1. A 18. életév előtt a bonyódságnál eltöltött szolgálata beszámít a nyugdíjába. 2. Lapunk 1932/17. számában „Vitatkozók” jellegre adott üzenetünkben meg tudhatja a rang- és rendfokozat-kifejezések magyarázatát. 3. Műtán a híresztelés után megvetés fogadta a társaságtan, rágalmazásról lehet szó.

Hargita. Ennek van igaza, mert a bűnjelnek a legaprólékosabb gondossággal való becsomagolása és szállítása a bűnper eredményére nem közömbös. A kérdésről lapunk 1933/22. számában közöltünk részletes ismertetést. Azt peraze nem elég egyszer elolvasni, hanem a Szut. vonatkozó rendelkezésével együtt előzetes időnkint elővenni. Az őrs. vagy a járőrök vehéz munkájának az eredményét semmisíti meg a gondatlan bűnjelkezelés.

Kalocsai. 28. Vitéz Tallér Gusztáv ezredes címe: Kaposvár, gyalogsági laktanya.

Polgárdi. Mai címe: vitéz Bajay Ferenc százados, Szeged, csendőrkerületi parancsnokság.

Ipoly 1908. 1. A Szut. határozvánnyal a rájuk vonatkozó tekintetben a rendőrhatalóságokra is érvényesek. Ha tehát előforiulna, hogy a bűnjet nem venni át valamelyik, forduljon a szárnyparancsnoksághoz. Ha az átvett bűnjet elszállítására keresi meg az őrsöt a rendőrhatalóság, az őrs értesítse, hogy azzal az illetékes ügyészség rendelkezik, melynek a őrsjel hová történt átadását jelentésében tárgyalta is, tehát az elszállítás végett forduljon ahhoz. Nem szállítható bűnjet kezelésére nézve pedig kérje ki az illetékes rendőrhatalóság, vagy ügyészség rendelkezését. E kérdésekről írunk lapunk 1934/1. számának 1. és az 1932. évi 170. lexikonválaszában. 2. Téved a bajtársa.

B. Zs. Hajdunánás. Könyvradománygyűjtésre a csendőrség tagjai között engedélyt nem kaphat. Sajnos, a velünk ismertetett eset után nem lehet segíteni semmiképpen. Előző levélét nem kaptuk meg, különben válaszoltunk volna.

Igazolás 02.754. Andor Kornél százados címe: Budapest, Honvédelmi Minisztérium.

M. P. törm. Csorvák. További sikert kívánunk.

Harcos, Pécs. A volt cs. és kir. 46. gy. ezred iratai a szegedi népgondozó kirendeltségénél vannak.

Mátrai. 1. A Szut. 371. pontja értelmében felosztás a helyes. 2. Egyik nevet sem kérheti. Olvassa el az 1933/71. lexikonválaszunkat.

Hortobágy. Nem válaszolunk a kérdéselre, mert mindent megirt, a keltet is, jelgét is, csak a nevet nem. Ne higgye, hogy válaszuinkhoz feltétlen szükségünk van a nevére. Nincs. De a levél csak akkor levél, ha a küldője aláírta, azonfelül pedig semmit annyira meg nem vetünk, mint a névtelen levelet, nem kegyelmezünk tehát azoknak sem, amelyekről pedig jóhiszeműen maradhatott el az aláírás. Még a látszatát sem bírjuk a névtelen íróknak!

10 év szolgálat. 1. Ha minden jól megy és ha a jó Isten élte, 1938-ban kerül előléptetésre, novemberben. 2. Hogy mikor kerül járőrvezetői tanfolyamba, azt nem tudjuk. E kérdésben mindig a helyzethez, létszámhoz stb. alkal-

A CSEPEL

elkészítése: gyors, mert csak 25 perc, gazdaságos, mert csak 3 kg fa szükséges, olcsó, mert a tüzelőanyag 10—12 fillér, hygienikus, mert tiszta vízzel működik: a kádból a piszkos víz nem folyhat vissza, egyszerű, mert

hideg vizet önt be és meleg víz folyik ki. — A „Csepel” fürdőkálya ezen előnyei dacára a legolcsóbb fürdőkálya. Ára: P 65.—. Acéllemez-káddal P 150.—. Előnyös részletfizetési kedvezmény mellett P 165.—.

fürdőkályhát különösen a portyázásból kimentett és porosan hazatérző csendőrnek ajánlhatjuk. Vívezeték nélkül eszedülálló és legjobban működő fürdőkálya faluk, városok részére 1 fürdő

WEISS MANFRÉD
ACÉL ÉS FÉMMŰVEI RT.
BUDAPEST, V., MÁRIA
VALÉRIA-UTCA 17. SZÁM

mazkodik a kiadandó rendelet. Talán csak nem fél tőle? 3. Joga van igényjogosultsági igazolványt kérni. Ez semmi tekintetben nem akadályozza az előléptetésének, azt seuki sem fogja annak tekintetűni, mintha le akarna szerelni.

5555. A pályázatok a Budapesti Közlönyben jelennek meg. Hogy milyen időközökben, arra csak azt felelhetjük: amint a valahol beállott fogyatéki pótlása szükségessé teszi.

Somogy. Az életkor tekintetében nem lesz változás, tehát a jövő év januárjában beadhatja a kérvényét. Ha özvegy, az okmányok közötti néhai nevével kötött házasságának az anyakönyvi, néhai neje halotti anyakönyvi kivonata is kell a többiek mellett. Ha arája is özvegy, tőle hasonló okmányokat kell becsatolni a kérvényéhez.

Antenna. A rádióval foglalkozó könyvek egyike: Rádiósok könyve. Szerzője: Molnár--Jovitz, Kapható: Győző Andor könyvkiadónál, Budapest, V., Vilmos császári-út 34.

P. I. A legénységi mentén nincs ezüst. 2. A fogalmazványban az egyes címszavakat, pl.: Bűnjel, megjegyzés, a basás középre kerülnek. 3. Magánpisztoly tartásáról a Szut. 124. pontja rendelkezik. 4. Altiszt kardkötőjén ezüst paszomány van.

Sapka. A bajtársának volt igaz, mert a csendőr tábori sapkáján a rendfokozati jelzés: acélzöld alapon három 3 mm széles buzérvörös lispahán sutfás. (L. 19.043/eln. 5.—1921. H. M. rend. 2. pont. 1. szelvény.)

Igazság. Az a szabadság nem számít be az évi ki-szabátba.

Sztráni Pétor ügyelő-helyettes. Ha a megszakítás 30 nappal nagyobb, az önkre érvényes nyugdíjtvény szeri-nem lehet beszámítani a megelőzőleg teljesített szolgálato-t. A velünk közölt közg. hírórági ítélet is azt mondja: „Panaszosnak a rendőrségi szolgálatát közvetlenül megelőző karhatalmi szolgálata...”

Nyirvidék. A Szolg. Szab. I. rész 536. pontja előírja, hogy egyenlő rendfokozatban levő altisztek és tisztsek egyenruhában való találkozásuknál egymást kölcsönösen szabályszerűen üdvözölk — ha kölesönös rangviszonyuk ismeretlen. (Ha ismeretes, akkor a rangban fiatalabb előre tisztelg.) Ugyancsak kölcsönös tisztelgésre vannak kötele-szve a rendfokozat nélküli honvéd-egyenek egymással szem-be. azonban csak a láktányán (szálláskörleten) kívüli találkozásoknál. Onök valamennyien teljesítettek már katonai szolgálato-t, tehát a fentieket tudniok kell. Azért különös, amít nekünk megírt. Es ha nem volna is megírva, az öszc-tartozandóság érzete, a bajtársi viszony helyes értelmezése és nem utolsó sorban a magukon viselt egyenruha erkölcsi értékének szüntelen hangoztatása megköveteli, hogy minden — de különösen katonai — testület tagjai a legtermésze-te-szbb kötele-szégnek tekintsek egymást üdvözölk. A Szolg. Szab. fenti rendelkezéseinek tudatában ezentül tehát jelents a hasonló eseteket kihallgatáson, mert ez kötele-szége.

NEUBART SÁNDOR

órák és ékszerész. Oklevéllel kitüntetett órásmester
SZÉKESFEHÉRVÁR, NÁDOR-U. 23.

Órák, ékszerész, ezüst- és alpakka evésésközök és dísztárgyak. Igazolrák nagy választékban, óra- és ékszerjavítások jóállás mellett. Ha jó és olcsó órára vagy ékszerre van szüksége, úgy kérjen portómentes választékcsomagot. Aki rendelésénél a Csendőrségi Lapokra hivatkozik szigorúan szabott árámból 5% engedményt kap

Út a börtönbe.

(20.)

(Dr. Jaeger János fegyvertézetli lelkész „Hinter Ker-kermauern” című gyűjteményéből fordította Pinczés Zoltán örnagy).

Azonnal jelentkeztem az igazgatónál és kértem az állá-somtól való felmentésemet, ami eleinte sehogysem akart sikerülni de aztán az L-i főok közbenjárására mégis bele-egyezett, hogy állásomat azonnal otthagyhassam. Rög-tön elutaztam az új helyemre, L-be. Amilyen szerencsés volt önmagában véve ez a lépésem, annyi szerencsétlen-séget hozott rám később. Sokszor mondtam magamhan: L., bár sose láttalak volna!

Mindenekelőtt figyelmen kívül hagytam a közmondást: „A szerencse el ne vakítson!” Mint a kaleidoszkop, úgy forognak előttem életem e szakának képei és emlékei. A munkaköröm meglehetősen önálló volt, de ennek követ-keztében felelősségteljes is; a főok főnökének távollétében én irtam alá a napi postát (az egészen fontos dolgokat kivéve), s én kezeltem a főnok távollétében a pénztárt is. Fiatalkoromban képest nagy bizalom volt ez.

Minden hónap végén számadást kellett csinálnom és a könyv-kivonatokat a fővállalatnak M-be be kellett küldenem. Nagy érdeklődéssel és kezetben nagy lelkifismeretességgel végeztem ezt a munkámat. Azért mondom, hogy kezdetben, mert később, sajnos, nem így volt.

Egy egyesületi ünnepélyen megismerkedtem egy R. nevű vasúti tisztviselő 17 éves lányával és a közismert száza kedélyesség folytán csalhamar a leány családjával is. Ezzel aztán már benne is voltam a hálóban.

A szerelmi viszonynak, amely ebből az ismeretségből keletkezett, a tulajdonképpen szövegétője és előmozdítója

SENTEKÉPEK, orodói OLAJFESTMÉNYEK, a leghíresebb magyar művészek RÉZKARCAI. Olcsó és izlésees KÉPKERETEZÉS. Kedvező RÉSZLETFIZETÉSI feltételek. A m. kir. CSEND-ŐRSÉG i. t. tagjainak 10% engedményt ad a

ROZSNYAI KÁROLY cég képosztálya
BUDAPEST, IV., MÚZEUM-KÖRÚT 16. TEL. 884-48.

3

IGAZ SZÓ
ROYAL BÜTOR JÓ
RÉSZLETRE IS OLCSÓ
BAROSS-UTCA 34 és 36.

CSENDŐRSÉG TAGJAI **SZÖNYEGFÉLEKET**
OLCSÓN **SZÖTS-NÉL** VÁSÁROLHATNAK!
RÁKÓCZI-ÚT 10. (SÍP-UTCA SAROK.)

Órák, ékszerész, ajándéktárgyat

a tesztelőnél
költséget

SAS

órák és ékszerész
vásároljunk.

GYÖR, Baross-út 35. (Royal mellett)

Megbízható!

Kedvező fizetési feltételek.

Postai székküldés.

a leány anyja, egy jó, de kissé nagyizoló természetű asszony volt. Gratuláltam magamnak, hogy ilyen jó családdal jutottam összeköttetésbe és azt bizonyos mértékig megelégedtetésnek is tekintettem. Meghívás meghívást követett: kirándulásra, esküvőre, ünnepélyekre, ennek vagy annak a rokonnak vagy ismerősnek a szolgálati jubileumára stb. úgy, hogy rövidesen már nem tudtam a létezésből kivéckelni. A mulatni, szórakozni szerető mama mindig kitalált valami újat. Ez az örökös szereplésem, jelenlétem és részvételom jelentős kiadásokkal járt. Elkezdtem a hiányzó zsebpénzemet a pénztárból pótolgatni úgy, hogy eisején visszatarttam. Aztán egyre jobban és jobban úrrá lett felettem a régi, könnyelmű természetem, míg végül bekövetkezett a katasztrófa. A főnököm hosszabb útra indult s elindulása előtt át akarta nézni a pénztárt. Atadram neki a könyveket és a készpénzt, ami a pénztárban volt és sorsema beletörődve, várta a megsemmisítő végzetet; a pénztárból ugyanis több, mint 100 márika hiányzott. Az utolsó pillanatban még ki akartam szabadulni a hurokból és azt mondtam a főnöknek, hogy egy számla, amit N. N.-nek kifizettünk, még nincs kifizetve; a számla összege körülbelül egyezett a hiányzó összeggel. Ezzel azonban nagyon szorongatott helyzetbe kerültem, mert be kellett volna mutatnom a kifizésre vonatkozó pénztári okmányt. A cég nyugtáját, amelynek a kifizetés állítólag történt. Azt mondtam a főnöknek, hogy a nyugtát otthon felejtettem, mert tudniillik az összeget személyesen fizettem ki. A főnököm meghagyta, hogy délutánra hozzam el a nyugtát. Lélekészakadva elrohantam ahhoz a céghez, amelynek nyugtájára szükségem volt. Ösztönén beismertem a főnöknek mindent és könyörögtem: állítsa ki a nyugtát, én az összeget pontosan meg fogom fizetni. Szóba sem állott velem, kitasított. Kész volt a szerencsétlenség.

Először öngyilkossági kísérletet követtem el, de nem sikerült. Azután már nem láttam más megoldást, mint hogy önként jelentkeztem a rendőrségen. A főnököm, aki közben megtudta a dolgot, mindenképpen szerette volna valahogy elcsúszni; ő maga eljött még a bírósághoz is és ott is meglepetni próbált, de hiába. Annyi eredménye mindencsakre volt a közbenjárásának, hogy másnap szabadlábra helyeztek, de csak egyelőre, mert a büntetést el nem kerülhettem. Nem elég az én tollam ahhoz, hogy leírjam az érzéseimet, amelyeket ez a hirtelen mélységbe zuhanásom bennem felidézett.

A dolog R.-né és a leánya előtt sem maradtatott sokáig titokban. El kell ismerem, hogy belátóan és a helyzethez alkalmazkodva viselkedtek. Hálásnak kell lennem, hogy nem szőgyenköztek mlattam, sőt az asszony felajánlotta, hogy "anyahelyettesen" lesz és a további boldogulásomat anyagilag is elő fogja segíteni. Látsa, hogy azért még nem vesztettem teljesen a reményemet. A leányával együtt vizsgáztattak és ez még jobban esett, mint a főnököm jóakarata és közbenjárása.

Most már megint csak önmagamra voltam utalva. Megint új életet kellett kezdenem, aminek első feltétele volt

azonban, hogy a régitől szabaduljak s ez nem volt könnyű. Megint az életelvemhez fordultam; aki nem fél a harctól, előre jut.

E.-be, kora fiatalágom városába mentem. Szerencsém volt; a F. A. Sch. városi utazója lettem. Maga a foglalkozás nem volt nyugdare mellő, mert nagyon sok, addig ismeretlen nehézséggel járt. Emellett természetesen semmit sem mulasztottam el, hogy valamiféle állandó irodalmiához jussak; naponta 3-4, sőt néha több ajánkozást, pályázatot is megírtam.

A bizonyítványaim -- még az L.-i is -- jók voltak a így egyedül az M.-i törzsvállalatot múlt, hogy az utévelyedésémmel azonban milyen álláspontra helyezkedik. Ebből a szempontból azonban nem számítottam semmi kedvező lehetőségre. Pedig azirte felmérhetetlen szerencse várt rám: a R. W. mozdonygyár M/B.-ben -- a város egyik legnagyobb és legjelentősebb vállalata -- hajlandó volt alkalmazni. Személyes jelentkezésem, bizonyítványaim bemutatása, különbözőképpen pedig a St.-ősnél M.-ben utánam történt telefonérdeklődés a szerződéses alkalmaztatásommal végződött. Olyan véletlen szerencse volt ez, amit sem akkor, sem azután nem tudtam megérteni. S mlután pedig a W.-gyár versenytársa volt az M.-i gyárnak, illetve az L.-i főnöknek, arról az oldalról sem kellett többé számítni tartalom. Kimondhatatlanul boldog voltam, amikor az őrnémet a szüleimnek megrhattam a szinte magam előtt láttam őket, amit velem örülnek.

Egy-kettőre elköltözököttem E.-ből és néhány nap alatt már otthon éreztem magamat M.-ben, ahol az új állásom költött. A legjobb állás volt, amit az életomban valaha betöltöttem.

Az L.-i főnök főnökével kénytelen voltam minden bszeköttetést megosztani, mert nem volt szabad megtudnia, hogy a versenytársához állottam alkalmazásba. Az utolsó levélben, amit még E.-be írt, megnyugtatótt, hogy ne féljek semmi büntetéstől, ő mindaddig meg fog lenni, hogy elkerülhessem. E levele folytán nem is jelenté tem be a bíróságnak, amelynél az ügyem folyt. A lakóhelyem megváltozását, elégnek tartottam a szokásos rendőrségi bejelentést. E.-ben még mind a két bejelentést megtettem, de M.-ben a bíróság értesítést elmulasztottam, de késervesen megkaptam érte: a rendőrség tartóztatott.

Azt hittem, hogy a rendőrségen csak ki fognak hallgatni az új tartózkodási helyemre és a lakóhelyemre vonatkozóan, azért az igazgatótól valami ürüggyel egy óra szabadidőt kértem, mielőtt a rendőrségre mentem. A leg-távolabbról sem gondoltam arra, hogy ott fognak tartani. Pedig úgy történt. Hídba kértem, hogy vezessenek elő valakihez azonnal kihallgatásra, senki sem hallgatott rám,

Országos Ruházati Intézet Rt.
 Budapest, V., Elővárosi tér 1. Telefon: 84-8-32, 84-8-31.
 Mint a honvédi jóltéti alaphoz tartozó vállalat, szállít 12 havi (dolmányt 24 havi) gh. levonás mellett: egyenruhát, polgári ruhát, fémerneműt és minden felszerelést.
 Vidéki megbízottak

NE VEGYEN SZŐNYEGET!
 míg látványos kirakataimat még nem tekintette. Gépszőnyegek árában már vehet nálam elsőrangú kézzel csomózott magyar perzsa-szőnyegeket. Torontói, bukli, argamanzsönyegek és moketti-fakarók, paplanok, takarók, matracok legelőcsalóban. Schillingert szőnyegnagyáruház, Teréz-körút 15. Vidékre árjegyzék ingyen, házátást kedvezményes.

EGYÉNI és csapat SPORT felszerelés

 sí és korcsolya, hó és sárcipő Budapest, IV, Váci-u. 9.

GROSZ LAJOS egyenruha felszerelési vállalata
 Székesfehérvár, Kossuth-utca 15. Tel.: 8-93
 A m. kir. csendőrség szerződéses szállítója.
 Postaküldemények. Olcsó árak. Rézlatlítottak.

A vidéki csendőrség előnyösen ismeri szállítója
SÁNDOR REZSŐ
 óraszerelő, ókaszárna, Nyíregyháza. Telefon 229.
 Éledeendő márkás órák 5 évi jótállással, szobai-észeby ókaszárna, ébrszár és fali órák, a csendőrség részére részleire is. Válmárteket portómentesen küldök. Javítások szakaszárna végeztetnek. Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

HÁLÓK EBÉDLŐK ÜRISZOBÁK
 KOMBINÁLT BERENDEZÉSEK
BUDAPESTI BUTORSZALONBAN
 BUDAPEST, VIII., BAROSS-UTCA 21. SZ.
 Nagy választék. Kedvező részletfizetésre!

hanem egyenesen átkísértek a bírósági fogházba. Másnap egy bíró elé vezettek, aki tudomásomra adta, hogy a letartóztatásom csak azért történt, mert a bíróság által előírt bejelentési kötelezettségemnek nem tettem eleget s miután megállapította, hogy állandó lakásom és rendes foglalkozásom van, szabadlábra helyeztet. Érthetően, fel voltam háborodva, hogy egy ilyen csekélyesség miatt mindjárt letartóztatnak és ezzel a nagynehezen megszerzett megélhetésemet tönkreteszik, vagy legalább is veszélyeztetik. A bíró azonban minden felelősséget elhárított magáról. Azt mondotta, ha az úgy olyan fontos a számomra, miért nem kértem már az előző napon a kihallgatásomat; jogom lett volna hozzá s akkor nem kellett volna egy napot a fogházban töltenem. Hát nem próbáltam-e meg minden lehetőt már az első órában, hogy azonnal kihallgatásomat, hát nem hívtakoztam-e éppen eleget az állásomra, a kenyeremre, a megélhetésemre, a bejelentélapomra és mindenre, amire csak lehetett? De rám se hallgatnak.

Hát megint szabad voltam. Igen. Otthon azonban ehhez a „szabadság”-hoz illő, lesújtó hír várt: elbocsátottak az állásomból. Mikor nemskára átadtam a küldöncnek a szabám és iróasztalom kulcsait, elbeszélte, hogy a rendőr, akl elfogott, ennek okát és részleteit bővegesen elbeszélte az irodánkban s amit, amiket mondott futótűzként terjedt el az egész cégnél. Az összeomlásom tabát tönkretesztelte.

Hogy szüleimet és L-i jóakaróimat túlbírtelenül meg ne ijesszem, áthelyezés ürügye alatt B-be utaztam, ahol a cégemnek fiókja volt. A postán elléteztem, hogy a fiókhoz címzett leveleimet a lakásomra továbbítsák s miáltal szegény szüleim boldogok voltak, hogy az áthelyezéssel elő is léptem, én állás-talanul csavarogtam B. utcáin. Szükséget még éppen nem éreztem, mert az L-i család némi „fizeteldegésztés” alakjában gondoskodott rólam; elfogadtam tőlük, de azzal a szilárd elhatározással, hogy mielőtt állást kapok, azonnal felfedem előtűk a teljes és szomorú valóságot.

Négy hét múlva egy tekintélyes B-i kereskedő aeg tsé-gével, aki egy mezőgazdasági kiállításon ismert meg, meg- lehetően jó állásba jutottam. Második könyvelője lettem L. K. szennagykereskedőnek. De már egy bizonyos pesszimiz- mussal néztem az új szerencsémre. Egy látogatás alkalmával, amit L-ben tettem, megtudtam egy barátomtól, hogy a bűn- ügyem nem túl veszélyes, de amikor megláttam a kisleányt és a mama boldog arcát, nem bírtam nekik a valóságot meg- mondani. Csak vigasztaltam őket minden lehető és lehetetlen dologgal.

Néhány nap múlva azután mégis csak utolért a végzetem egy bírósági ítézés alakjában. Azt hittem, az ég rémszakad. Az L-i bíróság, amelynél az ügyem tárgyalásának elhalasztá- sát kértem, azonnali letartóztatással fenyegetett, ha a tár- gyaláson nem jelenek meg. Egészen elvesztettem a fejemet.

Aml ezután következett, nagyon jelentős lépés volt az életem sakk tábláján. R színt azért, hogy a reám váró bünte- téstől megszabaduljak, részint pedig, hogy az én jó L-i bará- talmat megkíméljem az eltétetésemből s még inkább annak hírlapi között telétől, arra vetemedtem, hogy a cég által reám bízott vasúti fuvarköltiséget (nehánszáz márka volt) elslk- kaszt tiam. Az én szerencsém már úgyis odavolt; s nem lehet a legcsekélyebb reményem sem arra, hogy valaha is rendbe- jehetek. Így filozofáltam én akkor és a következő éjjel meg-

szöktem B-ből. Azt sem tudtam hova is menjek voltaképen; mindegy, nkárhova a világba, vakon, céltalanul. Leírhatatlan lelkiállapotban voltam. De minden bánat és nyugtalanság mellett, ami gyötört, nem kevésbé gyöttrő volt a kérdés: mibez fogjak most? Igen: mibez fogjak? Igaz, ha nagyon össze- hűződör, néhány hónapig talán kibírom, de mi lesz azután?

A pénzem hamarabb elfogyott, mint számítottam. Cél- tala összeviesza utazgatás kezdődött, amelyen a bűn és a szegény voltak az egyedüli kísérőim és amely azzal végződött, hogy újra itt ülök a börtönben. Hiszem és remélem azonban: utójára.

Távol álljon tőlem, hogy bármit is abból, amit tettem, szépiteni igyekezzem. Minden egyéb inkább volt az, mint becsületes. Mégsem veszttem el a reménységemet, hogy azért egyszer mégis csak rendes, tisztességes ember lehet még belő- lm. Hogyan? Isten segítségével. Anélkül nem. Hogy ehhez a magam akarata is kell, az természetes. Egy idő óta azonban csodálatos változás ment végbe bennem. Eddig az érzéseim, gondolataim és tetteim mind ellentétes irányúak voltak; eddig mind az igyekeztem magamnal elhitetni, hogy akármilyen csekély tőke nélkül sohasem fogom tudni magamat össze- szedni. Ma belátom, hogy ez a nézetem nemcsak téves, de ártalmas is volt. Rájöttem, hogy legjobbj lesz újra „kicsinek” lennem, mindent előlről kezdenem; ha a legkisebb állással is megelégszem azorgalommal és főleg becsületes munkával újra „feldolgozhatom” magamat. Újra foglaltságom főleg a középső szakra ujjmutatás erre. Százszor inkább választok egy szerény, de nyugodt, megelégedett életet, mint egy agyonzak- latott, „eseményteljeset”, amely azonban a bűn átkát viseli magán.

(Folytatjuk.)

Körmondat-pályázat.

A kezdő fogalmazó úgy van vele, hogy nehezen talál rd a mondat végére. Nem érzi meg, hova kell a pontot tenni, hogy utána új mondatot kezdjen. Ezért aztán hetet-havat összehord egyetlen végnélküli mondatban, amit persze csak a hosszúságánál fogva lehet körmondat- nak nevezni, valójában érthetetlen zaggyaság. Ha a kez- dőket arról idejekorán le nem szoktatjuk, ez véülkké vá- lik és később már sohasem tanulják, hogy a rövid mon- datokban való fogalmazást, már pedig a csendőr a jelen- tenivalóját igazán világosan és érthetően rövid monda- tokban tudja leírni.

Pályázatot hirdetünk tehát azúttal nem arra, ami a legjobbj, hanem, ami a legrosszabb. Az nyeri el a jutal- mat, aki a legbösszabb és legzavarosabb mondatot küldi be nekünk, amit azonban sen most fog kitalálni, hanem, amit az őrszolgatmányok közül kikutat. Ezt az őrs- parancsnoknak a pályázaton igazolnia kell. Pályázhatik mindenki a maga körmondat-szörnyével is, de az ilyen pályázók csak akkor kapja meg a jutalmat, ha beigazolja a beírásérővel, hogy a fogalmazása sokat javult.

Pályázatot bárkivel elfogadjuk s a nyertes komoly díttal, bekeretezett, művészi csendőrlárgyú postmennyel jutalmazzuk. Határidő: december 1., az eredményt a karó- csonyi számbunkban fogjuk közölni.

A szerkesztésért és kiadásért felelős:

MOHÁCSY LAJOS százados.

Stádium: Sajtóvállalat Részvénytársaság, Budapest, VI., Rózsza-u. 111. — Felelős üzemvezető: Győry Aladár.

M. Kir. csendőrség tagjainak leghosszabb részletfizetésre!

Hálószoba	Szalon	Ébédőrszobog	Fehérnemű
Ebédő	Becamelér	Futók	és ágynemű
Egyes	Fotelok	Öszörekötők	Vásznak
bátordarabok	Matrac	Szefonfakörök	Ingyanyag
stb.	Sodrony	Papiesek	Ruhaszövet
	stb.	stb.	stb.

Írjon nekünk és a legkimerítőbb árjegyzékkel szolgálunk Lakásberendező és Textil Vállalat, Liszt Ferenc-tér 5. T. 271-77

A magyar kir Csendőrség állandó szövetszállítója és ruha-készítője

DIÁKNAK, DIÁKLÁNYNAK DOLGOZÓ URALYNAK CSAK A TARTÓS, MOST OLCÓ GYAPJUSZÖVEGEK KÖZVETLEN GÁRROL!

TRUNKHÁZ

POSZTÓGYÁR, RUHAGYÁR RT. BUDAPEST, KISLENKE-ÚT 117.

SZÖVEGBOLYNAK, IV. PROHÁSZKA ÖNHÁZ, U. 8. (A KEZDŐTÉMI TELFONHÁLÓ SZERBÉN.)

Megbízható, nagy áttűrtképes masszív straps- gép a gyári új Mercedes Prima Portable IRÓGÉP gyári propaganda

178.⁵⁰

Kedvező fizetési feltételek

DIXI IRÓGÉPSZAKÜZLET, BUDAPEST
VI., PODMANICZKY U. 1. TEL.: 15-4 54